

Torsdagen den 17 mars

Kl. 12.00–13.21
14.00–17.00

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 24 februari justerades.

§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2021/22:21 för tisdagen den 15 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från trafikutskottet.

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2021/22:399

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:399 Åtgärder för att tillgodose fjällräddarnas behov

av Saila Quicklund (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 22 april 2022.

Stockholm den 16 mars 2022

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2021/22:151 till arbetsmarknadsutskottet

§ 5 Extra ändringsbudget för 2022 – Garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken för lån till Ukraina

Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU45
Extra ändringsbudget för 2022 – Garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken för lån till Ukraina (prop. 2021/22:152) föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 9.)

*En förenklingspolitik
för stärkt konkurrens-
kraft, tillväxt och
innovationsförmåga*

§ 6 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga

Näringsutskottets betänkande 2021/22:NU16
En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga (skr. 2021/22:3) föredrogs.

Anf. 1 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! För tre veckor sedan i dag startade Rysslands rättsvidriga och omänskliga attack på Ukraina. Konsekvenserna känner vi bara delvis till. Bland annat har tusentals dödats, såväl soldater som civila och såväl vuxna som barn. Det sätter såklart saker och ting i perspektiv.

Kriget kommer dock även att påverka världsekonomin för en lång tid framöver. Därför är frågor om vår ekonomi och vårt näringslivsklimat viktiga i detta läge. Regelgivning, vilket är frågan för dagen, är en väsentlig del av näringsklimatet. Näringsutskottets betänkande nummer 16 handlar om regelförenkling för företag. Det kan tyckas vara en fråga som enbart berör några få företagare, men det är inte korrekt.

Fru talman! Det övergripande näringspolitiska målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Förenklingspolitiken är en viktig del i detta arbete. Sverige är i grunden väl rustat efter pandemin och kommer att vara väl rustat när Rysslands krig i Ukraina till slut är över. Det som behövs och kommer att behövas framåt är en aktiv jobbskapar- och tillväxtpolitik, för många av de företag som har övervintrat dessa kriser kommer att vilja och kunna växa.

Här är det viktigt med en klok konjunkturell stimulans men också en klok strukturell politik. Där är jag glad att statsminister Magdalena Andersson så tydligt har deklarerat att vi ska driva på den gröna industriella revolutionen med investeringar i hela landet, fru talman. Så minskas utsläppen, och så hamnar framtidens jobb i Sverige. Även i detta arbete är förenklingspolitiken viktig för att den viktiga omställningen inte ska försenas på grund av reglerna.

Runt om i hela landet pågår just nu den gröna industriella revolutionen med fossilfri stålproduktion, batterifabriker och eldrivna tunga lastbilar. Det minskar utsläppen och ger tusentals nya arbetstillfällen i hela vårt avlånga land. Det här är en klok näringspolitik som leder till tillväxt, och i detta är regelförenkling en mycket viktig beståndsdel. Vi vet nämligen att fyra av fem nya jobb uppstår i små och medelstora företag – och vi vet även att det är de företagen som drabbas hårdast av regelkrångel. Därför är regelförenkling också en del av en aktiv jobbskaparpolitik.

Jag är glad att regeringen arbetar aktivt med just de här frågorna, och det är därför jag och Socialdemokraterna yrkar bifall till förslaget i betänkande NU16 och avslag på motionerna. I grund och botten är vårt företagsklimat viktigt eftersom det skapar jobb och tillväxt i hela vårt land och därmed är med och finansierar både vårt välfärdssystem och vårt samhällsbygge.

Fru talman! Precis som aviserades i budgetpropositionen för 2021 presenterade regeringen i höstas nya mål för förenklingspolitiken. De är nu beslutade. Jag är glad att det finns en kontinuitet mellan de mål som sattes upp 2012 och de som nu är beslutade.

I grund och botten handlar målen om att

1. reglerna ska vara proportionerliga och bidra till svenska företags tillväxt, konkurrenskraft och omställningsförmåga
2. regelkostnaderna inte ska öka utan faktiskt minska som andel av bnp och att kostnadsutvecklingen i Sverige ska vara lägre än i vår omvärld
3. förvaltningsmyndigheters handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare
4. myndigheters bemötande och service ska vara företagsanpassat och fungerande
5. den digitala andelen av tjänster gällande företagens kontakter med det offentliga ska öka – detta är mycket viktigt – och att företagen på lång sikt ska kunna lämna en uppgift en gång och på ett ställe.

Detta är i grunden mycket bra politik, även om dessa frågor oftast inte är partiskiljande. Vi måste hålla tillbaka de kostnader som följer av regler. Näringsministrar med olika partinålar har här i riksdagens talarstol talat om förenklingspolitiken och att den måste bidra till att svensk konkurrenskraft stärks.

Regeringens mål är inte bara ord, utan de handlar om att det just nu händer väldigt mycket på det här området. Jag är övertygad om att det exempelvis finns stor potential i digitaliseringen när det gäller just regelförenkling, bland annat genom att verksamt.se utvecklas. Statskontoret har just nu i uppdrag att göra målet om digitalisering mätbart, och myndigheter har redan i dag ett uppdrag att arbeta med digital omställning.

Andra förslag på bättre regelgivning återfinns i mikroföretagsutredningen, som nu har varit ute på remiss. I den finns flera viktiga förslag som är strukturellt viktiga för att förbättra den svenska regelgivningen, bland annat kopplat till konsekvensutredningar men också kopplat till Regelrådets mandat. Det är bra, och det visar att regeringen har insett vikten av regelförenklningar.

Jag tror också att en bättre implementering av EU-regler är en nyckel eftersom en majoritet av regelkostnaderna, eller de tillkommande regelkostnaderna, kommer just från EU-regler. Även här finns det förslag i den nyss nämnda utredningen som har varit på remiss.

Slutligen pågår också arbetet med att underlätta för företagare i kontakten med myndigheter och kommuner. Det gläder mig att arbetet med att korta myndigheters handläggningstider och förbättra kommunernas tillsyn nu bedrivs med kraft. Exempelvis finns det även här en utredning som handlar om miljöprövning, och länsstyrelserna har dessutom i uppgift att förbättra sin myndighetsutövning. Det är viktigt för många företagare.

Sedan vet vi att företagen likafullt uppfattar att reglerna blir fler och mer krångliga och att kostnaderna dessutom ökar över tid. Detta måste vi ta på allvar, samtidigt som vi också måste acceptera att det inte är en lätt fråga. Jag tycker att alliansregeringen 2006–2014 ska ha kredd och heder för att den arbetade så hårt med de här frågorna, bland annat med Maud Olofsson i spetsen. Samtidigt upplevde företagen under den perioden att reglerna blev mer krångliga och att kostnaderna ökade.

Kort sagt: Jag tror att det behöver finnas en politisk enighet här i Sveriges riksdag för att på riktigt komma framåt i de här frågorna.

Olika myndigheter har lyft fram vikten av att göra sektoriella regelöversyner just för att kunna ta bort regler som inte fungerar. Därför är jag glad att regeringen exempelvis har gett Tillväxtverket i uppdrag att se över den samlade regelgivningen inom livsmedelsområdet. Detta kan göra stor skillnad för de företag som är verksamma i den här sektorn.

Det Tillväxtverket ska göra är att löpande genomföra analyser av den samlade regelgivningen för livsmedelskedjan för att identifiera regler som försämrar konkurrenskraften eller innovationsförmågan. De ska identifiera brister i tillämpningen och dessutom lämna förslag på förenklningar.

Det finns mycket goda skäl, fru talman, att arbeta strukturellt med de här frågorna och att arbeta med strukturella reformer på det här området. Det handlar till exempel om digitalisering, bättre regelgivning och sektoriella regelöversyner.

Vi vet att förändring i dessa frågor inte kommer genom klatschiga formuleringar här i Sveriges riksdag utan genom hårt arbete långt nere i verktygslådan. Det är viktigare än poppiga förslag om solnedgångsklausuler.

Jag menar att vi ska vara nöjda med de reformer som nu genomförs. Samtidigt måste vi acceptera att mer behöver göras framöver.

Sammanfattningsvis, fru talman, händer det väldigt mycket just nu inom näringspolitiken. De första stegen mot en grön omställning tog vi redan när vi i Sverige gick före med det gröna folkhemmet. Vårt förtroende i omvärlden stärks när svenska innovationer och lösningar exporteras över världen.

Just nu pågår en global klimatkapplöpning där Sverige springer i ledarklungan. Industriklivet och Klimatklivet angav riktningen, som ni vet, och kommer att utvecklas, precis som vår statsminister har sagt.

Sverige ska investera sig ur en eventuell lågkonjunktur i framtiden. Då sker det genom en kraftfull grön återstart av svensk ekonomi. Därför måste arbetet med regelförenklingar fortsatt vara en prioritet.

Det är viktigt, riktigt och nödvändigt att regelkostnaderna minskar, att myndigheternas handläggning i allmänhet och tillsynsprocesserna i synnerhet snabbas på samt att digitaliseringen skyndas på så att företagen kan lämna uppgifter digitalt på en plats. Det här är bra för företagen, för jobben och för tillväxten. Det är, kort sagt, bra för Sverige.
(Applåder)

Anf. 2 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! När kriget pågår i Ukraina behöver vi ändå fortsätta med politiken i vardagen, och det är detta vi gör här i dag.

Vi debatterar en förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft och innovationsförmåga. Det måste bli enklare att driva företag. Minskad byråkrati och minskat regelkrångel är nödvändigt. Dessa meningar framstår med all säkerhet som klyschor ute bland företagen i deras vardag, speciellt i ljuset av att svenska företag varje år lämnar in runt 96 miljoner blanketter till 90 olika myndigheter. Några av dessa myndigheter är Skatteverket, Boverket och Statistiska centralbyrån. Utöver detta utövas tillsyn av länsstyrelser och olika specialmyndigheter. Alla dessa kontakter skapar orimliga bördor för våra företag.

Reformen En dörr in, som handlar om att man lämnar uppgifter en gång och att dessa slussas vidare till ansvarig myndighet, är ett steg som är bra. Vi vill att detta ska gälla för fler myndighetskontakter och att målsättningen ska vara att det ska ske överallt.

Något som också verkligen underlättar arbetet för såväl företag som medborgare är digitalisering. Skatteverket är ett bra exempel på hur till exempel deklarationer förändrats över tid.

Vi ser att det finns länder i vårt närområde som är duktiga på detta med digitalisering. I Danmark sker i stort sett all kommunikation mellan myndigheter och företag digitalt. Estland har ett försprång mot oss i Sverige, och vi får gärna ta efter dem när det handlar om regelförenkling och digitalisering. De är värda att titta på.

Sverige behöver växla upp digitaliseringen för att underlätta för företagen och för utveckling och användning av datasystem. Samtidigt måste det finnas en förstklassig säkerhet. Detta är ju nödvändigt. Vi vet att vi har samhällsviktiga aktörer, till exempel Transportstyrelsen och Affärsverket svenska kraftnät, som tidigare orsakat det vi kallar skandaler. Det här får inte upprepas.

Vi tycker att regeringen kan och bör göra mer på detta område.

Företag behöver också söka tillstånd och bygglov samt göra registreringar. Då handlar det om handläggning hos myndigheter. Dessa processer kan dra ut på tiden, begränsa företagen och förhindra eller omöjliggöra för dem att komma framåt när de så behöver.

Vi har riktat tillkännagivanden om detta längs vägen. Dessa sega och utdragna processer blir hinder för företagen. Medan regeringen anser att dessa tillkännagivanden är slutbehandlade menar vi att de grundläggande problemen med långa handläggningstider kvarstår, bland annat när det gäller miljötillstånd. Det kan ta tio år innan det är klart. Detta är kostsamt, och det är helt orimligt att man inte får besked.

Prot. 2021/22:83
17 mars

*En förenklingspolitik
för stärkt konkurrens-
kraft, tillväxt och
innovationsförmåga*

Dessutom är det inte rätt att företag ska behöva gå igenom processer som de lägger mycket kraft och tid på utan att det finns klara och tydliga regelverk.

I går lyssnade jag tillsammans med andra på Karin, som har ett företag som vill utveckla sin verksamhet inom skogsindustrin. Vid ansökan till länsstyrelsen skulle hennes företag komplettera med 3 000 sidor. Svaret de fick gällande vad de behövde göra med sin verksamhet var väldigt luddigt. Det handlade om att de behövde byta miljö. Företaget skulle hitta alternativ till lokalisering.

Karin sa att de inte begriper svaret de fått från länsstyrelsen. Hon sa att de har försökt och att de har berättat att de inte klarar av att svara på frågan.

Företaget självt, som föreslås byta lokalisering, har köpt upp fastigheter i sitt närområde för att inte påverka omgivningen. De mäter hela tiden för att hålla den nivå som de behöver hålla för att inte komma över de mätbara tal som finns att jämföra sig med. Detta är ett företag som vill jobba med hållbarhet.

De fick till slut avslag. Detta innebär att företaget inte kan skapa mer tillväxt och att de inte kan anställa fler personer, vilket de skulle önska.

Som jag ser det måste det finnas klara och tydliga direktiv till länsstyrelserna om hur man ska agera. Det här är ett typexempel på hur det inte får gå till.

När man dessutom får kompletteringar att göra under det som i folkmun kallas jullov eller semestrar kan var och en förstå att detta är organisationer som är underbemannade på grund av att folk har ledigt. När man då ska anlita hjälp för att klara av att skriva dessa handlingar finns det färre människor som kan utföra detta. Man ska inte behöva lägga tid på det här.

Tillsyn och tillståndprocesser är också förknippade med avgifter. Det är vanligt att totalsumman för det offentliga används och att parametrar utanför själva kostnaden kan tillkomma för företagen. Ett sådant exempel är omsättningen. Skattebetalarna ska inte behöva bekosta den pengasumma som är reglerad på avgiftssidan och som man får betala in som företagare.

Det finns också en risk att skötsamma företag betalar mycket fastän de har liten påverkan, medan andra företag påverkar mycket men orsakar stora kostnader för samhället. Därför vill vi underlätta genom att ha en självkostnadsprincip – den enskilde betalar för den tillsyn han eller hon får snarare än ett snittpris.

Som vi hört tidigare bedrivs tillsynsverksamhet av såväl kommuner som länsstyrelser och statliga myndigheter. Det finns skäl att se över hur de i större utsträckning kan arbeta tillsammans för att gemensamt hitta kvalitet och service för företagen. Ett sådant exempel är när flera aktörer är inne i livsmedelsbranschen. Restaurangnäringen får ofta träffa olika myndighetskontakter.

Jag vet från besök i till exempel Växjö att de har ett system med en väg in – entreprenören träffar alla myndighetsdelar samtidigt för att underlätta arbetet. Jag vet också att det finns företag som har verksamhet i andra kommuner än Växjö och som berättar om en helt annan sida där det blir långvariga processer.

Vi bör använda de goda exemplen i vårt land för att lokalt underlätta för företag att skaffa jobb och växla upp sina verksamheter.

Fru talman! För nästan precis ett år sedan, i april 2021, presenterade Tillväxtverket sin slutrapport om mål för förenklingsarbetet i centrala myndigheter. Rapporten visar att utvecklingen av handläggningstider och kundnöjdhet inte går i den riktning som man skulle önska. Det skickar signaler om att det som görs inte leder rätt. Då behöver man också ta ett omtag om styrningen från regeringens sida.

Detta för mig in på att det är viktigt med service till vårt näringsliv och viktigt att det är förutsägbart. Därför föreslår vi moderater tillsammans med Kristdemokraterna att myndigheter ska arbeta med förutsägbarheten, så att företagen möter en servicegaranti gällande en kort, effektiv och rätts-säker tillämpning. Vi vill att det tydligt ska framgå vad sökande företag ska kunna förvänta sig när det gäller tydligt definierade och tidsatta garantier avseende handläggning och beslut.

Moderaterna vill motverka överimplementering av EU-lagstiftning. Därför vill vi se ett implementeringsråd eller liknande inom Regeringskansliet, som får till uppgift att granska och brett bedöma konsekvenserna av genomförande av EU-lagstiftning och att bevaka att företagen inte får nya betungande regelbördor att hantera. Vi vill att detta implementeringsråd också ska ha till uppgift att säkerställa att EU-reglerna innebär minimala kostnader för företagen.

Vi önskar också se en gemensam webbplats där expertyttranden från inte minst Regelrådet samlas och publiceras. Vinsten med detta är att man kan ge olika intressenter i samhället möjlighet att lättare nå relevant material och att man kan ge en bättre bild av nya förslag som kan komma att påverka företagen. Samtidigt kan det vara en väg för företag att utöva inflytande över utformningen av ny lagstiftning.

Fru talman! Att minska regelbördan innebär inte bara att lämna konkreta ändringsförslag. Det innebär också att det efter en tid är viktigt att utvärdera beslutade regelverk, så att det blir en uppföljning av om de ger god och önskad effekt. Därför är det viktigt med ett systematiskt arbete med regler och regelförenklingsåtgärder. Hur detta ska lösas kan se olika ut, men en aspekt är att det måste finnas kontrollstationer.

Vårt näringsliv behöver inte mer av tung byråkrati. Vi välkomnar den förenklingsskrivelse som regeringen kommit med, men den saknar direkta åtgärder för hur målen ska nås. Man behöver se över detta med processinriktade åtgärder och se till att man inte överimplementerar. Det ska vara tydliga och mätbara mål. Syftet ska vara att minska krångel och kostnader.

En samlad central samordningsfunktion på Regeringskansliet skulle göra detta. Konsekvensutredningar och systematik i arbetet skulle stärka ägandet i frågan. En annan åtgärd skulle vara att regeringen årligen i en skrivelse återrapporterar till riksdagen, som ska se på de här målen, om hur arbetet fortskrider. Jag anser att solnedgångsklausulen – en regel in och en regel ut – fyller en funktion. Den är inte bara populistisk, som hävdades av en tidigare talare, socialdemokraten Mathias Tegnér.

Vi vill också från vår sida se på regulatoriska växthus och sandlådor för nya innovationer och försöksverksamheter med begränsning i tid och rum. Tanken med sådana är att utveckla teknik och regelverk parallellt för ett tryggare och snabbare lärande. Detta arbetssätt används i länder som Singapore, Sydkorea och Tyskland som ett strategiskt verktyg. Det har

visat sig att ny teknik fastnar i systemen när den kommer ut i vårt land. Man stöter på patrull då nya frågor inte passar in i de redan utformade mallarna.

Därför, fru talman, behöver det bli tydligt att vi kan konkurrera med hjälp av en effektiv statsapparat som har kontakter ut till myndigheter, kommuner och länsstyrelser. Vårt näringsliv ska kunna jobba med innovation. Nya saker ska bli en del av det vardagliga arbetet. Näringsliv och offentlig sektor ska båda kunna bidra till och delta i utvecklingen av vårt näringsliv.

Jag står självklart bakom alla våra moderata reservationer, men för tids vinning yrkar jag bifall endast till reservation 10.

Anf. 3 JOSEF FRANSSON (SD):

Fru talman! I dag debatterar vi NU16, ett betänkande som fokuserar på regelförenklningar för företag. Vi i Sverigedemokraterna har sedan ett antal år tillbaka tagit på oss en ledande roll i riksdagen för att lyfta fram regelförenklingsfrågorna. Vi var bland annat först ut med en renodlad regelförenklingsmotion. Den som läser våra förslag där kan snabbt notera att det är konkreta och handfasta förslag vi lägger fram.

Kopplat till hur högt Sverigedemokraterna värderar regelförenklingsfrågan och regelförenklingsområdet har vi i detta betänkande inte mindre än tio reservationer, men för tids vinning väljer jag att yrka bifall endast till Sverigedemokraternas reservation nummer 11, som jag avser att prata lite ytterligare om.

Fru talman! Vill man skapa tillväxt och stärka konkurrenskraften för svenska företag utgör arbetet med regelförenklning sannolikt de lägst hängande frukter vi har att tillgå. För regeringen är det inte budgetpåverkande alls att ta bort regler som i efterhand inte visat sig ha tillräckligt hög måluppfyllnadsgrad i förhållande till kostnaderna för våra företag. Trots detta är det generellt sett ett påfallande långsamt arbetstempo i dessa frågor. Som tidigare debattörer varit inne på upplever företagen själva att regelbördan snarare går åt motsatt håll.

Kanske följer detta den enkla logiken att det som politiker är roligare att föra in saker än att plocka bort saker. En annan delförklaring är nog tyvärr att många politiker drivs av en tillväxtfientlig agenda – man tror sig rädda världen med allsköns nya regelbördor.

Regler för företag är lite grann som arsenik – i små mängder ganska harmlösa, men i större mängder direkt dödliga. Trots detta är det som sagt många företag som har det extremt tufft, inte minst nu kopplat till den pandemi som vi är på väg ur och kriget i Ukraina. Här måste vi steppa upp.

I den här skrivelsen, som i alla fall till viss del ligger till grund för det betänkande vi i dag debatterar, radas det upp ett antal mål om att regelverken ska främja svenska företags tillväxt och konkurrenskraft, att handläggningstiderna ska minskas och en del annat. Det är jättevackra ord, men det är just bara ord tills man sätter detta i verket. Det här är också ord som har sagts av tidigare regeringar, egentligen oavsett färg. Likväl upplever företagen själva som sagt att utvecklingen snarast går åt andra hållet.

Då är frågan hur man går från ord till handling. Hur gör man skillnad på riktigt, så att det blir mer än de här skrivbordsprodukterna? Jag och Sverigedemokraterna har under ett antal år framhållit ett koncept för att systematisera regelförenklingsarbetet. Där får näringslivets parter tydligt

vara med och bidra till agendan. Ett sådant systematiskt arbete bör ta utgångspunkt i följande tre steg:

1. De svenska näringslivsorganisationerna får möjlighet att, lämpligtvis med Näringslivets Regelnämnd som samordnande organ, årligen inkomma med en skrivelse till regeringen där man redogör för vilka regler man önskar förändra, förenkla eller ta bort och i vilken prioriteringsordning det ska ske. Näringslivet får därmed vara med och sätta agendan.
2. Regeringen hänvisar därefter förslagen till ansvariga departement eller myndigheter och ger dessa i uppdrag att återkomma till regeringen med en skrivelse om vilka förändringar de skulle vilja se på respektive områden och hur man ska gå vidare med de förslag som framförts av näringslivet.
3. Regeringen tar denna skrivelse till oss här i riksdagens kammare, så att vi kan ta ställning till om vi är nöjda med regeringens förslag på förändring eller avsaknad av sådana.

Ett sådant system menar jag blir en rejäl blåslampa mot oss politiker att verkligen jobba med de här frågorna. Vill man Sverige väl torde inte detta vara något stort problem. Vad väntar vi egentligen på? Det här förslaget kan införas mer eller mindre omedelbart och skulle ge rejält plus i statskassan.

Jag yrkar återigen bifall till vår reservation nummer 11.

Anf. 4 MATHIAS TEGNÉR (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Josef Fransson för anförandet.

Jag har ett par frågor kopplat till anförandet, och en eller två synpunkter.

När det gäller den retoriska frågan ”Vad väntar vi på?” är svaret att vi inte väntar på någonting. Precis som jag anförde tidigare arbetar regeringen just nu i ett högt tempo för att skapa förändring.

Man behöver fundera på hur förändring skapas i verkligheten. Som jag tidigare sa är vår syn att det som behövs är strukturella förändringar som på riktigt påverkar företagen och inte poppiga anföranden här i talarstolen.

När det gäller målen, som ledamoten avfärdade som en pappersprodukt, vill jag påpeka att om man tror på målstyrning är målen en viktig del för att skapa förändring. De kommer inte heller att vara bara en pappersprodukt, för flera myndigheter har fått i uppdrag att göra målen konkreta så att man kontinuerligt kan följa upp regelförenklingsarbetet. Så skapas förändring på riktigt.

Varför avfärdar ledamoten detta arbete som är viktigt, riktigt och nödvändigt?

Min andra fråga rör Sverigedemokraternas hemmasnickrade förslag om en ny regelgivningsprocess. Något den liggande utredningen har påpekat är att Regelrådet behöver få mer kraft, men med ert förslag får rådet mindre kraft och ersätts med Näringslivets Regelnämnd.

Ser ni inte samma risk som flera utredningar, att detta snarare leder åt fel håll och inte ger den effekt ni vill ha?

Prot. 2021/22:83
17 mars

*En förenklingspolitik
för stärkt konkurrens-
kraft, tillväxt och
innovationsförmåga*

Anf. 5 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Varför tar jag inte regeringens ambitioner på allvar och kallar dem en pappersprodukt? Jag hoppas verkligen att det inte stannar vid en pappersprodukt utan att man fullföljer detta. Men som så många gånger annars under valår lovar Socialdemokraterna mycket, och sedan blir det fyra år till när det kanske inte händer så mycket. Motbevisa mig gärna!

Jag fick också en fråga om vår så kallade hemmasnickrade modell för regelförenklingsarbetet. Det är *en* del i *en* reservation. Som jag sa har vi tio olika reservationer i betänkandet.

Mathias Tegnér gjorde gällande att NNR skulle få mer makt – ja, absolut, som samordnande instans. Regelrådet har en helt annan och mer myndighetsliknande funktion.

Vi har faktiskt en reservation som säger att Regelrådets organisation ska stärkas, bland genom att man lägger Regelrådet under Statsrådsberedningen så att rådet är med i ett tidigt skede när nya regler ska tillkomma.

Anf. 6 MATHIAS TEGNÉR (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att svaret delvis visar på den poäng jag försökte göra gällande att det är viktigt att vi arbetar brett och att vi inte hemfaller åt populism.

Det är riktigt att Sverigedemokraterna har en reservation om Regelrådet. Det finns en utredning som har tittat på Regelrådets roll, och de förslagen har varit ute på remiss. Jag tänker att det är klokt att använda de expertmyndigheter vi har och att använda de offentliga utredningar som görs och därefter fatta beslut om vilka förändringar vi ska göra. Det blir bättre politik, och det blir bättre förändringar i verkligheten.

Vad gäller att socialdemokratin skulle vara tillväxtfientlig eller mest prata, som jag tror att ledamoten sa, vill jag gå tillbaka till något jag nämnde. I internationella index hamnar Sverige alltid på tio-i-topp över länder med starkast konkurrenskraft. Sedan EU införde en rankning över innovationskraft har Sverige prenumererat på förstaplatsen. Är det några som inser att det finns en koppling mellan jobb, tillväxt och framgång är det socialdemokratin.

Socialdemokratin är en frihetsrörelse, och frihet kommer med arbete. Därför är dessa frågor extremt viktiga för oss.

När vi ändå touchar EU och regelförenkling finns det en stor fråga som åtminstone tangerar detta område. Det handlar om Sverigedemokraternas vacklande inställning till EU och den inre marknaden.

Vi vet att svensk ekonomi är extremt beroende av vår exportmarknad. Nära 1,5 miljoner svenskar går till jobbet tack vare exportmarknaden, och 70 procent av vår export går till EU:s inre marknad.

Ser inte ni att det finns ett problem med er vacklande inställning till EU och EU:s inre marknad? Det leder till regelkrångel för företagen och till arbetslöshet.

Anf. 7 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Låt mig påpeka att vi talar genom talmannen och inte använder ”du” och ”ni”.

Anf. 8 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag delar över huvud taget inte ledamotens uppfattning om att vi vacklar när det gäller Sveriges deltagande på EU:s inre marknad. Möjligen gjorde vi det tidigare, men efter det senaste EU-valet är vi tydliga förespråkare av att Sverige ska vara en del av den inre marknaden. Vi vacklar inte alls.

I mitt huvudanförande sa jag att det finns tillväxtfientliga politiker. Jag pinpointade ingen särskild, utan den som känner igen sig får gärna ta till sig det. Det kan vara enskilda politiker, men det kan också vara partier som jag har tittat särskilt på.

Men jag vet inte om jag kan hålla med om att Socialdemokraterna är särskilt tillväxtvänliga, åtminstone inte i dessa tider. Nu ser vi en lång rad näringar gå på knäna, delvis på grund av kriget i Ukraina men också på grund av politiska beslut som drivit upp bränslepriserna till 23 kronor för bensin och 28 för diesel. Det är medvetna beslut av Socialdemokraterna som gör att transportnäringen går på knäna och måste höja sina priser, vilket går hela vägen ut till handeln och påverkar en lång rad näringar på ett mycket destruktivt sätt. Det påverkar också inflationen, och där vet vi inte var det slutar.

Just nu är jag inte särskilt imponerad av Socialdemokraternas tillväxtpolitik.

Anf. 9 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 39 under punkt 18 – även om jag såklart står bakom alla Centerpartiets reservationer.

Låt mig börja med ett lokalt exempel hemifrån Malmö. Där jag bor ligger ett trädgårdscenter. Det är ett fantastiskt ställe som är med i en liten bok om de konstigaste ställena i Skåne, och det är värt ett besök om ni kommer till Malmö. I trädgårdscentret har de bänkar där man kan sitta och titta på sköldpaddor, palmer med mera, och jag frågade därför om de inte borde servera kaffe. De svarade: Vi försökte, men vi orkade inte. Det var för besvärligt.

Det här trädgårdscentret har funkad bra i många år, men eftersom Sverige är så regeltungt blir det för besvärligt för dem att servera kaffe. Alla nivåer – stat, region och kommun – har varit med och skapat en värld där det är så besvärligt att servera kaffe att etablerade företagare ger upp.

Detta är bara ett litet exempel på att kampen för att enklare regler inte är slut, och det räcker inte att vi har regelnämnder etcetera. Det behövs en modern, effektiv och ändamålsenlig politik för regelförenkling i vårt land.

Det är bra att regeringen nu äntligen lägger fram sin uppdaterade regelförenklingspolitik för att skapa bättre förutsättningar för företag, myndigheter, entreprenörer etcetera att skapa tillväxt i samhället. I grunden handlar det om Sveriges konkurrenskraft och skaparförmåga.

Från Centerpartiets sida är regelförenkling en helt central fråga och har varit det länge. Som min kära kollega Mathias Tegnér sa här tidigare är det många som har pratat om regelförenklingar här i kammaren. Men nu är det ju så att det inte är prat utan handling som faktiskt gör skillnad.

Under Alliansens regeringsår kan vi konstatera att det var på Centerpartiets departement, Näringsdepartementet och Landsbygdsdepartementet, som det kom regelförenklingar. Omkring 30 procent av reglerna togs

bort. På de andra alliansstyrda departementen gjordes inget, och när Socialdemokraterna tog över Näringsdepartementet ökade regelbördan igen.

Detta är den verklighet som Sveriges företagare behöver förhålla sig till. Som vi hörde innan – jag tror att det var Mathias Tegnér som sa det också – kommer frihet med arbete; det är mycket, mycket fint! Då vill jag uppmana till att det är dags att arbeta lite hårdare för svenska företagares frihet genom att förenkla reglerna ännu mer.

De fem mål som näringsministern nu presenterar i regeringens skrivelse är jättebra, men det räcker inte. Vi vill se tydligare reformer som snabbt kan omsättas i handling. Vi har 15 förslag för att underlätta för myndigheter och näringsliv i motionen som heter *Regelförenkling för bättre styrning, service och ökat företagande*. Vi känner regeringen väl; man får gärna kopiera förslagen!

Att minska regelbördan för det svenska näringslivet är prioriterat för Centerpartiet. Servicekulturen hos svenska myndigheter är på många ställen god men måste utvecklas och förbättras. Det finns såklart förebilder. Bland annat Skatteverket har jobbat på detta med stor framgång sedan många år tillbaka och åtnjuter därför också ett större förtroende hos allmänhet och företagare överlag, även om det finns saker även där.

Inställning, bemötande och kundfokus är lika viktigt som själva regelverken, processerna och handläggningsrutinerna. Det handlar alltså inte bara om regler, utan det handlar också om vilken typ av signaler som skickas ut från regeringen när man arbetar. Det handlar om ledarskap, styrning och tillämpning, och där måste regeringen stärka arbetet. Jag kan säga att jag blev glad att höra att Ann-Charlotte Hammar Johnsson delar Centerpartiets syn på vikten av digital kommunikation mellan myndigheter och av att både skärpa och förbättra den.

Fru talman! Regelgivning är ett av de viktigaste medel som regeringen och riksdagen använder för att styra mot olika politiska målsättningar inom många olika områden. Statliga ingripanden i form av regleringar och andra åtgärder sker ofta i syfte att antingen korrigera ett uppfattat problem, förebygga att problem uppstår eller uppnå en från ett samhällsperspektiv önskvärd situation eller utveckling.

Gör man regelverken rätt kan de bidra till att skapa gemensamma spelregler, ge förutsättningar för en önskvärd ekonomisk utveckling och uppnå långsiktiga konkurrensfördelar och ibland en bättre marknad. En bra marknad är ju inte frånvaron av regler utan existensen av bra regler, och i dagsläget är det inte alltid så att de regler vi skapar medför en bättre marknad. Ibland gör de faktiskt marknaden sämre. Det är också värt att ta med. Man måste såklart väga de olika målen mot varandra.

Regeringens nya förenklingspolitik har länge varit efterfrågad av näringslivet. Enklare regler hamnar år efter år i topp på de listor där företagen berättar om vilka hinder som finns för tillväxt och effektivitet. Det är därför bra att vi har ett högre reformtryck nu.

Inom januariavtalet drev Centerpartiet också fram utredningen om mikroföretagande och en modernare bokföringslag, som också ger mycket viktiga inspel till hur enskilda lagar kan ses över och regelverk förbättras. Där finns såklart även omfattande och djuplodande förslag om hur själva processen kring regelförenklingsarbete kan moderniseras. Det är viktigt att den utredningen tas med och ger avtryck i det pågående politiska reformarbetet. Det är också en liten uppmaning.

Herr ålderspresident! Centerpartiet har också i sin budgetmotion för 2022 tydligt aviserat att det ska finnas pengar för att driva en offensiv regelförenklingspolitik. Det är viktigt. Det räcker inte bara med att säga att man vill ha det; man måste också skicka resurser dit. Det har vi som enda parti, tror jag, gjort i vår budgetmotion.

Vi vill se en förstärkning av Regelrådet, som är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket och vars ledamöter utses av regeringen. Rådet har till uppgift att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar av författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag – jättekomplicerat, men basalt sett är det jätteviktigt, eftersom det är där man kommer med inspel till hur reglerna kan bli bättre och om nya regler är bra eller dåliga. Det måste förstärkas så att de får bättre resurser.

Centerpartiet vill också se ytterligare resurser till Regeringskansliet så att dessa frågor prioriteras. Det är väl inte så ofta Centerpartiet vill skicka pengar till socialdemokrater, så man kan ju fundera på hur viktigt det är.

Det är också klokt, menar vi, att sätta en struktur för hur processerna kring regelförenklaringsarbetet ska se ut i framtiden. Här finns mycket inspiration och kunskap att hämta från den utredning jag nämnde tidigare kring bland annat mikroföretagande. Det handlar om förstärkt rådgivning och uppföljning kring myndigheternas regelförenkling – en bred analys, sammanställning och utvärdering kring de senaste tio femton årens regelförenklingsreformer. Vi måste kolla om det faktiskt har blivit bättre. Rimligen ger regeringen lämplig myndighet eller annan aktör detta i uppdrag – ett litet tips till regeringen och dess företrädare.

Sammanfattningsvis, herr ålderspresident: Även om vi måste ägna tid åt kriget i Ukraina, pandemin och mycket annat som kan kännas väldigt stort är frågorna kring företagsklimat och hur vi gör det enklare för företagen oerhört viktiga och centrala för vårt välstånd. Det är i de små friheterna och förenklarna som vi faktiskt skapar förutsättningar för ett starkare land ute i vardagen, i hela landet.

En förstärkning av Regelrådet, bättre regelsamordning inom Regeringskansliet, en systematisk utvärdering och uppföljning av det arbete som har gjorts med regelverken samt självklart högre krav på både regeringens och myndigheternas arbete kring regelförenkling är några av recepten för att stärka Sveriges konkurrenskraft.

Anf. 10 LORENA DELGADO VARAS (V):

Herr ålderspresident! Jag tror inte att någon riksdagsgrupp har varit med om så många olika globala kriser som vi har fått vara med om nu. Jag fick en fråga från en medlem om vi jobbar som vanligt. Svaret är ja – och nej. Dels jobbar vi aktivt med att stoppa invasionen av Ukraina, dels försöker vi att fortsätta jobba med att driva Sverige mot omställningen för att stoppa klimatkrisen och stärka samhället så att det blir mer rättvist och demokratiskt.

Det är inte lätt att prata om andra ämnen när allt detta händer i vår omvärld. Men vi måste fortsätta, och jag går därför vidare till ämnet för dagens debatt.

Den största drivkraften för företagaren är att utveckla och driva sin verksamhet framåt. En företagare vill inte lägga mer tid än nödvändigt på administration bestämd av de lagar och regler samhället sätter upp. De lagar och regler som finns ska hjälpa företagen att utvecklas och expandera

men också främja klimat, miljö och konsumenters och arbetares rättigheter. Det är klart att detta inte ska kännas som ett hinder.

Det är regeringens ansvar att göra en systematisk uppföljning av regel-förenklingsarbetet. Den uppföljning som hittills genomförts visar inte att den administrativa bördan har minskat, snarare tvärtom. Med detta följer kostnaderna.

Vi kan konstatera att en del av administrationskraven kommer från EU:s krav, som på vissa områden har ökat genom åren. Här vill jag uppmärksamma småföretagens och ensamföretagarnas situation. De har i princip samma lagar och regler att följa som de större företagen men mindre resurser att lägga på administration.

En sak som har förbättrats – och jag tror att många uppskattar det – är förenklingen i inlämnandet av information. Där har myndigheternas digitala tjänster spelat roll. Det sparar tid och pengar för både företag och myndigheter. Jag kommer ihåg en lantbrukare som beskrev hur regelbördan ökat, i vissa fall förståeligt, i vissa fall inte helt anpassat. Men det som orsakade mest huvudbry var att behöva lämna in samma uppgifter till olika myndigheter samt att myndigheterna inte koordinerade sina granskningar av verksamheten. Det krävde tid och kunde i vissa fall vara utmattande.

Det kan också handla om företagaren i orten som jobbar 24:7 för att få ihop till sitt uppehälle och måste hinna med de administrativa uppgifterna när han eller hon väl kommer hem.

Jag tror att deras upplevelser stämmer bra överens med många småföretagares upplevelser i vissa branscher. Och detta är något som vi absolut kan göra någonting åt. Det handlar om ekonomi, företagares välmående och möjligheter att driva verksamheten framåt.

I fråga om detta har regeringen lagt fram fem mål för regelförenklingen, mål som Vänsterpartiet ställer sig bakom.

För det första: Regler ska utgå från proportionalitet och utformas så att de bland annat främjar företagets konkurrenskraft och förmåga att driva fram innovationer och ställa om.

För det andra: Kostnaderna som skapas på grund av administrationen ska minska.

För det tredje: Handläggningstiderna ska bli kortare och mer transparenta.

För det fjärde: Bemötande och service från myndigheter ska anpassas efter företagen.

För det femte, men absolut inte oviktigast: Andelen tjänster för företagets kontakter med det offentliga som är digitala och andelen enskilda ärenden som kan hanteras digitalt ska öka i syfte att förenkla företagets uppgiftslämnande och övriga myndighetskontakter. Det långsiktiga målet är att företagen ska lämna en uppgift en gång och till ett ställe.

Det ska vara enkelt, och det digitala ska underlätta. Vi kan hitta vägar framåt för att förenkla för företagare samtidigt som vi driver fram miljö- och klimatlagar. Det skapar förutsättningar för framtidens företagsliv.

Med detta vill jag yrka bifall till reservation 32 som handlar om solnedgångsklausuler.

Herr ålderspresident! I dag debatterar vi betänkandet *En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga*. Jag skulle vilja säga att detta betänkande skulle kunna ha betydelse för så många. Vi har hört att detta riktas till alla våra företag, stora som små. Framför allt skapas fyra av fem jobb av små och medelstora företag. Och vi får aldrig glömma att varenda skattekrona, som också går till vår gemensamma välfärd, skapas av företagen. Här behöver alltså vi från politikens sida verkligen steppa upp.

I skrivelsen kan vi ta del av att regeringen har justerat målen för förenklingspolitiken. Det är bra att det är övergripande. Men det duger inte. Det finns en hel del att efterlysa. Det finns inga delnivåer, inga riktmärken och inga verktyg, och det anges inte hur dessa mål ska nås. Målen behöver kompletteras med detta.

Vi har också kunnat ta del av den förenklingsresa som dåvarande näringsminister Ibrahim Baylan avslutade för snart två och ett halvt år sedan. Då hoppades näringslivet att detta skulle ge resultat. Här skulle lösningar komma, och här fanns det politiker som faktiskt lyssnade.

Två och ett halvt år senare ser vi hur utvecklingen har gått. Det tar för lång tid. Näringslivet har inte råd att vänta, speciellt inte under pandemin. Regelbördan är nämligen någonting som hämmar utvecklingen och tillväxten. Det fanns nog mycket som kunde ha gjorts mycket tidigare.

Ibland får man höra berättelser om hur verkligheten ser ut. Jag ska därför läsa ett utdrag från en insändare i Norrtelje Tidning strax före jul. Det är Linda Sandberg från Roslagens Helikopterflyg AB, som också är ledamot i Svenskt Näringslivs SME-kommitté, som har skrivit den.

”Det lackar mot jul och visst händer det att vi företagare, liksom barnen, skriver på våra önskelistor. På min lista står en minskning av regelbördan överst. Att administrera regler tar massor av arbetstimmar och kostar oss stora mängder pengar.”

Hon fortsätter: ”Detta är dessutom en fråga som vi inom näringslivet påtalat i många år och de flesta politiska partier håller med om att regelverken borde bli bättre och enklare. Ändå händer ingenting, i alla fall inte i en positiv riktning.”

Vidare skriver hon: ”Näringsministern arrangerade en förenklingsresa i Sverige och skulle lyssna av företagens önskemål, men ingenting vettigt kom ut av det. Nu finns det en färdig utredning med förenklingsförslag och än så länge har vi inte sett några tendenser till att det skulle förbättra situationen för oss företagare.

Så av tomten i år önskar jag mig en rejäl rensning i regelrabatten, så att vi småföretagare kan få fira jul med familjen i lugn och ro.”

Ska man behöva vänta på att tomten ska komma innan en förbättring sker, då får man nog beväpna sig med lite tålamod. Ett bättre alternativ, som vi ser det, är att jobba för ett maktskifte. Det kan vi få före jul.

Vårt land behöver en regering som faktiskt inser att näringslivet är en motor för välfärden. Vi anser att man behöver ha en sammanhållen handlingsplan med tydligt mätbara mål och att regelbelastningen måste minska.

Jag ska gå in på några av dessa delar. När det gäller regelbelastningen är det många som ofta säger: En regel in och en regel ut. Detta för att vi ska kunna nå någonstans. Men Kristdemokraterna säger att för att vi ska

kunna minska regelbördan måste vi ha en regel in och två regler ut. Det måste också vara kopplat till kostnadseffektivitet – kostnadsminskningar. Just nu är det alldeles för dyrt kopplat till de administrativa kostnader som företagen ändå har.

Några ledamöter har här före mig pratat om servicegarantier. Det är en otroligt viktig del. Myndigheter måste kunna ta på sig att ha förutsägbara processer och också kunna svara när en företagare ringer eller hör av sig på annat sätt och behöver hjälp och vägledning för att den tillståndsansökan som man har skickat in ska bli så bra som möjligt.

Ofta får jag höra berättelse efter berättelse om att man skickar in en tillståndsansökan. Sedan får man tillbaka den och uppmanas att skriva om den. Men man får inte något medskick om vad som är problemet.

Återigen tar det lång tid. Dessutom hamnar man sist i kön igen. Det har Sverige inte råd med. Därför måste vi från politiken jobba med servicegarantier från myndigheternas sida.

Man ska behöva lämna en uppgift bara en gång. Med digitala hjälpmedel är vi där. Det måste vara möjligt att faktiskt slussa vidare uppgifter till alla våra olika myndigheter så att man inte ska behöva skriva detta gång på gång.

Herr ålderspresident! Företagare lägger tio timmar i veckan på administration. Det är tio timmar som småföretagare skulle kunna lägga på att förverkliga sina drömmar och idéer och på det arbete som man har som kärnidé att förverkliga.

Sex av tio företagare upplever regler som tillväxthinder. Jag undrar: Hur många miljarder i samlad tillväxt och välfärd motsvarar detta? Vi har sett några beräkningar, och miljarder efter miljarder bara tickar iväg.

Det finns ett önskemål från näringslivet om att ha en digital plattform för regelgivning. OECD rekommenderade Sverige detta redan 2018. Jag har i denna kammare haft en interpellationsdebatt med den före detta näringsministern Ibrahim Baylan om just denna fråga. Svaret var att det redan finns. Man kan läsa om allt detta på regeringens hemsida.

Jag tror inte att det är detta som näringslivet efterlyser för att kunna få till en digital plattform där man hittar all regelgivning. Detta är inte nog. Jag tycker inte att departementets hemsida kan räknas till just det.

Vi har varit inne på tillståndsprocesser. Svensk produktion och export är nödvändigt för Sverige. Det är också bra för klimatet. Men här finns det otroligt många delar att titta på. Miljöbalken är en sådan. Den måste få en översyn, så att klimatnyttan faktiskt vägs in tydligare när tillståndsbeslut ska fattas.

”En dörr in” är ett sätt att minska regelarbetet och sluta med den här rundgången i uppgiftslämnandet där allt bara tröskas om. Tid är pengar, så låt företagen ägna mer tid åt att göra sitt!

Vi tittar även på Danmark. De har ett implementeringsråd för att se till att motverka överimplementering av EU-lagstiftning. Detta är någonting som Sverige saknar. Hur ofta har vi inte mött företagare som bekymrar sig för att man inte bedriver verksamhet på konkurrenskraftiga villkor just på grund av att man har sitt företag i Sverige? Detta är någonting som vi måste jobba ytterligare med.

Vi tittar på hela åkeri- och transportbranschen och vad den utsätts för just nu, bara för att vi har ett mycket högre procentmål vad gäller reduk-

tionsplikten som gör att man bara driver upp drivmedelspriserna. Våldigt många företag försätts i ett läge där de skriker efter politikernas hjälp.

Vi måste göra något. Utan företag har vi nämligen ingen välfärd.

Anf. 12 ARMAN TEIMOURI (L):

Herr ålderspresident! Det kan uppfattas som lite märkligt att stå här och prata om förenklingspolitik när vi har ett krig ungefär hundra mil bort från Sverige, ett krig som inte bara förs mot Ukraina utan också mot vår frihet och vår demokrati. Då vill jag dock säga att vår och Europas frihet och demokrati bäst stärks genom fortsatt demokratiskt arbete här hemma, med full kraft.

Jag vet inte hur många gånger jag har stått i denna kammare och pratat om vikten av en näringspolitik som möjliggör att fler företag startas eller för den delen att fler företag växer. Fler växande företag innebär nya skatteintäkter som finansierar vår gemensamma välfärd. Om fler verkligen menar allvar med att vi ska ha världens bästa välfärd måste vi också skapa rätt förutsättningar för våra företag.

Jag är dessutom själv gammal företagare. Mycket har givetvis blivit enklare sedan jag startade mitt första företag i början av 2000-talet. Men ska vi vara ärliga har politiken också varit hyfsat duktig på att skapa nya hinder i stället för att riva dem.

Fyra av fem arbeten skapas i företag med färre än 50 anställda. Det är småföretagarna som är ryggraden i svensk ekonomi, som skapar arbetstillfällena och som också ser till att statsapparaten fungerar. Nu när vi debatterar näringsutskottets betänkande om en förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga vill jag därför lyfta några delar som är viktiga för oss liberaler.

Herr ålderspresident! Låt oss börja med det som egentligen borde vara enklast och som ligger närmast regeringens ansvar, nämligen våra myndigheter. Jag vet inte hur många gånger jag själv som företagare eller vänner i min närhet som är företagare har råkat ut för myndigheter som hellre ser problemen än faktiskt hjälper till. Det kan inte vara meningen att myndigheternas uppgift enbart ska vara att kontrollera och stoppa felaktigheter. Jag kan tycka att det är ganska självklart att myndigheterna också ska hjälpa människor och företag att göra rätt.

Därför vore det på sin plats att regeringen formulerade främjandeuppdrag till statliga myndigheter för att gynna företagandet. Det borde också tydligt framkomma i myndighetsstyrningen att våra förvaltningsmyndigheter har ett stort ansvar att värna näringsklimatet i Sverige. I linje med detta är det också viktigt att myndigheterna analyserar de föreskrifter och allmänna råd de beslutar om för att se förslagets följder och kostnadsmässiga effekter för företagen.

Herr ålderspresident! Varje år lämnar svenska företag in cirka 96 miljoner blanketter till 90 olika myndigheter, bland annat Statistiska centralbyrån, Skatteverket och Bolagsverket – 96 miljoner blanketter! Vidare utövas tillsyn av länsstyrelserna och olika specialistmyndigheter. Och för dig som tittar på denna debatt kan jag tala om att en blankett som du lämnar in till exempelvis Skatteverket kan också Bolagsverket kräva – men dessa två myndigheter pratar inte alltid med varandra.

Prot. 2021/22:83

17 mars

*En förenklingspolitik
för stärkt konkurrens-
kraft, tillväxt och
innovationsförmåga*

Man skulle kunna jämföra det med en väldigt dålig relation mellan några vänner. I stället för att man pratar ihop sig måste man informera var och en av vännerna. Det behöver kanske inte ens vara en dålig relation utan mer lathet. Myndigheterna och politiken behöver helt klart göra mer i den här frågan.

Ta bort arbetsbördan från företaget! Det måste räcka att man informerar *en* myndighet för att andra myndigheter ska ta del av samma information. Därför vill Liberalerna att regeringen utvecklar konceptet ”En dörr in”. Reformen ”En dörr in”, en plattform där företagare bara lämnar in samma uppgifter *en* gång och till *en* mottagare, menar vi är ett steg i rätt riktning.

Herr ålderspresident! I min kollega socialdemokraten Mathias Tegnér's anförande var det mycket som jag tror att många av oss skulle kunna skriva under på. Men hade vi varit överens och haft en samsyn i dessa frågor, hade vi haft samma verklighetsbild och hade vi tyckt att regeringen varit på rätt väg hade vi nog inte behövt ha den debatt vi har i dag. Det gäller att faktiskt agera och inte bara säga vad man tycker. Det man säger ska också leda till handling.

Som jag inledde mitt anförande med har politiken varit hyfsat duktig på att skapa nya hinder i stället för att riva dem. Jag vill att det ska bli enklare att starta och driva företag. Det ska vara lätt.

Redan förra våren visade en Skopundersökning gjord på uppdrag av Näringslivets regelnämnd att fler företagare och företagsledare upplevde att det hade blivit krångligare att följa de statliga reglerna jämfört med hur det var ett år tidigare. Ungefär 29 procent tyckte att det var krångligare. Om Mathias Tegnér och Socialdemokraterna tycker att de gör ett bra jobb kan jag informera dem om att 2 procent ansåg att det blivit enklare. Vi går alltså helt fel väg.

Bara åren 2013–2020 har de årliga administrativa kostnaderna till följd av förändringar i olika regelverk stigit med 4 miljarder kronor. För att förhindra en ökad regelbörda och ökade administrativa kostnader måste vi införa ”en regel in, en regel ut” vid lagstiftning som påverkar företagande. Principen innebär att staten när den ska införa en ny regel som innebär en betungande administrativ börda för företagen också ska ta bort en regel som innebär motsvarande börda. Det bör garantera att den samlade regelbördan för den som berörs av en ny regel i varje fall inte ökar.

Herr ålderspresident! Jobben skapas inte av ineffektiva subventionerade anställningar, arbetsmarknadspolitiska program eller regelbördor. Jobben skapas i svenska företag. Sedan 1993 har små och medelstora företag svarat för mer än 80 procent av den totala sysselsättningstillväxten netto, och fyra av fem arbeten skapas i företag med färre än 200 anställda.

Vi kan konstatera att det är komplext att vara företagare. Komplexiteten drabbar särskilt de mindre företagen, som i regel har sämre förutsättningar att navigera i regelbyråkratin. Dessvärre har utvecklingen de senaste åren gått i helt fel riktning. För att Sverige ska vara i framkant som entreprenörskapsnation krävs en rad reformer. Det behövs en liberal politik för ett starkare klimat för våra företag.

Herr ålderspresident! Jag står givetvis bakom alla våra reservationer, men för att spara tid för kammaren yrkar jag bifall endast till reservation 4.

Anf. 13 MATHIAS TEGNÉR (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag tackar ledamoten Teimouri för anförandet.

En av ledamotens poänger var att om vi skulle se på verkligheten och utvecklingen av regler på samma sätt hade vi inte behövt den här debatten. Min uppfattning är att den här debatten alltid kommer att behövas. Det kommer alltid att komma regler från olika håll, exempelvis från EU, och vi behöver hela tiden se till att de blir bättre. Jag vill alltså bara börja med att anmäla en avvikande uppfattning. Jag tror helt enkelt att vi alltid, kontinuerligt, behöver arbeta med att förbättra våra regler.

Två poänger som ledamoten gjorde var dels att företagarna uppfattar att det går åt fel håll, dels att kostnaderna ökar. Precis som jag anförde i mitt anförande tidigare är det på det sättet. Sedan behöver vi ta de här uppgifterna på allvar och inte använda dem som politiska slagträn. Det är min uppfattning.

Som jag anförde har företagarna under hela den här perioden, också under alliansregeringen, uppfattat att regelkrånglet ökar. Vi måste alltså erkänna att det här är en svår fråga. Det här är en fråga som vi behöver samarbeta om och inte en fråga som vi ska använda som ett politiskt slagträ.

När det gäller regelkostnaderna är det också riktigt att de ökar, men huvudsakligen ökar de på grund av EU-regler. En del av de här reglerna är rimliga. Exempelvis är en av de största tillkommande kostnaderna att sådana som vi, PEP, alltså personer i politiskt utsatt ställning, har speciella regler kopplade till våra banktransaktioner. Anledningen till det är att skapa ett tryggare samhälle och minska möjligheten för politiker och andra makthavare att göra felaktigheter och helt enkelt vara korrupta.

Det här är viktiga regler. De innebär kostnader, men vi måste vara eniga om att det här är den största enskilda orsaken till att regelkostnaderna ökar just nu.

Anf. 14 ARMAN TEIMOURI (L) replik:

Herr ålderspresident! Jag uppfattade ingen direkt fråga, så jag kan väl fortsätta att reflektera över vad ledamoten Tegnér sa. Det är klart att vi kontinuerligt måste fortsätta arbetet med regelförenklingar för företagen. Vad jag menar är att om Socialdemokraterna verkligen hade menat allvar med det här skulle de göra mer. Jag tror nämligen inte att vi delar samma bild av vad företagets betydelse för samhället är. Som liberal anser jag att företagande är ryggraden i det svenska samhället. Genom att vi har fler företag som växer skapar vi nya arbetstillfällen. Det är de nya arbetstillfällena som skapar skatteintäkter, och de skatteintäkterna går till vår gemensamma välfärd.

Med det sagt är det där vi måste lägga fokus och skapa rätt förutsättningar. Att vi kontinuerligt arbetar med att skapa regelförenklingar för företagen är viktigt, men då måste vi ha en regering som värnar näringsklimatet i Sverige. Det ska komma per automatik. Vi ska inte behöva stå i den här kammaren och debattera detta. Om man hade haft den inställningen hade det blivit enklare för företagen. Det hade blivit billigare för företagen och skapat fler jobb. Det är så vi stärker svensk konkurrenskraft.

Anf. 15 MATHIAS TEGNÉR (S) replik:

Herr ålderspresident! Ledamoten Teimouri har rätt i att jag aldrig kom till min fråga. Det var ett riktigt rookiemisstag, men nu jäklar ska jag se till att inte prata så mycket att jag inte kommer fram till frågorna.

Innan jag gör det vill jag bara påpeka att det görs en antal saker när det gäller regelförenkling. Det som verkar skilja regeringen från den politik som Teimouri och Liberalerna förordar är att regeringen just nu gör ett antal strukturella förändringar som exempelvis innebär att Regelrådet får bättre möjligheter att lyfta fram regler som är skadliga. Man arbetar med sektoriella översyner för att ta bort skadliga regler för att underlätta för företagen.

Den typen av åtgärder, som forskning visar faktiskt gör skillnad, vidtar regeringen i stället för den typ av åtgärder som jag uppfattar är av mer populistisk art: en regel in, två regler ut och solnedgångsklausuler som i alla fall inte i något annat land har visat sig ge någon större effekt.

När det gäller bilden av företagande tror jag nästan att ledamoten Teimouri citerade vad jag sa i talarstolen, så jag tror att vi är helt eniga om vikten av företagande och om att företagande också leder till tillväxt och ger förutsättningar för välfärd.

Däremot ska vi vara ärliga och säga att staten också fyller en funktion för att skapa förutsättningar för företagande. Det är därför vi ser att Sverige har ett av de bästa näringslivsklimaten enligt OECD:s rankning, och vi har den bästa innovationskraften i Europa. Det är för att det finns kopplingar mellan den samhällsmodell som exempelvis socialdemokratin har skapat i hela Norden och det som skapar tillväxt. Forskningen visar det tydligt, och ser man sig runt om i världen är det tydligt.

Min fråga till ledamoten är: Varför föreslår ni huvudsakligen populistiska reformer i stället för att ställa er bakom de här viktiga reformerna som skapar skillnad?

Anf. 16 ARMAN TEIMOURI (L) replik:

Herr ålderspresident! Tack för frågan, ledamoten Tegnér!

Populistiska skulle jag nog inte vilja påstå att förslagen är. Om man bara har örat mot rälsen och pratar med våra företag tror jag att man inser att de om några vet hur det skulle behöva se ut. Det här är helt självklara saker, och de borde vara självklara för den regering som ledamoten företräder. Det handlar inte om populism. Det handlar om att skapa rätt förutsättningar för företagen. Delar man inte den verklighetsbilden kommer det inte att bli bättre i det stora hela.

Ledamoten säger att det var det här han lyfte upp i sitt anförande, men här är också en sak: Att säga en sak och sedan inte handla därefter ger inte rätt förutsättningar.

Ledamoten lyfter också upp att vi ligger bra till i rankningar när det gäller företagande. Ja, men jag kan väl också se att exempelvis kvinnors företagande inte ser lysande ut ur ett svenskt perspektiv. En del har med regler att göra medan annat har med synen på kvinnors företagande att göra.

Vi har ganska lång väg att gå när det gäller att skapa rätt förutsättningar för näringslivet. Då måste man ha ett perspektiv där man också vill värna näringslivet. Det saknar den här regeringen, och det är också därför vi behöver ett liberalt maktskifte.

Herr ålderspresident och ledamöter! Jag träffade häromdagen en företagare som har haft sin firma i ungefär 20 år, som verkligen brinner för hållbarhetsfrågor och arbetsmiljöfrågor och som har jobbat med det väldigt länge men som nu upplever att regelbördan ökar markant och är orolig för att företaget inte ska kunna finnas kvar.

Här går det verkligen snett. Så kan vi ju inte ha det. Regler finns av en anledning – vi vill bekämpa klimatkrisen, vi vill se till att det finns en god miljö och vi vill säkerställa arbetsrätt och inte minst säkerhetsfrågor.

Många har inlett sina anföranden här med att tala om Ukraina- och Rysslandskrisen som är överhängande för oss alla, och det är otroligt viktigt med säkerhetsfrågor.

I fallet med företagaren jag berättade om har syftet gått förlorat. Hon drunknar helt enkelt i administration. Då är det någonting som verkligen inte fungerar. Onödiga regler och felaktigt konstruerade regler har vi inte råd med.

Det finns många olika saker som behöver göras och som har lyfts fram här i dag. Jag skulle vilja fästa blicken vid ett ord, och det är ordet uthållighet. Vi behöver ha en ordentlig uthållighet allihop och jobba systematiskt, strukturerat och ständigt med den här frågan. Det måste vara en mer eller mindre tvärsektoriell kultur i hela arbetet.

Mycket arbete är på gång som initierades när Miljöpartiet var kvar i regering. Det ligger uppdrag till olika myndigheter om att jobba med regelförenkling och med bättre bemötande. Här behöver vi också backa upp med resurser till myndigheterna. Det går inte att bara lägga uppdrag och servicegarantier och så vidare, utan det måste också finnas pengar till de här myndigheterna så att de faktiskt kan uppfylla detta och har de timmarna att lägga på att träffa företagen.

Det är väldigt viktigt också med en väg in och att förenkla. Här är också mycket på gång, men man behöver jobba vidare. Till exempel finns det saker på gång kopplade till Verksamhet så att man bara behöver lämna in en gång och inte flera gånger. Det här är ett väldigt stort projekt – det behöver digitaliseras, och det behöver samordnas. Här behövs alltså också en uthållighet när det gäller att fortsätta bygga ut detta.

Mathias Tegnér nämnde utredningen om mikroföretag. Det är väldigt bra att den har kommit, och vi hoppas verkligen att detta ska underlätta.

Sedan tänker jag på att varje gång som vi skapar nya regler måste vi verkligen tänka till och göra det på ett klokt sätt. Här finns ett systematiskt arbete, men det behöver stärkas och skärpas. Regelrådet får en tydligare roll nu, men det behöver bli ännu mer verkstad och mer uthållighet.

Det är också viktigt att ha stora öron, att träffa och lyssna på företag och verkligen se deras förutsättningar. Vi ska inte sänka kvaliteten när det gäller nyttan och syftet med reglerna. Vi måste jobba med arbetsrättsliga frågor, med klimat- och miljöfrågor och med säkerhet. Men vi ska inte göra det på fel sätt. Vi behöver alltså ständigt lyssna av, lägga örat mot marken, träffa människor i deras vardag och se till att jobba på ett systematiskt och strukturerat sätt.

Jag vill runda av med att säga att det behövs uthållighet. Vi får fortsätta jobba med detta och söka så mycket samsyn som möjligt över partigränserna.

Anf. 18 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ålderspresident! Jag är kristdemokrat, och ofullkomlighetstanken är ju en del i vår värdegrund. När jag stod här i talarstolen senast glömde jag just att yrka bifall till en reservation.

Vi står givetvis bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 13 om övergripande frågor om regel-förenkling.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.21 på förslag av ålderspresidenten att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 7 Frågestund

Anf. 19 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Matilda Ernkrans, statsrådet Lina Axelsson Kihlblom, statsrådet Khashayar Farmanbar och statsrådet Johan Danielsson.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänste-utövning. Statsrådet Matilda Ernkrans besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Ukrainska flyktingbarn i svenska skolor

Anf. 20 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! Ett fasansfullt krig pågår i Ukraina. Folk dör. Folk flyr.

Många har kommit till Sverige, och fler kommer att komma hit. Det kommer att kräva stora insatser av oss. Det kan bli tiotusentals ukrainska barn som ska börja i svenska skolor ganska snart, men vi vet inte hur många. Skolministern kunde på ett utskottsförhör tidigare i veckan inte redogöra för hur många barn som hon och regeringen bedömer kommer till Sverige och ska börja i skolan den kommande tiden.

Är det så att man inte har rekorderliga planer kommer det att bli mycket svårare för både enskilda skolor och enskilda kommuner att hantera situationen vi har framför oss. Därför vill jag fråga skolministern om hon i dag kan redogöra för sin och regeringens bild av hur många ukrainska barn som kommer att komma till Sverige för att snart börja i svensk skola.

Anf. 21 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLBLOM (S):

Fru talman! Det är skillnad på att ha en tydlig och bra plan och att kunna gissa vad framtiden har i sitt sköte.

Vi har dragit väldigt många lärdomar sedan 2015. Skolverket har många insatser på det här området. Det vi vet sedan 2015 är att vi tog emot 70 000 barn och unga. 35 000 av dem var föräldralösa och kom hit som tonåringar. Det är de siffror vi har i dag.

Vi kan alla läsa på Migrationsverkets hemsida att man i det värsta scenariot har ungefär 200 000 flyktingar och att 40 procent av dem är barn. Men jag tänker inte spekulera i de siffrorna, utan jag vill ha en skola som är beredd på alla eventualiteter.

Anf. 22 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! Ska vi klara detta kommer det att krävas olika insatser – svenskundervisning på ukrainska, anställningar, kanske nyanställning av pensionerade lärare och en lång rad andra lösningar. Ska enskilda skolor i Sverige klara detta, ska enskilda kommuner klara uppgiften, måste man ha en ordentlig plan. I detta måste man, även om det är svårt med olika scenarier, jobba med den bästa informationen man har. Hur många barn blir det? Vad är det man ska planera utifrån?

I utskottsförhör kunde skolministern inte säga det, så jag undrar: Hur många barn räknar man med framåt? Hur ser scenarierna ut?

Anf. 23 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLBLOM (S):

Fru talman! Ingen i hela världen kan tala om hur många som kommer att komma till Sverige i morgon, nästa vecka eller inom en månad. Där emot måste vi jobba med de planer som redan finns och ställa alla eventualiteter till vårt förfogande.

Därför har vi fattat beslut och gett Skolverket utökade möjligheter. Vi kommer att fatta fler beslut. Framför allt har vi ett öra mot verkligheten, där vi faktiskt kan fatta snabba beslut och klara de utmaningar som vi står inför.

(Applåder)

Statligt huvudmannaskap för skolan

Anf. 24 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Min fråga går till skolminister Lina Axelsson Kihlblom.

I december 2020 tillsattes en utredning med målet att skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan. Utredningen skulle presenteras nu i maj, alltså om drygt två månader. Men utredaren har fått ett nytt uppdrag. Fokus ligger nu i stället på att utreda hur skolan kan stärkas utan ett statligt huvudmannaskap. Utredningen ska dessutom presenteras i oktober, alltså först efter valet.

Sverigedemokraterna delar Lärarnas Riksförbunds uppfattning att detta tycks vara ett försök att lappa och laga i ett system som i grunden inte fungerar. Det är dessutom ett svek mot såväl lärare som elever.

Kan det vara så att detta endast är ett försök att sopa problemen under mattan för att i valrörelsen slippa ta debatten om hur Socialdemokraterna fullständigt misslyckats med den svenska skolan?

Anf. 25 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLOM (S):

Fru talman! Det är inte ett ändrat uppdrag som vi har gett utredaren. Det är ett utökat uppdrag. Alla frågor sedan tidigare kommer att finnas med, och vi ger ytterligare ett uppdrag där vi ökar utredningens bredd så att den även inkluderar vuxenutbildning.

Vi vill att utredaren ska fokusera på styrningsproblemen med marknadsskolan så att vi kommer till rätta med den brist på sammanhållen skola som vi har i Sverige. I stället för att skriva svaret i rubriken – statlig skola, vilket vi aldrig riktigt har haft – vill vi att utredaren också ska titta på andra lösningar på problemet.

Anf. 26 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Många av de problem vi ser i skolan i dag och har sett under lång tid går att härleda till kommunaliseringen av den svenska skolan, som Socialdemokraterna drev igenom med Vänsterpartiet kommunisterna.

Därför behövs ett statligt huvudmannaskap. Ett sådant möjliggör till exempel en mer rättvis resursfördelning men också tydliga nationella riktlinjer, vilket är ett måste om vi på allvar vill skapa en lugn och trygg skolmiljö för såväl lärare som elever.

Varför vill inte skolministern och Socialdemokraterna se en skola med rättvis resursfördelning och med fokus på kunskap och ordning och reda?

Anf. 27 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLOM (S):

Fru talman! Det är just därför vi går fram och vill ta bort marknadsskolan, detta marknadskaos som vi har.

Vi ser gärna mycket mer statligt ansvar för skolan och ordning och reda – en svensk skola med ett fokus. Det är eleverna som ska vara i fokus, inte vinstjakt och inte marknadsandelar, så jag ser gärna ett ökat statligt inflytande. Men en jättestor statlig organisation som har hand om saker som berör människor ute i landet är ett delat ansvar.

(Applåder)

Elnätsutbyggnaden i norra Sverige

Anf. 28 LINDA MODIG (C):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Khashayar Farmanbar.

De kommande åren ska mer än 1 000 miljarder kronor investeras i den nya industrialiseringen i norr. Världens blickar riktas mot oss i Norrbotten och norra Sverige när vi nu tar täten i den gröna omställningen av industrin och inte minst satsningarna på att framställa stål utan kol. För att lyckas med dessa fantastiska möjligheter och utmaningar när det kommer till komplexa processer som bostadsbyggande, samhällsplanering och tillståndsprövningar är det fråga om att klara av något helt utöver det vanliga.

Svenska kraftnät har nu gett besked om att elnätsutbyggnaden utmed Norrlandskusten inte kommer att kunna ske i den takt som näringslivet efterfrågar. Det innebär att planerade investeringar i den hållbara gröna industrin i Norrbotten nu löper risk att skjutas upp eller i värsta fall utebli när kapaciteten fortsätter vara begränsad.

Anf. 29 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag tackar Linda Modig för frågan.

Svenska kraftnät har lämnat ett förhandsbesked. Det slutliga beskedet kommer före årets slut, i bästa fall, så detta är ett förhandsbesked. Svenska kraftnät är också tydliga med att det kan ändras och att läget kan bli avsevärt bättre än det är nu, vilket jag synnerligen ser fram emot att det ska bli.

Låt mig säga att jag är stolt över Svenska kraftnäts arbete hittills. Det är lätt att säga att det inte är tillräckligt, och därom är vi helt överens. Men Svenska kraftnäts förhandsbesked innebär att städerna i Norrland får motsvarande tio Örebro i elnätskapacitet inom avsedd tid.

Sedan vet jag att en av aktörerna hade velat ha motsvarande hela Storstockholms elnätskapacitet på ett område motsvarande ett villakvarter. Det förstår jag är besvärligt och kommer att ta tid att bygga ut. Men jag är beredd att vidta väldigt många åtgärder för att vi ska kunna komma dit så snabbt som möjligt. Det kanske jag berättar i nästa inlägg.

Anf. 30 LINDA MODIG (C):

Fru talman! Det är väldigt viktigt att kommunerna i Boden, Luleå och Gällivare, som kommer att stå värd för dessa enorma investeringar, får planeringsförutsättningar och att vi klarar av den här utmaningen. Det är alldeles sant att behoven är stora i norra Sverige, men det är för att vi också har stora möjligheter där. Det är där den gröna industrialiseringen händer, och den får absolut inte äventyras. Jag vill verkligen höra mer om vad energiministern är beredd att vidta för åtgärder för att säkerställa att denna fantastiska möjlighet inte går oss förbi.

Anf. 31 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Tack, Linda Modig, för följdfrågan som ger mig möjlighet att besvara frågorna. Det finns ett antal konkreta åtgärder. Det handlar om kösignalen – hur man kan ställa sig i kö för att få el. Just nu är det den som först ställer sig i kö som också först kommer att få el. När vi går in i en expansiv fas behöver vi kolla på om det finns ett samhällsekonomiskt ansvar som är viktigare att ta hänsyn till än bara kötiden, precis som vi gör i skolan. Här handlar det om regelförändringar – ett arbete som riksdagen har beslutat om. Vi är i full färd med att korta kötiderna. Men det handlar också om att se till att Svenska kraftnät har tillräckligt många anställda för att kunna genomföra detta arbete.

Importen av rysk olja och gas

Anf. 32 JENS HOLM (V):

Fru talman! Även jag har en fråga till energiministern. Rysslands anfallskrig mot Ukraina är oacceptabelt och helt fruktansvärt; det måste stoppas. Vi vet att det är exporten av olja och gas som göder Putins krig. Om vi stryper importen av olja och gas slår vi också undan den ekonomiska basen för Putins krigsmaskin.

Frågestund

Även vi i Sverige är delaktiga i detta. Av den svenska importen av olja kommer 8 procent från Ryssland. En tredjedel av vår import av flytande naturgas kommer från Ryssland. Som en ukrainsk företrädare sa: Betalningen för oljan och gasen är draperad i blodet från Ukrainas folk.

Jag vill veta när energiministern avser att ta initiativ för att stoppa den svenska importen av olja och gas från Ryssland.

Anf. 33 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Tack, Jens Holm, för en mycket angelägen fråga! Vi vill alla stoppa handeln med Ryssland. Låt mig vara tydlig: Det finns ingen som helst tveksamhet kring den viljan.

Det jag är glad för i det elände som nu pågår är att Europa och västvärlden, den fria världen, har ställt sig sida vid sida. Det finns länder i Europa som står avsevärt närmare den totalitära regimen i Ryssland än Sverige gör. De länderna har också ställt sig bakom sanktionspaketet.

Precis som Jens Holm lyfte fram är påverkan av importen från Ryssland på våra importberoende energislag för Sveriges del liten. Det gäller både kärnbränslet, oljan och gasen. För svensk del kan vi snabbt stoppa den. Men jag är inte beredd att göra en sådan sak, som skulle innebära att vi bryter mot den enade sanktionsform vi har tillsammans med resten av Europa, för det skulle också öppna för de länder som gärna vill handla mer med Ryssland att säga: Nu kan vi också bryta mot den enade sanktionsformen. De skulle därmed kunna öka sin handel. Jag tror att vägen är sammanhållning.

Anf. 34 JENS HOLM (V):

Fru talman! Nu vill jag att energiministern berättar för riksdagen vilket land i Europa som skulle motsätta sig att Sverige gick före och stoppade vår import av olja och gas från Ryssland. Vi vet att det är oljan och gasen som göder Putins krig. Jag tror att alla andra europeiska länder skulle välkomna om Sverige gick före och sa: Nu sätter vi stopp för den här importen – vi löser detta på annat sätt. Det kan vi göra genom att ställa om till 100 procent förnybar energi. Vad är det som stoppar dig, Khashayar Farmanbar?

Anf. 35 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag är inte säker på att något land i Europa skulle motsätta sig det vi gör. Men jag tror att det finns länder i Europa, till exempel Ungern, som skulle se på det vi gör och säga: Se, Sverige gör något annat än den samlade EU-insatsen; därmed kommer vi också att göra något annat. Och så kanske man skulle öka sin handel med Ryssland. Det är den effekten jag inte vill uppnå genom att stoppa vår marginella import av kärnbränsle, olja och gas från Ryssland.

Ryssland är en av världens största leverantörer av kärnteknik till många länder. Detta är också en stor del som vi behöver ta tag i.
(Applåder)

Anf. 36 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Om vi ska klara av att ta emot de ukrainska flyktingarna på ett bra sätt måste civilsamhället vara med. Min fråga går därför till statsrådet Matilda Ernkrans och gäller regeringens oförmåga att koordinera och kvalitetssäkra civilsamhällets insatser för att bistå Ukraina och inte minst de ukrainska flyktingarna.

I tisdags besökte jag tillsammans med min partiledare Ebba Busch Citykyrkan, som finns i statsrådets och mitt hemlän Örebro. Redan i dag har man två gånger varit nere med lastbilar för att bistå, och man har tagit emot drygt 20 ukrainska flyktingar, som har fått tak över huvudet, mat och omsorg. Fantastiskt!

Men de står ensamma. De får inga riktlinjer, och det finns ingen koordinering. Församlingar och föreningar tvingas helt enkelt uppfinna hjulet själva.

Först i går genomförde regeringen ett så kallat rundabordssamtal med civilsamhället. Uppgiften var att undersöka behovet av stöd. Detta duger inte! Varför koordinerar ni inte och tar på er ledartröjan så att civilsamhället vet vad de ska göra?

Anf. 37 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Tack, Hans Eklind, för frågan! Civilsamhället är oerhört viktigt i dessa sammanhang, egentligen i alla sammanhang där vi pratar om att möta människor på flykt. Civilsamhället är viktigt i Ukraina, i och omkring Ukrainas närområde och här hemma i Sverige.

Jag tycker att det är ett mycket gott initiativ av vår kulturminister att samla civilsamhället i Sverige och lyssna in vad civilsamhället kan och vill bidra med, inte minst här hemma i Sverige, där vi nu redan tar emot ukrainska flyktingar. Vi vet att vi kommer att behöva ta ett gemensamt ansvar för detta. Det offentliga ska ta sitt ansvar, men vi kommer också att behöva civilsamhället.

Jag tycker att det var ett klokt beslut av kulturministern. Jag tycker att det är bra att hon samlade civilsamhället så sent som den här veckan. Vi är redo att biträda civilsamhället i denna fråga.

Anf. 38 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Fast när ingen styr blir risken uppenbar att man dubbelarbetar. Det är till och med så att den omsorg som finns kan bli felriktad. Att unga kvinnor och barn nu lämnas i händerna på människor som inte borde få vara i närheten av dem är något som exempelvis UNHCR och organisationen Caritas varnat för. Det behövs alltså en koordinering och en kvalitetssäkring.

Vi har lyft denna fråga. Jag har lyft den med migrationsministern, och vi har lyft den formellt med regeringen. Men ingenting händer. Varför gör ni ingenting för att leda dessa insatser?

Anf. 39 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag ska försöka besvara frågan igen. När det gäller insatser som sker på plats i Ukraina och i och omkring närområdet är det FN:s

Frågestund

organisationer, inte minst UNHCR, som har ansvaret för att koordinera det som rör människor på flykt. De förstärks också av till exempel World Food Programme, som har ett logistiskt ansvar för detta. Båda dessa organisationer och flera andra ger Sverige mycket bistånd till, och vi ger det icke öronmärkt för att man ska kunna biträda nya humanitära organisationer. Jag försöker svara så på frågan den här gången.

Ny kärnkraft

Anf. 40 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! ”Show me the money” – för att citera energiministern själv. Khashayar Farmanbar har använt det enda argument kärnkraftsmotståndarna har kvar i sin argumentationslåda och trodde väl aldrig att näringslivet skulle komma tillbaka med pengar i ryggen. Nu finns det en svensk aktör, med kapital, som vill bygga ny kärnkraft.

För Sverige är detta goda nyheter. Vi kommer att behöva ny kärnkraft. Sveriges elförbrukning ser ut att minst fördubblas på 20 år. Det löser vi inte utan elproduktion som fungerar oavsett väder.

Liberalerna har länge varnat för att hinder som S, C och MP ställt upp för kärnkraften är ett hot mot svensk energiförsörjning. Nu är det allvar, och det är upp till bevis. Nu finns det en aktör som vill bygga. Kommer regeringen att vara en möjliggörare, eller kommer man att stoppa dem?

Anf. 41 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Tack för frågan, Arman Teimouri! Show me the money kvarstår. Det återstår att se om det ens kommer in en ansökan. Jag har sett artiklar i medierna, ja. Jag har hört näringslivsföreträdare prata i medierna, ja. I tio år har det varit fullt möjligt att skicka in en ansökan och visa pengarna. Det har inte hänt än. Jag har sagt flera gånger här i talarstolen att den här regeringen inte kommer att sätta stopp om det kommer en sådan ansökan.

Men jag har fortfarande inte sett någon ansökan. Än så länge är det bara prat. Men vem vet, det kanske blir något mer än prat. Den dagen får vi kolla på det.

Men jag konstaterar att den punktskatt som infördes år 2000 avskaffades av Stefan Löfvens regering i samband med budgeten 2016. Sedan dess görs ingen skillnad mellan vindkraft och kärnkraft. Trots detta har ännu inga ansökningar inkommit till dags dato. Men om de kommer är de välkomna.

Anf. 42 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! Det hade ju varit positivt om energiministern hade haft lika gott tonläge gentemot kärnkraftsinvesterare som gentemot vindkraftsinvesterare.

Det finns mycket som vi behöver göra inom politiken. Bland annat måste vi ändra riksdagens energipolitiska mål. Det behöver ändras. I nuläget är det ett egentligen ett nej till kärnkraft. Om regeringen menar allvar med att det ska vara fullt möjligt att bygga kärnkraft i Sverige behöver man också agera därefter.

Anf. 43 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag konstaterar att för vindkraftsexploaterarna finns det en möjlighet att få nej vid vartenda tillfälle från valfri kommun i landet, utan något som helst förbehåll eller någon som helst förvarning. Något sådant finns inte för kärnkraften. Det finns tre platser där det är fullt möjligt att bygga.

Det finns ingen skillnad när det kommer till skatten. Det finns inga andra skillnader. Ändå står bolag i kö för att bygga vindkraft, men inte ett enda bolag har ställt sig i kö när det gäller kärnkraft. Om man vill prata om likvärdiga villkor, varsågod, kom in med ansökan!

Importförbud mot fossil energi från Ryssland

Anf. 44 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Om Putin inte hade behövt Europas pengar hade han redan strypt Rysslands fossilexport. Ett importstopp för fossil energi skulle vara ett effektivt slag mot den ryska krigsmakten. Men i stället för detta presenterar regeringen flera förslag som gör Sverige mer beroende av import av rysk olja för bensen och diesel. Det går rakt emot det som Volodymyr Zelenskyj vädjar om.

För varje liter rysk bensen och diesel som tankas i Sverige går en bit av vinsten till Putins krigskassa. Just nu köper Europa fossil energi från Ryssland för 600 miljoner euro om dagen. Sverige och EU bör omedelbart förbjuda denna import och satsa på alternativen. När kan vi förvänta oss ett besked om totalstopp för energiimport från Ryssland?

Anf. 45 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Tack, Annika Hirvonen, för frågan! Det konkreta svaret på frågan *när* är naturligtvis så snart som möjligt – så fort vi också kan försäkra oss om att vi inte bryter en samordning där vi riskerar att fler EU-länder snarare ökar sin import från Ryssland. Jag är otroligt mån om detta.

För svensk del är energiimporten från Ryssland låg. Den är noll när det gäller kärnbränsle. Kärnbränsleimporten är helt stoppad. När det gäller naturgas är vi nere på 30 procent ungefär, kanske 35 procent, och inom någon månad beräknas den gå ned till noll. När det gäller olja var den förra året 8 procent, och den går ständigt ned.

För svensk del tar våra myndigheter, våra företag och vår befolkning ett stort ansvar, men jag är mån om att vi ska ta ett lika stort ansvar för resten av Europa, för det är där det stora osunda beroendet finns.

Anf. 46 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Vi behöver en europeisk energisolidaritet där vi sparar energi här för att de som i dag är mer beroende av rysk energi ska kunna stänga gaskranarna. Vi i Miljöpartiet föreslår ett stödpaket på 20 miljarder till elektrifiering, energieffektivisering, stöd till jordbruket och stöd till dem som har minst i plånboken. Men från regeringen ser vi motsatsen. När kan regeringen i stället komma med förslag med en rättvis fördelningsprofil som minskar vår energianvändning?

Prot. 2021/22:83

17 mars

Frågestund

Anf. 47 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Redan i måndags presenterade regeringen och min kollega finansminister Mikael Damberg ett omfattande paket som innebär mer stöd till pensionärerna, mer stöd till barnfamiljerna, mer stöd i form av bostadstillägg och mer stöd till dem som äger fordon. Det gäller både elfordon och fordon som drivs med fossila bränslen, för fordonsägarna ska kunna ha en bättre ekonomi även under tiden de håller på att byta till elfordon. Detta stödpaket har redan lagts fram, och jag ser fram emot att den här ädla församlingen kommer att rösta igenom det.

Arbetslivskriminaliteten

Anf. 48 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till biträdande arbetsmarknadsminister Johan Danielsson.

Vi får med jämna mellanrum rapporter från medier och från människor som jobbar ute på arbetsplatserna. Det är ganska bedrövliga vittnesmål om att det fuskas med löner och sociala avgifter, och man berättar om anställda som sover på madrasser ute på arbetsplatsen och utför farliga arbetsuppgifter med mera.

Här är det naturligtvis väldigt viktigt att vi är aktiva och agerar snabbt. Regeringen har gjort mycket när det gäller den så kallade arbetslivskriminaliteten, men det finns säkert mer att göra. Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Vad är nästa steg när det gäller att motverka den osunda arbetslivskriminaliteten?

Anf. 49 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Tack, Johan Andersson, för frågan! Till att börja med är kampen mot arbetslivskriminalitet en prioriterad fråga för hela regeringen, från statsministern till alla ansvariga statsråd. Detta ska enligt regeringen ske genom att vi gör det svårare att fuska och enklare att åka fast men också att vi gör det mer kännbart när man väl blir straffad.

Det beslut vi fattade för ett par veckor sedan om inrättandet av regionala centrum i kampen mot arbetslivskriminalitet är nästa steg för att se till att den tillsyn och kontrollverksamhet som finns fungerar bättre. Inrättandet av centrumen innebär att vi kommer att få dedikerad personal från de nio ingående myndigheter som fysiskt samlokaliseras. Detta kommer enligt regeringen att leda till fler och bättre kontroller. Det kommer också att leda till en ökad synlighet och bättre samverkan med lokala fack, arbetsgivarorganisationer, kommuner och det lokala näringslivet, som vet vilka problem som finns på den regionala arbetsmarknaden.

Anf. 50 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag har en följdfråga till detta. Om man som privatperson upplever eller uppmärksammar fusk på ett företag eller en arbetsplats, på vilket sätt kommer man då i kontakt med de regionala myndigheterna?

Anf. 51 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Tack, Johan Andersson, för frågan! En av de fördelar vi tror att vi kommer att kunna se med de regionala centrumen är att man

kommer att få en lättare kontakt än i dag med myndigheterna regionalt. Vi ser också över möjligheten att få en gemensam ingång kopplat till det som rör arbetslivskriminalitet. Exakt hur det ska gå till kommer vi att behöva återkomma till, men det ska bli enklare att komma i kontakt med myndigheterna, och man ska framför allt också få en ordentlig återkoppling när man kontakter myndigheterna. Det är en del av arbetet.

Prot. 2021/22:83

17 mars

Frågestund

Stöd till kommunernas flyktingmottagande

Anf. 52 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Matilda Ernkrans. Enligt Migrationsverket kommer nu 4 000 ukrainska flyktingar till Sverige varje dygn. Om scenariot slår in kommer antalet flyktingar år 2022 att vida överstiga det antal som kom under Syrienkrisens rekordår 2015, då vi tog emot över 160 000 personer i Sverige. Det rekordet slår vi redan till halvårsskiftet.

Trots erfarenheterna från 2015 brister nu mottagandecentrum och gränskontroller, och ansvaret dumpas på Sveriges kommuner. Min fråga med anledning av detta är: Vilket stöd kan Sveriges kommuner räkna med från regeringen för att lösa den akuta krisen och för att planera för att långsiktigt hjälpa de ukrainska flyktingar som nu står och knackar på?

Anf. 53 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Vi i Sverige ska ta vårt ansvar när det gäller flyktingarna från Ukraina, men det är viktigt att det inte blir som 2015, då vi tog ett oproportionerligt mycket större ansvar än många andra EU-länder. Vi har gett uppdraget till både länsstyrelser och kommuner och regioner. Man är redan igång med att förbereda för hur vi kan skala upp och ta emot fler flyktingar från Ukraina. Vi har också hört skolministern redogöra för hur man förbereder för att kunna ta emot ukrainska barn i vår skola.

Det är viktigt att vi drar lärdomar av det vi gick igenom under 2015 och försöker hitta vägar och sätt att tillsammans som ett helt samhälle lösa detta. Men det kommer att bygga på att vi tar ansvar gemensamt i EU. Här är ju inte minst det massflyktsdirektiv som vi har fått på plats i EU en god hjälp – det är min uppfattning i alla fall – för att vi ska kunna få ett större ansvarstagande från alla EU-länder, så att vi klarar att stötta Ukraina, stärka Sverige och införa sanktioner mot Ryssland, så att vi får stopp på kriget.

Politisk åskådning som diskrimineringsgrund

Anf. 54 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD):

Fru talman! Sverige har tvärtemot FN:s deklaration om mänskliga rättigheter märkligt nog valt att bortse från politisk åskådning som diskrimineringsgrund. Detta innebär att exempelvis fackliga organisationer har fritt spelrum att utestänga en betydande del av befolkningen från den fackliga arenan.

Att ett av världens mest jämlika länder på det här sättet nedvärderar, exkluderar och särbehandlar medborgarna visar på en brist på både etik och moral, en brist som tyvärr ofta kännetecknar regeringspartiet.

Jag vill fråga statsrådet Danielsson: Kommer regeringen att verka för att politisk åskådning ska bli en del av de svenska diskrimineringsgrunderna?

Anf. 55 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Tack, Ann-Christine From Utterstedt, för frågan! Till att börja med upplever jag inte att de fackliga organisationerna på svensk arbetsmarknad i dag diskriminerar människor.

De fackliga organisationerna är fristående organisationer som verkar utifrån de stadgar som finns och de politiska beslut som fattas på deras kongresser. Man kan naturligtvis ställa krav på människor som har förtroendeuppdrag inom ramen för organisationen att de ska agera i enlighet med de principer som man i organisationen kommer överens om i sina högsta beslutande organ och på sina kongresser. Jag tror att vi ska passa oss för att inskränka deras möjlighet som självständiga organisationer att agera på det sättet.

(Applåder)

Krisberedskap och skyddsrum

Anf. 56 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman! Bostadsminister Johan Danielsson kan stå kvar i talarstolen. Även om risken inte är överhängande just nu har situationen i vår omvärld gjort att många av oss har anledning att ställa oss frågan: Var finns närmaste skyddsrum, och vart ska jag ta vägen om beredskapen höjs eller om det, gud förbjude, blir ett plötsligt angrepp? Många fastighetsägare undrar vad som förväntas av dem om och när beredskapen höjs och skyddsrum måste ställas i ordning inom 48 timmar.

Utöver detta behöver vi fundera på hur vi med stöd av plan- och bygglagen kan ha en beredskap för snabba och säkra lösningar för tillfälliga sjukhus, skolor och evakueringsbostäder ifall kriget skulle komma. Var ska till exempel livsmedel och andra förnödenheter förvaras?

Man kan fråga sig: Hur ser en sådan bygglovsprocess ut med dagens regelverk? Då är min fråga till statsrådet: Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta inom plan- och bygglagen för att snabbt öka tillgången till och kännedomen om skydd och lokaler i ens bostadsområde?

Anf. 57 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan! När det gäller totalförsvaret och krisberedskap har regeringen genomfört den största satsningen på krisberedskap och civilt försvar i modern tid. Det är också en viktig del i den överenskommelse som rådde i Försvarsberedningen.

Sedan har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap en stödjande roll som bland annat handlar om att i samverkan med kommuner, myndigheter, företag och så vidare analysera särskilt allvarliga sårbarheter, hot och risker i samhället. Det handlar också om att ha en dialog med de fastighetsägare och de bostadsrättsföreningar och så vidare som hyser skyddsrum. Vi har också en särskild utredning som tittar just på skyddsrumsförådringen. Det handlar om betydelsen av det nuvarande beståndet men också om hur vi successivt ska kunna uppgradera detta.

Det här är mycket riktigt en viktig fråga som regeringen har arbetat med tidigare, och det är ett arbete som kommer att behöva intensifieras som en konsekvens av det som sker i Ukraina.

Prot. 2021/22:83
17 mars

Frågestund

Situationen för plattformsarbetare

Anf. 58 CICZIE WEIDBY (V):

Fru talman! SVT Nyheter Stockholm hade i måndags ett inslag om apptaxichaufförer som organiserar sig för bättre villkor. I det inslaget hänvisades det till Arbetsmiljöverkets rapport, där det slås fast att gigföretag inte är att betrakta som arbetsgivare och att de därmed inte har något arbetsmiljöansvar.

I det inslaget intervjuades Johan Danielsson, som konstaterade att det är extra allvarligt när myndigheten samtidigt påpekar att arbetsmiljöriskerna inom plattformssektorn är högre än på övriga arbetsplatser. Och han hänvisade till en sittande utredning som ser över dessa förutsättningar.

Men Danielssons svar imponerade inte särskilt mycket på de här appförarna. Det imponerar dess värre inte jättemycket på mig heller. Någon-ting måste faktiskt ske just nu. Min fråga blir: Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta här och nu för att förbättra för plattformsarbetare på svensk arbetsmarknad?

Anf. 59 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Jag delar uppfattningen att den bild som ges i reportaget – och den bild som de facto är verklighet på svensk arbetsmarknad i dag för dessa arbetstagare – inte är acceptabel.

Sedan tar det ju tid att förändra lagstiftning. När det gäller Arbetsmiljöverkets studie visade den inte per definition att alla gig-företag inte är att betrakta som arbetsgivare. Men i några specifika fall har domstolen kommit fram till det, och det har lett till att arbetstagare i dag inte har det arbetsmiljöskydd som de ska ha.

En åtgärd som den utredning jag hänvisade till tittar på handlar om ett utökat rådighetsansvar, som gör att de som faktiskt råder över arbetsmiljön för dessa arbetstagare ska bli ansvariga för arbetsmiljön oavsett om de i teknisk mening är att betrakta som arbetsgivare eller inte. Det är ju *ett* steg att gå vidare. Samtidigt pågår det en diskussion på europeisk nivå sedan kommissionen presenterade ett förslag kopplat till plattformsekonomin i december. Det kommer också att kunna få konsekvenser för dessa arbetstgares rättigheter och möjligheter att ha en god arbetsmiljö.

Särskilda undervisningsgrupper i skolan

Anf. 60 CHRISTIAN CARLSSON (KD):

Fru talman! Alltför många barn sviks av svensk skola. I serien *Bokstavsbarnen* i SVT:s *Uppdrag granskning* fick vi träffa Ture. Ture får ångest när han går i skolan. När han stannar hemma får han ångest för att han inte är i skolan.

Vi måste göra upp med den likriktningsskola som innebär att alltför många barn undervisas på samma sätt i samma klassrum trots att det går ut över de barn som har de största stödbehoven och deras familjer.

Är skolministern beredd att ställa krav på att det ska finnas särskilda undervisningsgrupper på varje skola?

Anf. 61 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLBLOM (S):

Fru talman! Jag vill tacka Christian Carlsson för frågan. I dag klubbade vi, som bekant, ett lagförslag som handlar om alla kommuners möjlighet att öppna resursskolor, för att det inte ska vara en fråga bara för större städer eller bara för fristående skolor. Det handlar också om resursfördelning. Vi tydliggör vilka resurser det är och hur de ska fördelas på ett jämlikt sätt över landet.

Det är också viktigt att komma ihåg att vi har klubbat en proposition som handlar om elevhälsan. Det handlar om att elever ska kunna upptäckas tidigt och så vidare. Sedan har vi klubbat en proposition som handlar om ett likvärdigt skolval. Dessa elever har blivit bortvalda under många år, för de är inte lönsamma på en skolmarknad.

Enkla bostäder för flyktingar

Anf. 62 JAKOB OLOFSGÅRD (L):

Fru talman! Min fråga går till Johan Danielsson. Efter flyktingvågen 2015 infördes en ny lag som gav regeringen möjligheten att införa nödregler vid massflykt till Sverige. Nödparagrafen möjliggör för kommuner att snabbt få fram olika former av modulbostäder eller andra enklare bostäder.

Migrationsverket har aviserat att vi har ett stort behov av bostäder framöver. Migrationsministern har nu presenterat att regeringen kommer att se över lättnader i PBL men fokuserar endast på tillfälliga och enkla ankomstboenden i form av tält.

Vi har bostadsbrist i hela landet. Var ska dessa personer bo sedan? Tältläger är självklart inte ett värdigt boende i längden. Är du som ansvarig minister beredd att använda hela nödparagrafen för att skapa förutsättningar för enkla bostäder i upp till tre år i våra kommuner?

Anf. 63 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Tack, Jakob Olofsgård, för frågan!

Det är mycket riktigt så att vi har bostadsbrist i Sverige. Regeringen har sedan 2018 lyckats vända den utvecklingen, och det underskott på bostäder som finns minskar för första gången på mycket länge. Därmed inte sagt att det inte kommer att bli en utmaning under den rådande bostadsbristen. Detta innebär att vi måste förbereda oss för alla eventuella scenarier.

Vi har presenterat en promemoria som vi nu har remitterat med extremt kort remisstid. Remissinstanserna har till på måndag på sig att svara. Det kommer att handla om förändringar i plan- och bygglagen för att möjliggöra att de möjligheter som finns kopplat till asylinvandring också ska finnas kopplat till dem som kommer till Sverige genom massflyktsdirektivet. Det kommer att handla om att kommuner får möjlighet att ställa i ordning tillfälliga bostäder i lokaler som används till annat men också om att etablera enklare förläggningar.

Det handlar om tält men inte bara om tält. Tält är inte den första åtgärden, men vi måste förbereda oss för alla scenarier.

Anf. 64 EMMA HULT (MP):

Fru talman! Sedan den 1 januari i år har vi ny lagstiftning på plats. Det finns klimatdeklarationer för de nya byggnader som uppförs, dock med en lång rad undantag som vi förhoppningsvis kan ta bort framöver så att alla byggnader omfattas. Det handlar helt enkelt om att byggherrar ska vara skyldiga att lämna deklarerationer om vilken klimatpåverkan nyuppförda byggnader har. Nyligen kunde jag glädjande nog konstatera att regeringen, även utan Miljöpartiet, valt att gå vidare med att påskynda processen för att införa också gränsvärden i klimatdeklarationerna.

Min fråga handlar om att det i uppdraget till Boverket står att processen för att införa gränsvärden ska påskyndas men också att tillämpningen ska utvidgas. Jag funderar mycket över hur regeringen vill jobba vidare med det viktiga verktyget klimatdeklarationer och hur denna tillämpning skulle kunna utvidgas så att vi på riktigt kan minska byggsektorns klimatpåverkan.

Anf. 65 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Tack, Emma Hult, för frågan!

Det är mycket riktigt så att regeringen, även den nuvarande regeringen, ser införandet av klimatdeklarationer som ett viktigt instrument för att skynda på omställningen i byggsektorn. Detta är viktigt, för den står för en stor andel av våra utsläpp.

Uppdraget till Boverket är att se över dels om vi kan skynda på införandet av gränsvärden, dels om vi kan utvidga tillämpningen. Det handlar bland annat om att titta på om klimatdeklarationer kan införas också vid ombyggnad och tillbyggnad. Uppdraget ska redovisas senast i maj nästa år.

Regeringen har också, lite i samma ärende, gett Boverket i uppdrag att föreslå åtgärder för hur cirkulärt byggande kan främjas. Det är klart att vi ska se till att bygga bort det underskott på bostäder som vi har och att bygga bostäder som vanligt folk har råd att bo i, men vi måste också se till att det vi bygger är hållbart.

Ukrainska flyktingar och stöd till Moldavien

Anf. 66 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Matilda Ernkrans.

De stora flyktingströmmarna från Ukraina påverkar hela Europa men framför allt grannländerna, exempelvis Moldavien. Moldavien är ett av de fattigaste länderna i Europa med en befolkning på 2,6 miljoner människor, och de tar emot flest flyktingar per capita. Sverige och Moldavien har i decennier haft goda bilaterala relationer, och Sverige ger ett omfattande och långsiktigt bistånd till landet.

Min fråga är: Hur ser Sveriges stöd till Moldavien ut, och kommer det att förändras med anledning av kriget i Ukraina och flyktingströmmarna därifrån?

Frågestund

Anf. 67 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Det är absolut av största vikt att den svenska regeringen och EU stöttar Ukraina men också dess grannländer, som nu tar ett stort ansvar för flyktingmottagandet.

När det gäller Moldavien är det ett land i Europa men inte ett EU-land. Vi finns där med svenska biståndsmedel men också med EU:s biståndsmedel, framför allt via internationella FN-organisationer, såsom UNHCR och Unicef men också UN Women.

Jag besökte själv Moldavien tidigare i veckan. De har tagit ett stort ansvar, men de är också väldigt tydliga med att de behöver internationellt stöd för att klara av flyktingströmmen. Vi har fyllt på stödet riktat direkt till Moldavien, och jag menar att ju mer vi kan göra från svensk sida med svenskt bistånd till FN-organisationer som finns på plats, desto bättre kommer Europa att kunna hantera den flyktingkris som vi nu står inför.

Lantmäteriets handläggningstider

Anf. 68 VIKTOR WÄRNICK (M):

Fru talman! Lantmäteriets fastighetsbildningsverksamhet är ineffektiv, med långa handläggningstider och höga, oförutsägbara avgifter. Så kan Riksrevisionens svidande kritik i en rapport från den 1 mars i år sammanfattas. Rapporten bekräftar det som vi moderater har påtalat under lång tid, nämligen att ineffektiviteten och monopolställningen försämrar fastighetsbildningen och därigenom byggandet i Sverige. Väntetiderna har blivit längre, och avgifterna har stigit i hög takt. Projekt riskerar att bli kraftigt försenade med stigande kostnader till följd i en tid när vi har utbredd bostadsbrist.

Socialdemokraterna har haft regeringsmakten i snart åtta år, men ingenting har hänt. Min fråga går därför till bostadsminister Johan Danielsson. När kan vi tänkas få besked från regeringen för att få ordning på Lantmäteriets handläggningstider och på fastighetsbildningen i Sverige?

Anf. 69 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Stort tack för frågan, Viktor Wärnick!

Regeringen är väl medveten om att tiden för att få ett fastighetsbildningsbeslut inte är tillfredsställande. Jag har förståelse för att detta leder till frustration. Jag har också förståelse för att det leder till en vilja att bilda kommunala lantmäterimyndigheter som en lösning för enskilda kommuner och regioner.

Regeringen har gjort saker under den tid som den har innehaft regeringsmakten. Vi tillsatte 2018 en helt ny styrelse och en ny generaldirektör för Lantmäteriet. Vi har gett myndigheten flera uppdrag rörande styrning och uppföljning, och mycket av det vi har gjort var en reaktion på den rapport som kom från Statskontoret.

Nu har vi fått en rapport från Riksrevisionen, som ledamoten hänvisade till. Vi håller på att titta på alla förslag som Riksrevisionen har lämnat, och vi kommer att återkomma till riksdagen i gängse ordning gällande Riksrevisionens rekommendationer.

Jag delar uppfattningen att vi måste korta handläggningstiderna ytterligare.

Anf. 70 MATTIAS KARLSSON i Norrhult (SD):

Fru talman! Valfungerande transporter och en stark inhemsk livsmedelsproduktion är bland många andra saker också centrala delar av vår beredskap inom civilförsvaret. Trots detta har regeringen medvetet kvävt den svenska jordbrukssektorn och åkerinäringen genom extrema bränsleskatter och extrema reduktionsplikter. Gård efter gård och företag efter företag läggs nu ned.

De svenska bränslepriserna ligger långt över nivåerna i grannländer som Danmark, och den fjuttiga krona som regeringen nyligen lanserade i sitt krispaket gör ingenting för att förändra det förhållandet. De ytterligare 2 kronor i lättnader som jordbruket kanske ska få räcker inte heller på långa vägar i det extrema läge som vi nu befinner oss i. Sverigedemokraterna vill se lättnader på uppemot 10 kronor litern.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Matilda Ernkrans: Varför är inte regeringen, inte ens i detta krisläge, beredd att ge svenska bönder och åkare de lättnader som krävs för att de åtminstone ska kunna konkurrera på lika villkor med våra grannländer?

Anf. 71 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Det är intressant att se Sverigedemokraternas engagemang mot de Putinpriser på bensin, diesel och annat som drabbar Sverige och Europa. Sverigedemokraterna är väl annars det parti i denna riksdag som har närmast kontakter med just den regimen.

Regeringen har lagt fram ett åtgärdspaket för att möta prisökningarna på drivmedel och el. Vi sänker skatten på diesel. Vi ger en drivmedelskompensation på 1 000 kronor och ytterligare 1 500 kronor om man tillhör ett stödområde. Vi fryser reduktionsplikten, och vi fyller dessutom på bonus malus-systemet så att man kan fortsätta att köpa elbilar. Till detta kommer vårändringsbudgeten, 1 miljard, som riktas direkt till landsbygden och lantbruket.

Det kan vara så att vi behöver göra ytterligare insatser, men regeringen tar ansvar för att stärka Sverige också igenom denna kris.

Id-kontroller i Öresundsregionen

Anf. 72 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Fru talman! Regeringen vill införa id-kontroller i Öresundsregionen trots att man vet att det förstör trafiken och integrationen i regionen. Varken Region Skåne, länsstyrelsen eller näringslivet i Skåne förstår hur regeringen tänker och inte heller jag.

År 2015 infördes id-kontroller för att hindra asylsökande från att komma till Sverige. De flyktingar som kommer nu har viseringsfrihet i EU och stoppas inte.

Danmark släppte 2015 igenom alla flyktingar till Sverige. I dag har Danmark skarpa gränskontroller. Vid id-kontroller kontrollerar man enbart om personer har ett id, inte vilka de är – trots att migrationsministern påstår annat.

Frågestund

Vad är det med id-kontroller? Kan den som inte har id helt enkelt ta bilen i stället för tåget? Vanliga personbilar kontrolleras inte.

JK har ifrågasatt om kontrollerna under 2015 var lagliga. Sedan dess har EU-domstolen 2018 konstaterat att det är olagligt med id-kontroller mellan EU-länder, men regeringen bortser från allt detta.

Varför vill regeringen, statsrådet Ernkran, införa id-kontroller trots att de är onödiga, överksamma och olagliga samt förstör för Öresundsregionen?

Anf. 73 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Vi ska komma ihåg att grunden till id-kontrollerna är att det råder krig i Europa där inte minst ukrainarna själva lider fruktansvärt och människor tvingas på flykt på grund av Putins invasion av Ukraina.

I detta nu har redan 3 miljoner människor rört sig utanför Ukrainas gränser, och 2 miljoner är på flykt inom Ukrainas gränser. Vi behöver hitta ett sätt att förbereda oss på så att vi kan ta vår del av ansvaret för flyktmottagandet i Sverige, men det får inte bli som 2015 där Sverige tog ett oproportionerligt stort ansvar jämfört med andra EU-länder.

Vi ska också komma ihåg att när människor rör sig på flykt är det alla människor som rör sig. Det kan vara en klok idé med id-kontroller för att ändå ha en kontroll på de människor som söker asyl i Sverige. Det är anledningen till id-kontrollerna.

Jag förstår att det här kommer att vara en prövning för Öresundsregionen, men jag tror att Öresundsregionen också förstår varför.

Stöd till Ukrainas luftförsvar

Anf. 74 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Även min fråga är riktad till Matilda Ernkran.

För cirka fyra veckor sedan var jag i Kiev och träffade politiker, företagare, hemvärnet och en hel del andra. I dag är flera av dem aktiva i strider. De kämpar för sina liv, och de kämpar för att kvinnor, barn och äldre inte ska bli bombade.

Från ukrainskt håll har det funnits en stark önskan om mer hjälp. Man är tacksam för de ekonomiska resurser som man har fått, och man är oerhört tacksam för de militära resurser man har fått. Men man har efterfrågat mer hjälp med att framför allt klara luftrummet, klara av den situation där Ryssland i dag terrorbombar städer.

Kommer regeringen att vidta några åtgärder för att hjälpa Ukraina att klara sitt luftrum med exempelvis robotar?

Anf. 75 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag befann mig också i Kiev för ungefär fyra veckor sedan, och jag besökte Moldavien för bara ett par dagar sedan.

Rysslands invasion av Ukraina är verkligen fasansfull för människorna i Ukraina och för dem som nu befinner sig på flykt. Här i Sverige jobbar vi hårt för att utöka sanktionerna mot Ryssland så att de blir verkningsfulla så att vi får stopp på kriget. Vi stöttar Ukraina, bland annat med humanitärt stöd. Vi fortsätter med stora insatser med svenskt bistånd.

Vi har också försett landet med vapen, vilket är unikt.

Vi tittar nu på om det är möjligt att göra något ytterligare, inte minst via EU:s fredsmekanism. Det är alldeles uppenbart att Sverige och EU tillsammans med USA måste stå gemensamt för att stötta Ukraina och få slut på kriget.

Prot. 2021/22:83

17 mars

Frågestund

Utredningen om statligt huvudmannaskap för skolan

Anf. 76 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! I måndags meddelade skolministern, vilket är känt i kammaren, att utredningen om statligt huvudmannaskap, som bland annat vi liberaler har drivit för att öka likvärdigheten i landet, kommer att få en annan inriktning.

Den dagen besökte jag Åsele Centralskola i Västerbotten. Den socialdemokratiska kommunledningen har lagt ett sparbeting bara på skolverksamheten på 3,7 miljoner. Det låter inte som en stor summa, men för Åsele motsvarar det två hela förskoleavdelningar. En sådan summa är ett exempel på hur en förändring av huvudmannaskapet skulle innebära bättre förutsättningar för lärare och rektorer. I stället får utredningen en annan inriktning, och regeringen vill öka styrningen.

Vad är budskapet? Är det ett 79:e statsbidrag som ska lösa problemet?

Anf. 77 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLOM (S):

Fru talman! Jag vill passa på att tacka Roger Haddad för frågan.

Jag har redan påpekat i dag att det inte var fråga om en ändring av uppdraget, utan det var en utökning av uppdraget. Det uppdrag vi har gett tidigare ligger fast. Nu ska vi se på andra lösningar också.

Jag tycker att alla svenska kommuner när de vill sänka skolpengen ska tänka på att det är svårt att styra skolan i dag. Vi vet att det försvinner miljardbelopp i vinster i välfärden i samband med etablering av fristående skolor. Det är något att ta i beaktande.

Vi vill att det ska vara ett ökat ansvar och en ökad styrning av skolan, och vi vill ha en svensk skola med ett uppdrag. Fokus ska vara eleverna, inget annat. Ingen vinst, och inga marknadsandelar.

Friskolorna och offentlighetsprincipen

Anf. 78 PIA NILSSON (S):

Fru talman! Efter en dom i kammarrätten 2019 stod det klart att friskolors statistik om elevsammansättning, genomströmning och betygsresultat ska sekretessbeläggas, det vill säga inte lämnas ut av Statistiska centralbyrån.

Uppgifterna ska enligt domen klassas som affärshemligheter – hör och häpna – eftersom de kan påverka föräldrarnas val av skola och ytterst hur mycket pengar friskoleföretaget tjänar. Domen gav heller ingen möjlighet att följa upp hur friskolorna fördelar sina resurser. Skolverket kom fram till att även uppgifter om kommunala skolor måste beläggas med sekretess eftersom samma villkor ska gälla för alla skolor.

En tillfällig juridisk lösning kom på plats så att Skolverket och kommuner har kunnat få viss information, men nu måste en långsiktig lösning tas fram.

Ska friskolor, skolministern, omfattas av offentlighetsprincipen?

Anf. 79 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLBLOM (S):

Fru talman! Jag vill tacka Pia Nilsson för frågan.

För mig som socialdemokrat är det en självklarhet att de ska det. Vi ger ut skattemedel till fristående enheter för att de ska utöva det viktiga uppdraget att ta hand om våra elever och bedriva undervisning. Det är också myndighetsutövning.

Ja, lagstiftningen är tillfällig, men för mig är det en självklarhet att offentlighetsprincipen ska gälla även fristående enheter. Det handlar om vad man utövar för verksamhet, och det handlar om det ansvar man har. Och det är konstigt att vi kan skicka pengar ut i tomma intet utan möjlighet att följa upp hur de används.

Det är det här som innebär att ta tillbaka den demokratiska kontrollen. Det är vi politiker som ansvarar för skattemedlen, och vi ska också ta ansvar för hur de används.

Väntetiderna för passförnyelse

Anf. 80 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Just nu är det många och långa köer för att förnya sitt pass. I många delar av landet är det flera månaders väntetid. I Skåne går det inte ens att boka en tid över huvud taget, utan man är hänvisad till att klicka in sig på polisens hemsida för att se när septembertiderna släpps.

Situationen har lett till att passtider säljs på sociala medier, och det här är naturligtvis en helt oacceptabel situation. Dessutom regleras i grundlagen att svenska medborgare ska kunna resa ut ur och in i riket, men det begränsas nu av att människor inte kan förnya sitt pass.

Den här situationen har uppkommit mot bakgrund av coronapandemin och att folk vill resa. Samtidigt är det ett problem som har funnits under flera års tid.

Vilka åtgärder vidtar regeringen för att säkerställa en grundlagsreglerad rättighet för personer att resa ut ur landet?

Anf. 81 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Det är absolut mycket illa att tider för att förnya pass säljs på Ebay. Så ska det naturligtvis inte vara.

Jag kan försäkra ledamoten om att detta är någonting som regeringen tar på allra största allvar. Naturligtvis har vi initierat ett arbete för att se hur vi kan komma till rätta med problemet. Det gäller inte minst samtal med Polismyndigheten, som naturligtvis måste prioritera människors möjlighet att förnya sina pass. Det är viktigt att man som medborgare känner att det fungerar.

Men vi ska väl också vara lite tydliga med att det finns ett eget ansvar. Informationen har ju gått ut till medborgare under lång tid om att man ska hålla reda på hur passen ser ut och när de går ut för i god tid kunna för-

bereda sig för att förnya passet. Jag tycker alltså att det också finns ett eget ansvar för medborgarna att ta.

Prot. 2021/22:83
17 mars

Klimatdeklaration vid renovering

Frågestund

Anf. 82 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Johan Danielsson.

Regeringen har gett Boverket uppdraget att komma med förslag på hur klimatdeklarationer ska kunna omfatta även renoveringar, och då också med införda gränsvärden. Denna utökade byråkrati, att man planerar att införa gränsvärden och de ökade kostnaderna för renoveringar som detta medför, kommer givetvis att leda till att energibesparande renoveringar uteblir eller skjuts på framtiden. Renoveringar som är viktiga för att hålla nere energiförbrukningen och som annars skulle vara ekonomiskt fördelaktiga riskerar att helt utebli.

Jag vill därför fråga Johan Danielsson: På vilket sätt gagnar det miljön eller klimatet att renoveringar riskerar att skjutas på framtiden på grund av regelkrångel?

Anf. 83 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Vi har gett Boverket i uppdrag att se hur de här klimatdeklarationerna kan utvidgas och om de ska utvidgas till att omfatta renoveringar för tillbyggnation och nybyggnation. Det är klart att man ska väga klimatnyttan mot vilka andra konsekvenser det eventuellt får, men jag måste ändå tillåta mig själv att bli lite förvånad över denna plötsliga vurm för energieffektivisering. Regeringen hade ju infört ett stöd just för energieffektivisering av bostäder – ett stöd som Sverigedemokraterna tillsammans med Moderaterna avskaffade i sin alternativa budgetmotion i höstas. Det är ett direkt slag mot den nödvändiga energieffektiviseringen av bostäder i Sverige.

Att vi ger Boverket ett uppdrag att se till att vi har klimateffektiva bostäder skulle tvärtom syfta till att vi spar energi.
(Applåder)

Utbyggnad av havsbaserad vindkraft

Anf. 84 MONICA HAIDER (S):

Fru talman! Min fråga går till Khashayar Farmanbar.

Sveriges elbehov kommer enligt de senaste prognoserna att dubblas, och regeringen har precis tagit beslut om Sveriges första havsplaner för Östersjön, Bottniska viken och Västerhavet. I planerna möjliggörs nu en snabbare utbyggnad som skulle generera 20–30 terawattimmar, vilket är väldigt viktigt speciellt för oss som bor i södra Sverige.

Min fråga är: Hur stor är potentialen för ytterligare utbyggnad av havsvindkraften?

Anf. 85 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Tack för frågan, Monica Haider!

Vi går mot en kraftigt ökad elektrifiering av Sverige. När vi trycker ut fossila bränslen från transporter och från industrin kommer vi att få undan

två tredjedelar av våra växthusgasutsläpp och kanske till och med dubbla vår energiförbrukning.

I dagsläget, medan jag står inför denna ädla kammare, ligger det ansökningar inne från bolag om att få bygga havsbaserad vindkraft motsvarande 350 terawattimmar el bara i södra Sverige. Det är mer än två och en halv gånger vad Sverige förbrukar i dag. Jag tror att vi alla inser att exakt allt det där kanske inte kommer att byggas, men det visar på den enorma potentialen och på den tilltro som finns där ute till att våra hav kan förse oss med elektricitet framöver.

Jag tror att det är en viktig del av pusslet. Detta tillsammans med den befintliga kärnkraften, vattenkraften och den landbaserade vindkraften kommer att göra att vi klarar av den här utmaningen framåt.

Uppdraget till Myndigheten för digital förvaltning

Anf. 86 MATS SANDER (M):

Fru talman! Myndigheten för digital förvaltning, Digg, har fått i uppdrag att förbättra digitaliseringen av välfärden. Ett antal tidigare utredningar har alla lämnat rapporter som löser delar av problemen, men det finns inget helhetstänk. Till exempel vill sjukvården få igång digitaliseringen, inte bara släppa faxmaskinen eller lösa småfrågor i en föråldrad struktur. Det handlar om de enorma möjligheter som digitaliseringen kan erbjuda.

Jag skulle vilja att uppdraget till Digg blev holistiskt och inte bara spände bågen för gårdagens behov utan skapade ramar för vad som kan komma inom ett decennium. Vill inte också statsrådet spänna bågen och inte enbart lösa småfrågor i en struktur som egentligen knappt tillåter att smarta telefoner nyttjas? Vad vill statsrådet egentligen att uppdraget ska leda till?

Anf. 87 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Tack för en spännande fråga, Mats Sander! Jag konstaterar att det är första gången jag får frågor om digitalisering och inte bara om energi, och det är jag mycket tacksam för.

Jag gläds också åt Mats Sanders fråga, för vi är helt överens om detta. Jag tror att vi i Sverige kommer att behöva gå mot en mer holistisk syn på digitaliseringen. Just nu är det bara offentlig sektor som myndigheten Digg ska jobba med, men för att komma dithän där alla fördelar med digitaliseringens möjligheter kommer samhället till del behöver vi ha mer helhetstänk.

Om jag ska vara helt ärlig krävs det kanske ett seminarium för att besvara frågan snarare än 60 sekunder, varav jag har 18 sekunder kvar, men vi är nog helt överens om att Diggs uppdrag på sikt kommer att behöva ses över för att bli mer heltäckande. Det ska inte heller bara riktas till offentlig sektor utan handla om hur hela samhället kan digitaliseras.

Finansieringen av de höjda försvarsanslagen

Anf. 88 PONTUS ANDERSSON (SD):

Fru talman! När regeringen i förra veckan presenterade det välkomna beskedet att anslaget till försvaret ska höjas till 2 procent av bnp kom frå-

gor om hur detta ska finansieras. Finansministern menade då att skattehöjningar krävs – en beredskapsskatt för att Sverige ska ha råd.

Statens kanske viktigaste uppgift är att upprätthålla ett starkt försvar, och i ett land med ett av världens högsta skattetryck kan det inte vara statens intäkter som är problemet. Sveriges biståndsbudget för 2022 ligger på 52 miljarder kronor. Det är pengar som hade gjort bättre nytta i Sverige när Socialdemokraterna inte lyckas finansiera en av statens kärnuppgifter.

Med anledning av detta vill jag ställa följande fråga till Matilda Ernkrans: Är statsrådet beredd att skära ned Sveriges biståndsbudget för att säkra Sveriges försvar, eller ska svenskarna under nya skatter digna?

Anf. 89 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Det finns väl nästan ingenting som en sverigedemokrat inte kan finansiera med ett halverat bistånd. Men i det läge vi befinner oss i nu, med krig i Europa och där vi ser hur svenskt bistånd gör nytta och skillnad för människor i vårt närområde, är det väl ett extra utmanande uttalande att det är biståndet vi ska finansiera detta med.

Det vore intressant, rent retoriskt, att fråga sig vad Sverigedemokraterna tycker att vi ska skära ned. Ska vi inte längre räkna av flyktingkostnader från biståndet? Är det detta vi ska skära ned? Är det klimatbiståndet? Är det biståndet som går direkt till UNHCR, som nu finns på plats i Ukraina och grannländerna och ser till att flyktingsituationen hanteras på plats? Är det kvinnors och flickors rättigheter vi ska skära ned?

Nej, jag vill hävda att den överenskommelse som slöts i Försvarsberedningen och som innebär 3 nya miljarder till försvaret redan i år, möjlighet att köpa materiel för 30 miljarder fram till 2030 och en höjning av försvarsanslaget till 2 procent av bnp – den klarar vi av att finansiera. (Applåder)

Arbetslivskriminalitet och offentlig upphandling

Anf. 90 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Enligt Bygghandelskommissionen gjordes det under 2019 omkring 8 750 offentliga upphandlingar av bygg- och anläggnings-tjänster till ett sammanlagt värde av 125 miljarder kronor. Som socialdemokrat är jag mycket angelägen om att dessa pengar inte ska hamna i fel fickor, exempelvis hos företag som inte lever upp till krav om rimliga löner och arbetsvillkor för sina anställda.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet Johan Danielsson: Vad gör regeringen för att vässa det verktyg som offentlig upphandling utgör i kampen mot arbetslivskriminaliteten på svensk arbetsmarknad?

Anf. 91 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Jag delar naturligtvis denna uppfattning. Ska vi klara av att skapa ordning och reda på arbetsmarknaden och trycka tillbaka den växande arbetslivskriminaliteten måste vi se till att våra skattepengar inte hamnar i fickorna på de företag och aktörer som gör sig skyldiga till brott, inte betalar sina skatter och sociala avgifter, fuskar med arbetsmiljön eller har illegal arbetskraft anställd.

Därför har jag och civilministern tagit initiativ till ett antal rundabords-samtal med bygg- och anläggningsbranschen och med städ- och transport-branscherna. Detta är sektorer där det förekommer fusk i samband med offentlig upphandling.

Det är tydligt, tycker vi, att vi måste se över hur det kan bli enklare för upphandlande myndigheter att se vilka företag som tidigare har gjort sig skyldiga till brott och andra överträdelser. En annan fråga som vi har identifierat så här långt i samtalen är de problem som finns med långa kedjor av underentreprenörer och vad detta leder till i form av fusk och utnyttjande.

Nu samtar vi och tar in förslag från branschen. Sedan kommer vi att återkomma från regeringen.

Frågestunden var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.10 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 15.20, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 15.20.

§ 8 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 mars

SoU12 Stöd till personer med funktionsnedsättning

Punkt 1 (Rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

233 för utskottet

24 för res. 2

38 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 58 M, 54 SD, 19 KD, 17 L

För res. 2: 23 V, 1 -

Avstod: 1 SD, 25 C, 12 MP

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 3 (Tilläggsdirektiv till Huvudmannaskapsutredningen)

1. utskottet

2. res. 5 (S, M)

Votering:

153 för utskottet

142 för res. 5

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 M, 55 SD, 25 C, 23 V, 19 KD, 17 L, 12 MP, 1 -

För res. 5: 85 S, 57 M

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 4 (Frågor om LSS och personlig assistans)

1. utskottet

2. res. 6 (M)

Votering:

121 för utskottet

58 för res. 6

116 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 23 V, 12 MP, 1 -

För res. 6: 58 M

Avstod: 55 SD, 25 C, 19 KD, 17 L

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 5 (Barn och insatser enligt LSS)

1. utskottet

2. res. 16 (MP)

Votering:

109 för utskottet

12 för res. 16

174 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 23 V, 1 -

För res. 16: 12 MP

Avstod: 58 M, 55 SD, 25 C, 19 KD, 17 L

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 7 (Ersättningssystem för assistans)

1. utskottet

2. res. 18 (SD, C, KD, L, MP)

Votering:

167 för utskottet

128 för res. 18

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2021/22:83

17 mars

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 58 M, 23 V, 1 -

För res. 18: 55 SD, 25 C, 19 KD, 17 L, 12 MP

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 8 (Åtgärder för att förhindra fusk)

1. utskottet

2. res. 19 (SD, L)

Votering:

146 för utskottet

72 för res. 19

77 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 25 C, 23 V, 12 MP, 1 -

För res. 19: 55 SD, 17 L

Avstod: 58 M, 19 KD

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 11 (Tillgång till rehabilitering och hjälpmedel)

1. utskottet

2. res. 25 (C)

3. res. 26 (KD)

Förberedande votering:

26 för res. 25

19 för res. 26

250 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 25.

Annicka Engblom (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

167 för utskottet

25 för res. 25

103 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 58 M, 23 V, 1 -

För res. 25: 25 C

Avstod: 55 SD, 19 KD, 17 L, 12 MP

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

1. utskottet

2. res. 3 (KD)

3. res. 4 (L)

Förberedande votering:

20 för res. 3

17 för res. 4

258 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Lorentz Tovatt (MP) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

235 för utskottet

19 för res. 3

41 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 58 M, 55 SD, 25 C, 12 MP

För res. 3: 19 KD

Avstod: 23 V, 17 L, 1 -

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 4 (Övriga åtgärder för att bevara ålen)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

3. res. 7 (V, MP)

Förberedande votering:

58 för res. 6

36 för res. 7

201 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Malin Danielsson (L) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

204 för utskottet

55 för res. 6

36 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 58 M, 25 C, 19 KD, 17 L

För res. 6: 55 SD

Avstod: 23 V, 12 MP, 1 -

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 7 (Överlåtbara fiskerättigheter)

1. utskottet

2. res. 13 (V)

Votering:

197 för utskottet

24 för res. 13

74 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 1 M, 55 SD, 25 C, 19 KD, 12 MP

För res. 13: 23 V, 1 -

Avstod: 57 M, 17 L

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 11 (Spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter)

1. utskottet

2. res. 18 (M, KD)

Votering:

218 för utskottet

77 för res. 18

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 55 SD, 25 C, 23 V, 17 L, 12 MP, 1 -

För res. 18: 58 M, 19 KD

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 12 (Regellättnader för svenskt yrkesfiske)

1. utskottet

2. res. 21 (C)

Votering:

140 för utskottet

25 för res. 21

130 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 23 V, 19 KD, 12 MP, 1 -

För res. 21: 25 C

Avstod: 58 M, 55 SD, 17 L

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 13 (Fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande)

1. utskottet

2. res. 23 (S)

Votering:

213 för utskottet

82 för res. 23

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 3 S, 58 M, 55 SD, 25 C, 23 V, 19 KD, 17 L, 12 MP, 1 -

För res. 23: 82 S

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Mattias Jonsson, Jennie Nilsson och Lawen Redar (alla S) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Prot. 2021/22:83

17 mars

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU45 Extra ändringsbudget för 2022 – Garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken för lån till Ukraina

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU16 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga

Punkt 3 (Myndigheternas arbete med regelförenkling)

1. utskottet

2. res. 4 (L)

Votering:

195 för utskottet

17 för res. 4

83 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 55 SD, 23 V, 19 KD, 12 MP, 1 -

För res. 4: 17 L

Avstod: 58 M, 25 C

Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 7 (Övriga övergripande frågor om regelförenkling för företag)

1. utskottet

2. res. 10 (M)

3. res. 11 (SD)

4. res. 13 (KD)

Förberedande votering 1:

55 för res. 11

19 för res. 13

221 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 11.

Förberedande votering 2:

58 för res. 10

55 för res. 11

182 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 10.

Huvudvotering:
138 för utskottet
58 för res. 10
99 avstod
54 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 85 S, 23 V, 17 L, 12 MP, 1 -
För res. 10: 58 M
Avstod: 55 SD, 25 C, 19 KD
Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 16 (Solnedgångsklausuler)

1. utskottet
2. res. 32 (S, V, MP)
Votering:
174 för utskottet
121 för res. 32
54 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 58 M, 55 SD, 25 C, 19 KD, 17 L
För res. 32: 85 S, 23 V, 12 MP, 1 -
Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Punkt 18 (Regelrådets organisation)

1. utskottet
2. res. 39 (C)
Votering:
157 för utskottet
25 för res. 39
113 avstod
54 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 85 S, 23 V, 19 KD, 17 L, 12 MP, 1 -
För res. 39: 25 C
Avstod: 58 M, 55 SD
Frånvarande: 15 S, 12 M, 7 SD, 6 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 4 MP

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Svar på
interpellationer*

§ 10 Svar på interpellation 2021/22:381 om jämlikhetsperspektivet i pandemihanteringen

Anf. 92 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Markus Wiechel har frågat mig i vilken utsträckning jämlikhetsperspektivet rent generellt har speglat mitt och regeringens beslut om åtgärder under coronapandemin. Markus Wiechel har också frågat om

jag anser att jämlikhetsperspektivet ska prägla myndigheters beslut och om jag avser att vidta några generella åtgärder utifrån min ståndpunkt. Vidare undrar frågeställaren om jag anser, på det stora hela, att de råd jag fått från bland annat Folkhälsomyndigheten har varit tillfredsställande i syfte att nå ett positivt resultat och om jag tänker verka för förändrade arbetssätt vid hantering av eventuella framtida pandemier.

Vi har tillsammans tagit oss igenom en svår tid i Sverige. Vårt starka ekonomiska utgångsläge, våra robusta socialförsäkringar, vår skickliga vårdpersonal och ett högt förtroende för myndigheter har hjälpt oss genom krisen.

Pandemin har därmed visat på flera av det svenska samhällets styrkor. Men covid-19 har även visat på svagheter som vi delar med många andra länder. Vi har fortfarande ojämlikheter i hälsa som samvarierar starkt med socioekonomiska faktorer och med hur hårt covid-19 har drabbat olika grupper. Pandemin understryker därför vikten av mer jämlikhet, inte mindre.

När regeringen och myndigheterna har vidtagit olika åtgärder, inklusive restriktioner, för att rädda liv och hälsa har en utgångspunkt varit att grundlagsskyddade fri- och rättigheter samt barn och unga ska prioriteras, liksom att folkhälsan i stort ska beaktas. Det har bland annat inneburit att förskolor och skolor har varit öppna under pandemin. Undervisning på plats i skolan är inte bara viktig för barnens lärande och framtidschanser utan också för deras hälsa och mående.

Att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen behöver även beaktas i hanteringen av en pandemi som drabbar hela samhället.

Ett annat exempel där det borde vara självklart med ett jämlikhetsperspektiv är vaccinationerna. I Sverige har vi utfört vaccinationer efter behov. Störst behov har gått först. Särskilda insatser har vidtagits för att höja täckningen i områden med traditionellt lägre vaccinationsgrad.

När det gäller vaccination av barn menar Folkhälsomyndigheten att det är barnets bästa som är grunden för myndighetens beslut att inte rekommendera en allmän vaccination mot covid-19 för barn under 12 års ålder. Folkhälsomyndigheten har inför beslutet haft dialog med bland andra Barnläkarföreningen och Statens medicinsk-etiska råd.

Det förvånar mig att interpellanten tycks vilja att politiker ska överpröva den statliga expertmyndigheten för smittskyddsfrågor i medicinska frågor såsom vilka åldersgrupper som bör vaccineras eller i vilka situationer viss skyddsutrustning ska bäras. Det vore en farlig utveckling om sådana avväganden görs till föremål för partipolitik.

Avseende interpellantens fråga om vi ska förändra våra arbetssätt inför kommande pandemier befinner vi oss, upplysningsvis, fortfarande i pandemin. Coronakommissionen har nyligen lämnat sitt slutbetänkande. Regeringen har dock sedan tidigare vidtagit åtgärder såsom att utreda hur den medicinska kompetensen i äldreomsorgen kan stärkas, genomföra en översyn av smittskyddslagen och stärka beredskapen i hälso- och sjukvården.

Jag noterar avslutningsvis att interpellanten fortsatt försöker att svartmåla Sverige. Pandemin är ingen tävling, men Coronakommissionen konstaterar att när det gäller ”utfallet” – i betydelsen överdödlighet sett till hela pandemin – framstår Sverige som ett europeiskt land som klarat sig

förhållandevis väl. Sverige tillhör de länder i Europa som har lägst överdödlighet.

Anf. 93 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Socialministern påstår att jag försöker att svartmåla Sverige. Det är direkt löjeväckande. Anser ministern att det är att svartmåla Sverige när man kritiserar en så kallad strategi som är djupt kontroversiell runt om i världen och faktiskt har präglat hela det här landet under pandemin, en strategi som har lett till att vi har runt 18 000 bekräftade dödsfall just nu?

Det jag gör är inte att svartmåla Sverige. Det jag gör är att betona fakta. Jag kallar en spade för en spade. Det gör jag av vördnad för Sverige och i synnerhet för svenskarna som tvingats genomgå detta experiment. Jag önskar att socialministern hade visat samma vördnad eller åtminstone en gnutta ödmjukhet inför det vi har hanterat i Sverige.

Vidare menar socialministern att pandemin inte är någon tävling. Menar då statsrådet på fullaste allvar att hon inte vill vara bäst, eller hur ska man tolka detta? Menar hon att resultatet av hanteringen inte spelar någon roll?

Jag skulle vilja påminna statsrådet om att Sverige till följd av den här icke-strategin kommit att kallas för "parialand" i stora internationella tidsskrifter. En tidigare Nobelpristagare i ekonomi lyfte upp Sveriges strategi och sa att det enda vi hade fått för den var ett gäng döda svenskar.

Fru talman! Precis som jag skriver i min interpellation är det minsta våra skattebetalare ska kunna förvänta sig i kristider att regeringen med tillhörande myndigheter gör vad de kan för att skydda invånarnas liv och hälsa. Det är just därför som jag har lyft jämlikhetsperspektivet.

Jag och ministern har ju stått här ett antal gånger tidigare under pandemin och närmast konsekvent haft olika uppfattningar om saker och ting. Vi har varit oense, så det är ingenting vi behöver lyfta fram om och om igen. Men nu lyfte jag helt enkelt upp en annan aspekt, och det är just den om jämlikhet. Det har varit ett återkommande argument från olika myndighetspersoner under pandemin, och i min interpellation har jag gett flera exempel.

Det första exemplet är från mars 2020 när statsepidemiologen intervjuades av Expressen och sa att det var problematiskt att verka för att människor skulle arbeta hemifrån, eftersom det skulle vara ett jämlikhetsproblem.

I november 2020 uttryckte så Folkhälsomyndighetens nuvarande generaldirektör Karin Tegmark Wisell, som då var avdelningschef på myndigheten, att man inte rekommenderade munskydd, detta med motiveringen att det handlar om ett problem med jämlikhet.

Det tredje exemplet jag lyfte var en publikation från Folkhälsomyndigheten i januari 2022 där man motiverade myndighetens vaccinsmotstånd med att det är en fråga om jämlikhet. Jag citerar: "Alla barn i Sverige har inte samma hälsa och tillgång till vård, eftersom hälsan följer parametrar såsom föräldrarnas socioekonomiska status och utbildningsnivå. Ojämlikheterna kan förstärkas om vaccinationer mot covid-19 inte kan erbjudas och accepteras av alla barn eller alla föräldrar."

Fru talman! Inte med ett enda ord har ministern berört de exempel som jag lyfter i interpellationen eller dessa uttalanden. Det tycker jag är an-

märkningsvärt. Därför kommer en konkret fråga till statsrådet: Har regeringen undvikit någon restriktion eller rekommendation för att man menar att det hade blivit ett jämlikhetsproblem att införa detta?

Prot. 2021/22:83
17 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 94 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tycker att det är rimligt att jämlikhet är vägledande, oavsett om vi har en pandemi eller inte. Det är min ambition som socialminister att vi ska ha såväl en jämlik sjukvård som en jämlik välfärd. Utifrån de exempel som finns tycker jag att man som medborgare har rätt att förvänta sig jämlikhet som utgångspunkt.

Markus Wiechel frågar varför jag i mitt svar inte har kommenterat hans exempel. Interpellanten får svar på de frågor som ställs, och eftersom interpellanten har ställt ganska många frågor torde det väl vara ganska klarlagt. Annars får han väl ställa helt andra frågor så kunde vi i sådana fall tala om jämlikheten. Vad har interpellanten emot att jämlikhet är en av de delar som vägleder oss i svåra tider? Jag har svårt att se det.

Jag kan naturligtvis i denna muntliga replik göra en liten reflektion kring de exempel som Markus Wiechel ger eftersom han som vanligt är utan kontext när han gör sina lösryckta citat.

När det handlar om jämlikhet tänker jag att det inte är särskilt anmärkningsvärt att man resonerar kring det faktum att om man arbetar hemifrån har inte alla lika möjligheter. Det betyder inte att vi inte rekommenderade människor att arbeta hemifrån. Det var precis det vi gjorde. Det är därför som svenska folket mer eller mindre arbetade hemifrån under nästan två års tid. En del hoppas kunna behålla delar av det. Men det är uppenbart att oavsett om vi vet att det är en bra åtgärd kan alla inte jobba hemifrån. Så har det varit i Sverige, och så har det varit i de länder som har haft mer uttalade lockdownprinciper.

Det finns väl ändå ingen som tror att bussförare ska kunna köra buss hemifrån, att undersköterskor ska kunna lägga om sår hemifrån eller att poliser ska kunna gripa brottslingar hemifrån? En del kan arbeta hemifrån, och om de gör det underlättar det för dem som inte kan jobba hemifrån. Med den smittspridning som vi då hade underlättade det för människor att vara i offentliga miljöer, resa kollektivt och så vidare.

Detta är viktigt att förstå när Markus Wiechel i sin interpellation refererar till vad Karin Tegmark Wisell har sagt om munskydd, som jag naturligtvis var tvungen att kolla upp. Det finns mycket sagt av både mig själv och av myndigheten och att hitta ett citat från dessa två års tid är inte alltför avancerat. Men vad Karin Tegmark Wisell gör är att hon resonerar om effekten av munskydd. Det betyder inte att man inte rekommenderar det. Men man måste med öppna ögon förstå olika smittskyddsåtgärders konsekvenser.

Man kan välja att se enbart uppsidor och fördelar, eller också kan man se även baksidorna. Sedan får man alltid väga detta för att se vad som väger tyngst. Men Markus Wiechel vet också att det bara någon månad senare blev en rekommendation om munskydd i kollektivtrafik vid trängsel.

Jag kanske kan hinna med ytterligare ett exempel så att vi i stället kan tala om jämlikhet som interpellationen handlar om.

Markus Wiechel talar i interpellationen om myndighetens vaccinstånd. Jag vet inte ens var det skulle komma ifrån att vi har en folkhälsomyndighet som skulle ha ett vaccinstånd. Tvärtom ägnar Folkhälso-

myndigheten lika mycket tid som jag själv och många andra åt att tala om vikten av att vaccinera sig. Men även där handlar det hela tiden om att väga den enskilda individens nytta mot riskerna. Framför allt gäller det barn och att vi inte vaccinerar barn för någon annans skull utan för att nyttan överväger riskerna för barn. Så beskrivs det. Det är, som sagt, ett myndighetsbeslut. Men jag vill ändå reagera när det talas om vaccinnmotstånd. Det tycker jag är så långt från sanningen man kan komma.

Anf. 95 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! När det kommer till vaccinnmotstånd har jag inte hävdatt att Folkhälsomyndigheten är emot vaccin. Det som jag betonade i interpellationen är att Sverige återigen har utmärkt sig, i detta fall när det kommer till exempelvis vaccination av små barn. Det förstår man nog om man tittar på de uttalanden som jag har gjort vid tidigare tillfällen.

Precis som socialministern tycker jag att det är viktigt att man är försiktig och att man hela tiden tittar på detta ur ett individperspektiv, i synnerhet när det kommer till små barn. Men faktum är att Sverige är ganska ensamt när det kommer till den hantering som man har haft när det gäller små barn och vaccination. Där har man utmärkt sig.

Det som jag framför allt reagerade mot är det uttalande som kom från Folkhälsomyndigheten i det dokument som statsrådet har tagit del av.

När det kommer till tidigare uttalanden, som statsrådet nu lyfter fram och som jag uppskattar, handlar de bland annat om att jobba hemifrån. Till slut genomförde man en sådan rekommendation. Men problemet var att det var för sent. Det som jag har lyft fram här är att statsepidemiologen hänvisade till något jämlikhetsperspektiv när man inte införde denna rekommendation, för att alla inte kunde jobba hemifrån.

Precis som statsrådet sa är det bättre att de som faktiskt kan jobba på distans hemifrån gör det, på samma sätt som det är bra att de som kan använda munskydd och har den möjligheten gör det för att det minskar smittspridningen.

Återigen har detta präglats av senfärdighet.

Anf. 96 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Markus Wiechel kan väl i sitt nästa inlägg ändå säga någonting mer om hur han själv resonerar kring jämlikhet. För mig är det väldigt viktigt. Och det var, om jag inte missförstår det hela, rubriken för pandemihanteringen. Ska jag förstå det som att Markus Wiechel och Sverigedemokraterna tycker att det är problematiskt med ett jämlikhetsperspektiv i pandemihanteringen? Jag vill nämligen påstå att det är motsatsen. Det är väldigt viktigt att ha ett jämlikhetsperspektiv i pandemihanteringen. En fråga från Markus Wiechel var om vi vid hanteringen av eventuella framtida pandemier avser att ha ett annat perspektiv.

Då vill jag säga att jag tror att det är viktigt att ha med sig jämlikhetsperspektivet i alla sammanhang, inte minst i kriser. Det är nämligen ofta de som redan från början är utsatta, socialt eller ekonomiskt, som blir ännu mer utsatta i tider av kris. Det är skälet till att vi har haft ett jämlikhetsperspektiv. Därför har vi inte stängt skolor, för att vi vet vad konsekvenserna skulle bli för samhället i dess helhet och inte minst för de barn som kanske inte kan plugga och inte kan få hjälp hemma och som inte kan lämna en miljö som kanske är fylld av otrygghet.

Jag måste säga att den bild som Markus Wiechel ger av den svenska pandemihanteringen är väsensskild från den som jag själv möter när jag träffar kollegor i olika länder och när jag tar del av publikationer där det så här långt – det kommer att komma fler – ändå konstateras att Sverige har en av de lägsta överdödlighetssiffrorna i Europa och i Norden. Jag tycker att det är värt att ta med sig, med tanke på den beskrivning som Markus Wiechel ger.

Jag vill också säga att jag uppfattar att stora delar av svenska folket har uppskattat att deras frihet inte har begränsats mer än nödvändigt och att vi inte för säkerhets skull har beskurit människors möjligheter att vara verk-samma. Sedan är det, som sagt, många som har fått slita hårt och som har fått sin frihet begränsad. När restriktionerna släpptes upplevde de att de kunde få börja leva igen.

Men jag tycker i grund och botten att det har varit klokt att inte göra mer än det som vi bedömer är nödvändigt och att hela tiden ha för ögonen att det finns en baksida med alla de åtgärder som införs. Jämlighet tycker jag är ett ledord att ha oavsett pandemin.

Anf. 97 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag ska börja med jämlighetsperspektivet. Jag tycker att det är jätte viktigt med jämlighet. Det råder inget tvivel om det.

Men när det handlar om en krissituation handlar det om att rädda liv. Det enda som då är viktigt är att man ska rädda liv så mycket man kan. Man ska se till att samhället skyddas, både ekonomiskt och när det kommer till liv och hälsa.

Och om man ändå berör försiktighetsprincipen har den inte gällt i Sverige, för försiktighetsprincipen innebär att man faktiskt handlar snabbt och kraftfullt vid ett okänt hot. Och coronaviruset var ett okänt hot som kom till Sverige. Snabbhet är det som har betytt någonting för att rädda liv.

Jag ska faktiskt ge regeringen en eloge för en sak, och det var att man använde sig av försiktighetsprincipen när det kom till ekonomiskt stöd till vissa aktörer i samhället. Det tycker jag är bra, vilket även Coronakommissionen har noterat. Men när det kommer till att rädda liv och hälsa brydde man sig inte. Sverige har stuckit ut som ett parialand, som det har stått i internationella medier. Det är ingen slump att Sverige har kommit att bli känt som det land som hade en flockimmunitet, vad man än säger om den saken.

Och frihet är en sanning med modifikation. För vissa har det funnits en frihet. För en 20-åring som ville gå på krogen var det en frihet, men inte för riskgrupperna.

Sverige har nu omkring 18 000 bekräftade döda, och antalet stiger fortfarande. Och Lena Hallengren tycks vara nöjd med hur man har hanterat denna strategi. Det, fru talman, tycker jag är skäl nog att byta ut denna regering.

Anf. 98 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag vill ändå säga att när man talar om försiktighetsprincip, eller det som Coronakommissionen väljer att kalla för handlingsprincip, tror jag att man ska vara medveten om att den sannolikt skulle ha inneburit – om man ska handla väldigt snabbt och väldigt kraftfullt – till exempel

stängda skolor. Och jag tycker inte att vi skulle ha stängt våra skolor eller våra förskolor.

Jag är ledsen över att vi ändå har elever som har varit tvingade till en hel del distansundervisning på grund av smittspridning. Man har fått stänga klasser och ibland hela skolor. Men vi har haft som vår utgångspunkt att sätta barnens bästa främst. Det är någonting som andra länder inte gjorde till en början. Men man följde senare efter och granskade hur Sverige hade arbetat.

Jag tycker därför att Markus Wiechel ändå ska vara lite försiktig och kanske inte använda dessa överord när pandemin ska utvärderas.

När det gäller vilka åtgärder som andra länder har vidtagit och som har visat sig vara så lyckosamma ångrar jag inte att vi inte hade en lockdown-princip i den mening som vi har sett i andra länder. Det har begränsat människors möjligheter att leva sina liv, om än begränsat. Vilka konsekvenserna egentligen blir på mycket längre sikt är det ingen som riktigt vet, och det säger också Coronakommissionen. Vad händer med den psykiska hälsan? Vad händer med olika ålderskategorier när man inte har fått ha sociala kontakter utan har varit mer eller mindre isolerad? Vi har verkligen försökt att begränsa det, att möjliggöra för människor att leva sina liv, om än begränsat, och att alltid väga de åtgärder som vidtas och se till att de blir proportionerliga.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2021/22:392 om hjälpmedel till personer med funktionsvariation

Anf. 99 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Margareta Fransson har frågat mig hur jag avser att arbeta för att upphandlingarna av hjälpmedel till personer med funktionsvariation ska fylla sin funktion och ge behövande tillgång till innovativa hjälpmedel.

Regeringens funktionshinderspolitik tar sin utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Funktionshinderspolitiken är en del i arbetet för ett mer jämlikt samhälle. Människors olika bakgrund eller förutsättningar ska inte avgöra möjligheten till delaktighet i samhället. För att nå det nationella målet för funktionshinderspolitiken finns det behov av att bland annat stödja kommuner och regioner i deras funktionshinderspolitiska arbete.

Regeringen beslutade 2021 om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken för åren 2021–2031. Strategin innebär att uppföljningen av funktionshinderspolitiken ska genomföras av ett antal myndigheter. Myndigheten för delaktighet ansvarar för att ge dessa myndigheter stöd i uppföljningsarbetet. Offentlig upphandling är ett prioriterat samhällsområde i strategin, och Upphandlingsmyndigheten omfattas av denna.

Hjälpmedel och välfärdsteknik kommer patienter och brukare till handa på olika sätt. Hjälpmedel upphandlas av sjukvårdshuvudmännen och förskrivs till enskilda enligt hälso- och sjukvårdslagen. Välfärdsteknik ges i regel till den enskilde genom beslut enligt socialtjänstlagen av kommunernas socialtjänst.

Det är inte ovanligt att det i debatten om den offentliga upphandlingen framförs att lägst pris innebär att det saknas kvalitetskrav eller att man ger vika för kvalitet. Det stämmer inte. Det är upp till den upphandlande myndigheten att ställa krav på kvaliteten. Enbart de företag som når upp till den kvalitetsnivå som bestämts kan vinna upphandlingen.

Upphandlingsmyndigheten har tagit fram en vägledning till kommuner och regioner, som avser upphandling av hjälpmedel och välfärdsteknik. Fokus ligger på kravställande, men även vikten av att göra ett grundligt förarbete, att genomföra en behovs- och marknadsanalys för att identifiera behoven och ta del av vad marknaden kan erbjuda betonas. Och detta är viktigt! Vi måste bli bättre på att nyttja potentialen i den offentliga upphandlingen. Upphandling kan utgöra ett strategiskt verktyg och fungera som motor i utveckling och innovation av nya hjälpmedel. I detta arbete kan Upphandlingsmyndigheten ge ett effektivt stöd.

Socialstyrelsen har under 2021, efter uppdrag från regeringen, påbörjat en kontinuerlig nationell datainsamling i syfte att långsiktigt följa upp hjälpmedelsområdet. Uppdraget är en början på ett långsiktigt arbete och kommer att utvecklas kontinuerligt över tid. Resultaten kan ge ett underlag till regionernas och kommunernas fortsatta utvecklingsarbete inom hjälpmedelsområdet.

Socialstyrelsen har dessutom tagit fram ett stöd som riktar sig till förskrivare av hjälpmedel i kommuner och regioner. Förskrivarstödet syftar till att öka kunskaperna om förskrivning av hjälpmedel och till en ökad delaktighet och jämlikhet för hjälpmedelsanvändarna.

Anf. 100 MARGARETA FRANSSON (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet Lena Hallengren för svaret på denna interpellation.

Man kan undra varför jag ställer den här frågan. Jag ställer den därför att det är så viktigt att alla människor i vårt samhälle i så hög grad som möjligt har möjlighet att vara delaktiga. Många gånger är just tillgång till hjälpmedel en avgörande förutsättning för att individer med olika typer av funktionsnedsättning ska kunna arbeta, ha en aktiv fritid eller kunna fullgöra sin skolgång på samma sätt som sina klasskamrater, för att nämna några exempel.

Min interpellation kan sägas handla om tre olika frågeområden: funktionshindersfrågor, hjälpmedel och upphandling. Dessa områden överlappar varandra, påverkar varandra och är beroende av varandra. Jag upplever att tonvikten i min interpellation ligger mer på upphandling än på funktionshinderspolitiken i sig, kanske ännu mer specifikt hur tillgången till innovativa hjälpmedel kan möjliggöra deltagande i samhället, sysselsättning, aktiv fritid och skolgång.

Enligt patientlagen ska patienten få information om de hjälpmedel som finns för personer med funktionsnedsättning. Om det finns olika alternativ ska patienten få välja med hänsyn till behov och om kostnaderna framstår som befogade.

När jag pratar med olika personer med funktionsnedsättning är de brister de tar upp inte primärt att det saknas hjälpmedel. Det är snarare: Varför kan inte jag få tillgång till de här hjälpmedlen som finns på marknaden? Jag har inte råd att köpa dem själv. Eller: Hur vet jag egentligen vad som finns för mig?

En tanke som slog mig när jag funderade på detta med innovativa hjälpmedel var: Tänk om arbetslösheten, som är påtagligt mycket större bland personer med funktionsnedsättning, kanske i mycket högre grad än vad vi tror har sin bakgrund i bristen på individanpassade hjälpmedel. Det är egentligen ingen fråga utan mer att jag tänker högt.

Jag håller med statsrådet om att vi behöver bli bättre på att utnyttja potentialen inom upphandling. Det gynnar individer men också innovationer. Frågan till statsrådet blir då: Vad anser statsrådet behövs ytterligare för att säkerställa att individer får tillgång till de innovativa hjälpmedel som kan utvecklas och öka delaktighet och välbefinnande?

Anf. 101 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack för frågan, Margareta Fransson!

Det är viktigt att påminnas om hur betydelsefullt det är att ha tillgång till rätt hjälpmedel, detta oavsett om det gäller barn och att kunna tillgodogöra sig undervisningen i skolan och delta i fritidsaktiviteter eller om det gäller vuxnas vardagsliv och självklart också arbetsliv.

Hela frågan om innovationsupphandling är väldigt intressant. Vi ser detta på många olika områden: Det är en sak att upphandla det man vet vad det är, men det är svårare att upphandla det man ännu inte vet vad det är. Det är dock absolut ingen omöjlighet.

Jag vill få till protokollet att jag inte har huvudansvaret för upphandlingsfrågorna. Det är civilminister Ida Karkiaainen som har det. Dock är det så att regeringen i den senaste forskningspropositionen, för att stimulera möjligheten att upphandla mer innovativa lösningar, aviserade en satsning på att inrätta en arena för innovationsupphandling, och den arenan är inrättad. Det är *en* del.

Det handlar också om att inom denna satsning möjliggöra för innovationscheckar och så vidare för att stimulera. Detta är inte bara en fråga om att kunna köpa eller få ta del av ett innovativt hjälpmedel, utan det måste också komma fram. Det är ett led också innan upphandlingen kan ta vid.

Det är ingen tvekan om att det går att göra mer. Jag vill dock verkligen understryka det jag var inne på i mitt svar, nämligen att när man upphandlar gäller det att veta vad man upphandlar och inte bara göra det på billigaste sätt. Om man inte fokuserar på tydliga kvalitetskrav eller på innovation är risken stor att man får ett gammalt och välbeprövat hjälpmedel. Ibland kanske det är väl så gott, men om det inte är det man söker måste man vara noggrann i den upphandling man gör.

När det gäller upphandling av hjälpmedel specifikt finns det en särskild vägledning som Upphandlingsmyndigheten har tagit fram. Där ligger fokus verkligen på det jag nämnde, det vill säga hur man ska kravställa. Även här är det viktigt, betonas det, att man har ett riktigt grundligt förarbete och också vet lite grann om vad som behövs och vad som finns så att man kan försöka efterfråga någonting som marknaden också har att erbjuda.

Anf. 102 MARGARETA FRANSSON (MP):

Fru talman! Jag är medveten om att statsrådet inte är huvudansvarig för dessa frågor, men som jag sa tidigare är det här ändå frågor som angränsar till statsrådets ansvarsområde.

Som statsrådet säger är målet som regeringen har med offentlig upphandling i förlängningen att främja innovationer, och flera steg är tagna just för att främja innovativa lösningar. Precis som statsrådet nämner har Upphandlingsmyndigheten en stor möjlighet att ge ett effektivt stöd till upphandlande enheter.

Jag satt och tittade lite på nätet i går, och då dök det upp en alldeles ny rapport från Upphandlingsmyndigheten. Den visade en modell för vad som utmärker ändamålsenliga inköpsorganisationer utifrån uppdraget att stimulera etablering av ändamålsenliga inköpsorganisationer.

Man beskriver i den här rapporten att modellen är ett bra verktyg som kan användas för att uppskatta organisationernas mognadsgrad när det gäller upphandling. Jag tänker mig att det kommer att bli intressant att följa det arbetet.

Man konstaterar också att utvecklingen på upphandlingsområdet går långsamt. Ett av budskapen från myndigheten är att beslutsfattare äger ett stort ansvar när det gäller att just ansvarsfullt och medvetet driva arbetet mot mer strategiska inköp i sina organisationer men också när det gäller att utvecklingstakten behöver öka.

Jag kommer nu att citera ett stycke ur deras rapport.

”Det kommer att krävas omfattande insatser för att utveckla Sveriges offentliga affärer i den riktning som regeringens politik pekat ut. Upphandlingsmyndigheten har en viktig roll i att stödja och utveckla den offentliga marknaden. Det har också ledningen hos upphandlande organisationer samt Riksdag och regering genom nationell styrning av de offentliga inköpen.”

När jag läste det här kände jag att jag bitvis blev lite orolig att vi riskerar att inte använda upphandling på det sätt som vi skulle kunna göra och att det då drabbar individer som är i behov av innovativa hjälpmedel men inte får ta del av dem. Jag tänker också att det finns en risk att de innovativa hjälpmedel som tas fram snarare blir prylar för individer i en redan upplyst medelklass eller högre, om jag kan uttrycka mig så.

Delar du oron med mig att de här innovativa hjälpmedlen inte blir hjälpmedel så som det är tänkt för till exempel funktionshindrade eller att takten är för långsam?

Anf. 103 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! År 2017 tog vi emot Hjälpmedelsutredningens betänkande. Det gjordes alltså en utredning som vi fick tillbaka, men eftersom utredaren då inte föreslog någon annan uppdelning av ansvaret – man föreslog inte någon förändring där – var det i det fallet inte skäl att gå vidare. Men det fanns ett antal andra uppdrag som vi har gått vidare med. Bland annat handlar det om att Socialstyrelsen har ett uppdrag att både samla in statistik och att följa utvecklingen på området eftersom vi vet att det finns skillnader över landet.

Till viss del tror jag att – det är mitt ständiga svar som socialminister oavsett vilken fråga vi talar om – det ibland finns skillnader, men de får inte vara omotiverade, och de får inte vara för stora, för det är inte acceptabelt. Det ska alltså Socialstyrelsen titta på.

Upphandlingsmyndigheten har fått ett återrapporteringskrav rörande hur de har arbetat med att sprida sin vägledning till sjukvårdshuvudmän-

nen om hur man ska upphandla hjälpmedel just för att den som är hjälpmedelsanvändare ska få mer att välja bland.

Interpellanten var inne på det, alltså: För vem finns de här valmöjligheterna? I grund och botten är det sjukvårdshuvudmän, hjälpmedelscentraler eller andra som kan erbjuda olika hjälpmedel, och då är det viktigt att man som myndighet kan ställa frågor på rätt sätt.

Jag har egentligen inte så mycket mer att tillägga annat än att det är viktigt att ha fokus på kvalitet i all upphandling. Det gäller inte minst när vi vill ha innovation då man får tänka till särskilt, och där har som sagt Upphandlingsmyndigheten pågående uppdrag.

Jag vill verkligen uppmana kommuner, regioner och företrädare som eventuellt lyssnar på den här debatten att tänka till vid upphandling så att man inte gör det för enkelt för sig. Det är värt att lägga en del tid och kraft och att kanske också be om hjälp från Upphandlingsmyndigheten så att man gör bästa möjliga upphandling.

Sedan kan vi ju vilja att teknikutvecklingen skulle gå snabbare och att vi hade mer av innovation, men det är en annan fråga.

Anf. 104 MARGARETA FRANSSON (MP):

Fru talman! Tack återigen, statsrådet Lena Hallengren!

En utmaning inom offentlig upphandling kan jag uppleva är att det är väldigt många aktörer involverade, vilket ibland gör det lite snårigt för alla inblandade.

Jag tänker återkomma lite grann till varför jag ställde den här interpellationen över huvud taget. Det handlar väldigt mycket om delaktighet och om att ha delaktighet i så hög grad som möjligt. Jag skulle därför önska att få avsluta med några funderingar.

Finns det tankar hos regeringen om att se över om det går att göra en sammanställning av hur många som skulle kunna arbeta om personerna i fråga hade individanpassade hjälpmedel? Det här gäller personer med funktionsnedsättning, som är arbetslösa i betydligt högre grad än andra.

Den andra frågan är om det finns några tankar hos regeringen om att göra en översyn av de olika myndigheternas ansvar för hjälpmedel för en smidig och individanpassad hantering.

Anf. 105 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Det låter intressant, tycker jag, men jag får nog ändå hänvisa frågorna om de eventuella tankarna till arbetsmarknadsministern som jag är övertygad om funderar mer på frågor om hur vi överlag ska se till att människor har möjlighet att vara aktiva på arbetsmarknaden och att minska arbetslösheten hos inte minst gruppen med funktionsnedsättning. Vi vet ju att mycket har hänt i positiv riktning när det handlar om att arbetslösheten har minskat, men när det gäller personer med funktionsnedsättning har vi inte sett den utvecklingen.

Här finns det förstås all anledning att tänka och fundera, men de specifika frågorna från interpellanten tror jag att arbetsmarknadsministern får besvara.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 106 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Roger Haddad har frågat mig vilka nya initiativ jag avser att ta för att förhindra de tidiga avhoppen på lärarutbildningen generellt. Han har också frågat mig om jag avser att presentera nya skärpningar kring antagningskraven, exempelvis höjda betygskrav, för att minska avhoppen. Vidare har Roger Haddad frågat mig om jag avser att presentera några särskilda förändringar kring ämneslärarutbildningen.

Ett tidigt avhopp innebär att en student som senast var registrerad på en lärarutbildning termin ett och två inte längre var registrerad termin tre och fyra. Sedan den nya lärarutbildningen startade höstterminen 2011 visar statistik från UKÄ att andelen tidiga avhopp har minskat på alla lärar-examina förutom förskollärarexamen. Även om ämneslärarutbildningen har den lägsta examensfrekvensen av lärarutbildningarna har andelen tidiga avhopp minskat från 35 till 30 procent.

För att lösa lärarbristen och få fler lärare i skolan är det naturligtvis angeläget att så många studenter som möjligt känner motivation att fortsätta sina studier och slutföra sin lärarutbildning.

Universitetskanslersämbetet har undersökt hur lärosätena arbetar för att minska avhoppet. Lärosätena ger en samstämmig bild av att lärarledd tid och ett aktivt deltagande vid läraaktiviteter bidrar till ökad genomströmning.

För att stärka kvaliteten i bland annat lärarutbildningarna har regeringen genomfört en kvalitetsförstärkning som från och med 2020 är permanent och omfattar 250 miljoner kronor årligen. Kvalitetsförstärkningen möjliggör en ökad ersättning inom undervisning och verksamhetsförlagd utbildning men även inom humaniora och samhällsvetenskap för att stärka kvaliteten i ämnesstudierna. Målet är att det ska bli fler lärarledda timmar på de utbildningar som omfattas av satsningen.

Regeringen har också valt att vidareutveckla, utöka och permanenta satsningen på övningsskolor så att fler studenter vid alla lärarutbildningar kan dra nytta av de goda resultat som övningsskolorna visar.

Från och med höstterminen 2021 får de statliga lärosäten som vill ställa krav på att en sökande till förskolläraryrket, grundläraryrket och ämneslärarutbildningen ska vara lämplig för utbildningen. När det gäller frågan om det ska krävas högre betyg för behörighet till ämneslärarutbildningen fick Universitets- och högskolerådet, UHR, i uppdrag av regeringen att utreda hur ett krav på betyg C i undervisningsämnet skulle kunna utformas liksom att beskriva konsekvenserna. UHR har lämnat en rapport med förslag, men pekar även på negativa effekter på individ-, lärosätes- och samhällsnivå. Den rapporten bereds nu i Regeringskansliet.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag också lyfta fram kompletterande pedagogisk utbildning, KPU, mot en ämneslärarexamen som en möjlighet för studenter som kanske tidigare har hoppat av att återuppta sina studier. KPU riktar sig till personer som har ämneskunskaperna för att bli ämneslärare. KPU har under alla år haft högre genomströmning än den reguljära ämneslärarutbildningen.

Svar på
interpellationer

Regeringen har också satsat på en försöksverksamhet med en ny kortare KPU som leder till grund- eller ämneslärarexamen för den som redan har en akademisk examen för att få fler behöriga lärare i skolan. Tio lärosäten är i full färd med att starta upp utbildningen, som riktar sig till en målgrupp med hög studievana och som är redo att ställa om till läraryrket.

Anf. 107 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Tack, utbildningsministern, för svaret!

Liberalerna har återkommande och under många år lyft upp den viktiga frågan om lärarutbildningen. Anledningen är enkel. Läraryrket är det absolut viktigaste yrket i samhället. Det har avgörande betydelse för eleverna, Sverige som kunskapsnation och kvaliteten på undervisningen i landet. Därför är det oerhört bekymmersamt att vi under lång tid har haft kvalitetsbrister i lärarutbildningen. Regeringen har svarat genom att ibland göra det lättare att ta sig in på utbildningen. Och det som kanske har varit vanligast är att bara expandera antalet utbildningsplatser. En konsekvens av det är att även studerande med låga betyg från gymnasiet och annat håll kan komma in.

Fru talman! Universitetskanslersämbetet genomförde för drygt ett år sedan en uppföljande studie som gällde just avhoppet från lärarutbildningen, vilket är temat för Liberalernas interpellation. En av de vanligaste förklaringarna som myndigheten lyfte upp var bristande förkunskaper från gymnasiet hos studenterna. Man har alltså på papper formellt godkända betyg, men betygen står inte alltid för en viss kunskapsnivå. Det leder till att många avbryter sina studier. Och många gör det tidigt under utbildningen.

Det är inte bra för yrkets status. Det är inte bra för lärarutbildningen, som är landets största utbildning inom högskola och universitet. Det är inte heller bra för samhället. Det är inte samhällsekonomiskt försvarbart att med skattebetalarnas pengar bedriva en sådan omfattande verksamhet som inte levererar bättre.

Liberalerna har återkommande lyft upp ett antal frågor som vi vill följa upp igen. Hur kan man förebygga de tidiga avhoppet? Finns det förslag på nya skärpningar, utöver de som statsrådet refererar till?

Jag har i tre år haft rollen som förhandlare för mitt parti när det gäller frågorna och har varit med och tagit fram flera av de liberala förslagen. Så långt är vi överens. Men det är fortfarande problem med genomströmningen och i synnerhet ämneslärarutbildningen.

Jag kan inte se några nya initiativ när det gäller den gigantiska, omfattande och långa ämneslärarutbildningen. Där är det fortfarande lägst examensfrekvens och stora, omfattande problem med avhopp. Statsrådet nämner att det nu ligger på 30 procent. Men det är den totala siffran, fru talman. Det finns oerhörda regionala skillnader när det gäller lärarutbildningen och i synnerhet inriktningen ämneslärare. Vid till exempel lärosätet i Gävle hoppar 56 procent av ämneslärarutbildningen. Det är allvarligt och bekymmersamt. Jag hade förväntat mig några nya besked angående det i den här interpellationsdebatten.

Anf. 108 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Att öka läraryrkets attraktivitet och få fler lärare i skolan är en prioriterad fråga för regeringen, och det har varit en prioriterad fråga

ända sedan den socialdemokratiskt ledda regeringen tillträdde, från dag ett. Det är grunden för en bra skola. Jag kan citera ett gammalt uttryck från Lärarförbundet: Inget slår en bra lärare.

Vi har ett jätteproblem med bristen på behöriga lärare. Det problemet löses genom att man orkar göra flera saker samtidigt. Vi stärker läraryrket. Vi ökar attraktiviteten i läraryrket, till exempel genom professionsprogram. Vi bygger ut lärarutbildningen. Och vi ser till att kvaliteten på lärarutbildningen är sådan att vi undviker avhopp.

Faktum kvarstår; antalet behöriga förstahandssökande var rekordhøgt hösten 2021. Det var närmare 20 700 behöriga förstahandssökande till en lärar- eller förskollärarytbildning. Det är en fantastisk siffra. Det är 20 700 personer vars engagemang, intresse och vilja måste förvaltas väl på lärosätena. Det innebär en ökning med hela 84 procent sedan hösten 2011 och att antalet antagna har ökat rejält.

Den som lyssnar på Roger Haddads första anförande får lätt intrycket att det finns något slags likhetstecken mellan många antagna och många avhopp eller mellan många antagna och dåliga förutsättningar för att klara studierna. Jag vill förneka det sambandet. Vi ser ju samtidigt att det över tid antas fler nybörjare, att antalet examinerade är fler än tidigare och att antalet avhopp sjunker. Det betyder att fler examinerade kan gå ut och verka i våra skolor och göra nytta för barn och ungdomar och vuxenstuderande.

Fru talman! Ja, vi har problem med ämneslärarutbildningen, precis som vi har problem med lärarutbildningen och läraryrkets attraktivitet. Men låt oss glädjas över att det åtminstone går åt rätt håll.

Anf. 109 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Jag beklagar att ministern inte har probleminsikt när det gäller lärarutbildningen. Söktrycket till lärarutbildningen sjunker. Det hjälper inte att maximera antalet utbildningsplatser om det inte är någon konkurrens om dem. För ett par år sedan var det ingen konkurrens om 50 procent av samtliga lärarutbildningsplatser i landet. Det innebär att man indirekt sänker ribban för att antas till lärarutbildningen, den absolut viktigaste utbildningen vi har inom högskolan.

Vi ser också att det finns stora skillnader. På ämneslärarprogrammet vid Karlstads universitet hoppade 46 procent av de som gick ämneslärarutbildningen på distans av, medan "bara" 28 procent av de som studerade på campus hoppade av.

Regeringen måste ändå erkänna att det är ett kvalitetsproblem, fru talman. Det behöver inte betyda att kvalitetsproblemet ligger inom själva utbildningen, att utbildningen är för lätt. Tvärtom visar flera uppföljande granskningar och studier att det på många av de här utbildningarna ställs höga krav på delaktighet, didaktik, metodik och så vidare. Men det är de studerandes motivation, intresse, aktivitet, incitament och så vidare som gör att de inte fullföljer lärarutbildningen. Därför är svaret på Liberalernas interpellation egentligen inte relevant.

Det är inte lämplighetstesterna jag är ute efter; det är ju vi som har ställt krav på lämplighetstest. Min fråga till regeringen när det gäller det är vad de gör för att stimulera att lärosäten utöver högskolan i Jönköping ska införa lämplighetstest rakt av på alla lärarutbildningar, som man har i Finland. Det har regeringen motsatt sig under många år.

Prot. 2021/22:83
17 mars

Svar på
interpellationer

Jag undrar också över vad som har hänt med Universitets- och högskolerådets, UHR:s, återkoppling till regeringen, som kom för ett år sedan, när det gäller att ställa krav på lägst betyg C i det ämne man vill undervisa i för att komma in på ämneslärarprogrammet. Här står det i en mycket kort mening, fru talman, att ärendet bereds på Regeringskansliet. Nu har det gått över ett år. Vi i riksdagen är såklart nyfikna på om beredningen går mot ett förslag eller om regeringen helt enkelt lägger den i den berömda lådan på Utbildningsdepartementet.

Visst har det enligt UHR vissa negativa effekter, så som ministern skrev, på söktryck och rekrytering, men det har också positiva effekter. Dem har statsrådet, Utbildningsdepartementet och regeringen helt bortsett från att ta med i sitt interpellationssvar. Det skulle nämligen också minska avhoppet och öka genomströmningen och hur många som tar poäng.

Det är oerhört centralt, fru talman, att om vi ska klara genomströmningen i lärarutbildningen, klara lärarbristen och höja statusen räcker det inte att vi gör det hela lättare, utökar antalet platser och tar in fler lärarstuderenter. Det är också oerhört viktigt att vi ser till att ännu fler examineras, tar en riktig lärarexamen och går ut på arbetsmarknaden.

Anf. 110 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag vill påminna Roger Haddad om att jag avslutade mitt förra anförande med att säga vi har problem med ämneslärarutbildningen och med lärarutbildningen. Att göra den tolkning som Roger Haddad inledde sitt andra anförande med, det vill säga att regeringen blundar för problemen, ger en felaktig bild.

Det finns problem med lärarutbildningen. Vi arbetar aktivt med dem. Vi har till och med haft ett samarbete med Liberalerna, mycket i form av Roger Haddad själv, under ett antal år. Det var ett samarbete som jag tyckte var värdefullt. Om samarbetet hade varit kvar hade Roger Haddad och jag tillsammans fortsatt att jobba med dessa produkter.

Nu gör jag det ensam. Roger Haddad kan vara säker på att vi kommer att arbeta hårt för att se till att lärarutbildningen har en hög kvalitet men också att vi har en god tillgång till lärare.

Precis som jag redan har nämnt ser vi över tid att fler nybörjare antas och att antalet examinerade är fler än tidigare samtidigt som antalet avhopp sjunker. Roger Haddad försöker återkommande göra en poäng av att det skulle finnas något slags samband och att man skulle höja kvalitet genom att anta färre, men detta samband ifrågasätter jag.

Roger Haddad gör en poäng av att lärarutbildningen är bra. Han säger att lärarutbildningen ställer höga krav och att det inte är särskilt lätt att klara en lärarutbildning. Sedan gör han en målande beskrivning av vilka tillkortakommande de har som läser på lärarutbildningen. Jag hoppas att landets lärarstuderande lyssnar noga och hör vilken bild Roger Haddad har av deras förmågor, engagemang och vilja att ta sig igenom en utbildning som de satsar år, tid, pengar, hjärta och engagemang på. Jag har en mycket ljusare bild av landets lärarstuderenter. Jag hoppas att deras engagemang ska mötas av en utbildning som fortsätter ställa höga krav på dem.

Sist men inte minst, fru talman, vill jag också ifrågasätta Roger Haddads resonemang i fråga om att minska avhoppet. Det är som att Roger Haddad tycker att det är så viktigt att minska avhoppet att vi därför bör minska antalet nybörjare på lärarutbildningen. Det är klart, fru talman, att

om vi hade noll nybörjare på lärarutbildningen skulle vi ha noll avhopp, men då skulle ingen av oss vara nöjd.

Vi ska tvärtom se till att vi har många lärarutbildningar som man kan söka sig till för de många studenter som vill bli lärare. Vi ska hålla hög kvalitet på dessa lärarutbildningar och gärna se till att vi gör ännu mer för att studiemiljön ska vara så utmanande, spännande, rolig och lärorik för studenterna att de stannar kvar. Vi ska dessutom kämpa hårt för att fler ska vilja bli lärare och att fler stannar kvar i läraryrket. Det är en utmaning som är värd vårt engagemang.

Anf. 111 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Det är Liberalerna som genom januariavtalet har fört upp frågan om lärarutbildningen på regeringens bord. Punkterna om det kommer direkt från vårt skolpolitiska program. Kravet på lämplighetstest är vårt krav. Kravet om att höja antagningspoängen till C-betyg på ämneslärarutbildningen är också vårt krav. Allt detta har Socialdemokraterna varit emot.

Att vi inte har kommit längre och genomfört det här på riktigt, det vill säga nere på lärosätetsnivå, beror på att ni har förhalat det hela och har gjort ert yttersta för att inte genomföra dessa kvalitetsförändringar. Att övnings-skolorna som vi införde nu har permanentats var också ett krav från Liberalerna.

Jag har inga problem med hälften av dessa förslag eftersom det är mitt partis politik. Det handlar om krav på bättre verksamhetsförlagd utbildning, VFU, mer lärarledd undervisning på lärarutbildningen och ökade resurser även för samhällskunskap och humaniora. Men vi skiljer oss radikalt åt när det gäller kraven för att komma in på lärarutbildningen, fru talman. Socialdemokraterna står för kvantitet, och vi står på kvalitetssidan. Det vill jag fortfarande hävda.

Det handlar inte om att ta in nollpoängare. Campus Gotland meddelade häromdagen att de inte fyller platserna på lärarutbildningen. Flera orter har detta problem.

Vad gäller ämneslärarprogrammet undrar jag om det ska göras om. Ska det kortas? Ska det reformeras på något sätt? Ska det utredas? Jag får över huvud taget inga besked om det. Det är kanske den enskilda inriktning där vi har störst kvalitetsproblem.

Det finns såklart många motiverade, duktiga och oerhört kämpande lärarstudenter, men vi kan inte acceptera att det på flera inriktningar förekommer avhopp på alltifrån 35 procent till 56 procent.

Anf. 112 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Vi är fullkomligt överens om att vi inte tycker om avhopp. Vi vill inte att lärarstudenter ska hoppa av. Vi skiljer oss dock åt i synen på kvantitet och kvalitet.

Roger Haddad tycks anse att det finns en motsättning mellan kvantitet och kvalitet. Jag hävdar å det bestämdaste, fru talman, att det inte finns en sådan motsättning. Det är fullt möjligt att se till att vi har en högkvalitativ bra lärarutbildning som många vill välja, som många vill gå på och som många antas till.

Det, fru talman, är ett av många skäl till att vi har infört fler platser och stärkt den korta pedagogiska utbildningen, KPU, och att vi har infört en kortare KPU med möjligheter för dem som har gått en lång akademisk utbildning att genomgå en KPU som är ännu mer effektiv och ännu kortare. En försöksverksamhet har just nu startat på flera lärosäten. Jag ser fram emot att följa denna försöksverksamhet.

Min ambition är att Sverige ska vara ett land där många vill bli lärare, där många blir lärare, där lärarna stannar kvar och där lärarutbildningen håller en sådan kvalitet att avhoppet är få och att vi ser många lärare som kommer ut i skolorna och gör nytta för våra barn och elever.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2021/22:380 om investeringsavtal

Anf. 113 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Lorena Delgado Varas har frågat energi- och digitaliseringsministern om statsrådet anser att investeringsavtalen har förlorat den intention de hade när de skapades, och om ja, vilka initiativ statsrådet är beredd att ta med anledning av detta samt om regeringen kommer att verka för ett stopp för den typ av investeringsavtal som underminerar folksuveräniteten. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Vad gäller den tvist som uppkommit mellan telekombolaget Huawei och svenska staten, under åberopande av det bilaterala investeringsskyddsavtalet mellan Sverige och Kina som Lorena Delgado Varas hänvisar till i inledningen av sin fråga, har regeringen gett i uppdrag åt Justitiekanslern att föra Sveriges talan i tvisten. Regeringen kommenterar inte denna pågående tvist i sak.

Rent principiellt kan jag dock konstatera att investeringsskyddsavtal är en viktig komponent i Sveriges och EU:s handelspolitik. Vårt välstånd är beroende av utrikeshandel och att svenska och utländska aktörer kan investera i varandras länder. Sverige och EU har därför ingått över 50 bilaterala investeringsskyddsavtal som syftar till att skydda investerare mot att behandlas oskäligt eller diskriminerande i förhållande till det egna landets investerare. I detta ligger också att det måste finnas en regelstyrd mekanism för internationell tvistlösning.

Investeringskyddsavtalen har alltså inte förlorat sin grundläggande intention. Däremot anser regeringen att det finns ett behov av att modernisera ansatsen till investeringsskydd och tvistlösning i våra avtal. EU och dess medlemsstater har därför i sina nya investeringskyddsavtal med tredje land genomdrivit ett antal viktiga reformer. En viktig reform handlar om att tydliggöra staters rätt att reglera och lagstifta för allmänna ändamål såsom miljö och hälsa.

Det EU-gemensamma investeringsavtal som framförhandlats med Kina är ett exempel på ett sådant modernt avtal som förutom tydliga skrivningar om rätten att reglera också innehåller robusta åtaganden på bland annat hållbarhetsområdet. Sverige har mot den bakgrunden välkomnat den principöverenskommelse som nåddes 2020 mellan EU och Kina kring innehållet i avtalet.

Vidare har EU och dess medlemsstater i sina nya bilaterala investeringsavtal fått genomslag för en globalt nydanande reform för lösning av tvister mellan investerare och stat som innebär att man överger det traditionella systemet med ad hoc-skiljenämnder och i stället inrättar ett system med investeringsdomstolar och permanent avlönade domare och en överprövningsinstans som säkerställer hög grad av både transparens och rättssäkerhet.

Så för att svara på frågeställarens andra fråga kommer regeringen inte att ingå några investeringsavtal som underminerar folksuveräniteten. Tvärtom kommer Sverige att fortsatt driva på för moderna och progressiva avtal som säkerställer staters rätt att reglera och som också bidrar till hållbar utveckling.

Anf. 114 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Det nya systemet har sina positiva sidor. Men grunden för systemet är fortfarande djupt problematiskt. Investeringsdomstolssystemen förbigår ju det nationella rättsväsendet oavsett form.

I det nya förslaget från kommissionen är det fortfarande bara investerarna som kan väcka åtal när de ser sina vinstmöjligheter krympa eller på annat sätt ser sig som offer för diskriminering. Staten sitter på de anklagades bänk och kan bli fälld och få betala enorma belopp av skattebetalarnas medel.

Grundproblemet med dessa investeringsavtal i alla deras former är att de upprätthåller ett parallellt domstolssystem som till stor del ignorerar gällande lagar och internationella fördrag, med undantag för handelsöverskommelsen. Även när ett överklagande är gjort kan det bara ta upp det som är formulerat inom handelsavtalet. Nu har man till viss del infört att vissa lagar ska respekteras. Men det ger fortfarande möjligheten för ett företag att ifrågasätta demokratiskt etablerade lagar.

Man kan inte heller längre påstå att detta är för att ge någon form av stabilitet i investeringarna när det kommer till rättsosäkra länder. För att det är ju så att rättsosäkra länder behandlar utländska företag minst lika bra som, eller till och med bättre än, inhemska företag som har liknande verksamhet. Oftast är dessa länder beroende av utländska investerare. Det ger legitimitet till diktaturer, länder med korruption eller vad det nu än kan vara.

Det behövs instanser för att kunna få en rättvis process, och vid orättvisa ska företag kunna kompenseras för kostnaderna. Men det kan ju inte vara en förutsättning att ett företag får möjligheten att kräva eventuella framtida kostnader när länder gör förändringar. Det finns till exempel investeringsförsäkringar som man skulle kunna använda sig mycket mer av. Man borde kanske också kräva att företagen gör ordentliga riskanalyser, precis som företagen gör när de investerar lokalt.

Därför vill jag gärna upprepa frågan och kanske få lite mer bredd i den. När anser statsrådet att investeringsavtalen gått för långt? Är det rätt att företag kan stämma länder när de förändrar lagar utifrån deras suveränitet? Oavsett hur man tittar på det här systemet öppnar det möjligheten att tvinga oss fram till domstol.

Prot. 2021/22:83
17 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 115 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Jag är glad att Lorena Delgado Varas och jag är överens om att det behövs ett system för att reglera detta. Det behövs ett system för att reglera både de investeringar som görs av företag i andra oftast svåra länder och det risktagande som företag gör som innebär att de behöver en trygghet och ett system för detta.

Det behövs också en trygghet för staterna att kunna se till samhällets bästa och de nödvändiga förändringar för samhällets bästa som behöver göras i de staterna utan att känna att det finns en rättsosäkerhet i vad företagen kan kräva.

Vi kan börja med den första delen. I grunden handlar det som att investerare från ett land ska behandlas rättvist och skäligt och inte diskrimineras i förhållande till det egna landets investerare. Vi börjar med benet med investerarna.

Säg att det är ett svenskt företag som investerar i ett land där man känner att det kanske till och med finns en rättsosäkerhet. Det ska kunna förlita sig på att det har rätt att kunna kräva någon form av skälig ekonomisk ersättning, till exempel vid ren expropriation eller om landet försöker att överta tillgångarna för företaget.

Det måste finnas en regelstyrd mekanism för internationell tvistlösning. Jag nämnde tidigare att vi propagerar för det. Vi har från den svenska regeringen drivit att denna tvistlösningsmekanism behöver moderniseras.

Investeringsskyddsavtal är något som efterfrågas inte bara av svenska företag som investerar i andra länder utan också av investerare som kommer till Sverige, för att känna den tryggheten.

Jag vill också poängtera, innan vi går över till det andra benet med behovet av länders trygghet i detta, att det för företagen kan vara avgörande för att de väljer att göra en investering till exempel i ett land som Sverige. Det är visserligen ett rättssäkert land, men man vet ändå inte vart utvecklingen ska ta vägen.

Det handlar också om att vi vill välkomna investeringar. Det är 700 000 jobb i Sverige som är beroende av utländska ägare. Vi vill se att det kommer fler investeringar till Sverige. Det ska vara rätt investeringar. De ska vara hållbara och göra nytta för vårt samhälle. Men vi välkomnar både internationellt kapital och internationell kompetens.

Fru talman! Jag skulle också vilja kommentera Lorena Delgado Varas påstående att investerarstämningar skulle kunna utvecklas till någon form av hot mot progressiv lagstiftning på nationell nivå. Vi ser egentligen inte några belägg för detta.

Tvärtom visar rättspraxis från ett stort antal skiljeförfaranden att stater har fått långtgående rättigheter att kunna reglera skydd för allmänna ändamål. Från den svenska regeringens sida ser vi att vi vill stärka detta.

Jag är också överens med Lorena Delgado Varas om att vi behöver se ett modernare investeringsskyddsavtal för att bättre spegla dagens utmaningar och den utveckling av politiken som nu har skett på området inte minst vad gäller hållbarhet, mänskliga rättigheter, miljö, klimat och så vidare.

EU har därför i de senaste investeringsskyddsavtalen som framförhandlats med till exempel Kanada, Singapore och Vietnam drivit på för att få genomslag för ett antal viktiga reformer från den svenska regeringens sida.

En sådan reform handlar just om den rätt som staterna har att lagstifta. Den behöver regleras tydligare. Det gäller även om det får en negativ inverkan på investerarens förväntningar om till exempel vinst.

Det allmänna säkerhet, trygghet och välbefinnande måste i det fallet gå före det enskilda företagets krav på vinst. Det är en viktig modernisering av de investeringsskyddsavtal som regeringen nu har varit med om att ha arbetat fram inom ramen för EU.

Anf. 116 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att det egentligen inte finns belegg för att det just är investeringsavtalet som gör att företag väljer att investera i ett visst land. De kan lika väl investera i en diktatur som i ett demokratiskt land.

Oftast är det att diktaturen eller det rättsosäkra landet kanske har de råvaror som man behöver. Om man skulle investera här i Sverige beror det kanske på den innovation vi ändå har och stabiliteten vi har som land.

Om man tittar på de rättsegångar inför domstol som har varit har företagen utnyttjat det för att pressa på när progressiva lagar införs i olika länder. Det är inte helt svart eller vitt i den meningen.

Tidigare i dag hade vi Säpo på besök i näringsutskottet för att prata kring säkerhet och företag. Sveriges beslut om Huawei har en säkerhetspolitisk grund. Allt fler röster börjar höras om att vi kanske borde vara mer ansvarsfulla när det kommer till exempelvis samhällsviktig infrastruktur. Och det här gäller ju inte bara Kina; det gäller många andra länder. Om vi ska vara ansvarsfulla när det gäller samhällsviktig infrastruktur kan vi säkerligen förvänta oss fler situationer där vi blir stämde.

Fru talman! Vi står inför en klimatkris. Samtidigt som en del råvaror blir mer och mer åtråvärda är vi på väg bort från andra. Det här kommer dels att innebära att fler och fler länder förhoppningsvis kommer att införa hårdare krav i miljö- och klimathänseende, dels att fler och fler bolag kommer att stå utan framtid. De måste hänga med i utvecklingen.

Samtidigt har vi stormakter vars industrier baserar sig just på detta. Ryssland är ett sådant exempel, och landet har enorma intressen i det fossila. Det gäller också Kina till viss del, men de har lyckats vara i framkant när det gäller teknik för det förnybara.

Till den ekvationen kan vi lägga att de transnationella företagen har en struktur för att kunna undvika ansvar i olika led. Jag tror att vi kommer att se fler företag som kommer att vilja utnyttja varenda möjlighet till att säkra framtida investeringar, trots att risken borde ligga hos dem. Vi kommer också att se företag som vill bromsa demokratiseringen av länder för att säkra råvaruförsörjningen.

Hur förhåller sig statsrådet till det som kommer i framtiden nu när vi står inför det här läget?

Anf. 117 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! När det gäller just hur avgörande investeringsskyddsavtalen är för att göra en investering och fatta beslut om en sådan håller jag med Lorena Delgado Varas om att detta inte är den enda avgörande komponenten. Det är naturligtvis många andra komponenter som styr: innovationskraft, möjligheten att hitta rätt kompetens på arbetsmarknaden och så vidare.

Det är alltså inte alltid avgörande, men i avsaknad av ett investerings-skyddsavtal kan det vara en otroligt viktig komponent för att våga göra en investering. Jag återkommer till det som jag sa tidigare om att det handlar om att inte diskriminera en utländsk investerare på bekostnad av de inhemska företagen.

Jag skulle vilja svara på den allra sista frågan nu, och jag kommer tillbaka till andra delar i Lorena Delgado Varas inlägg. Den sista frågan handlade om hur jag ser på framtiden. Jag ser på framtiden så att vi verkligen behöver se till att svenska företag och EU:s företag gör nytta när de är på plats med investeringar i länder där den demokratiska utvecklingen inte har kommit lika långt, där det finns en brist på mänskliga rättigheter och så vidare.

Vi kan till exempel ta gruvindustrin. Behovet av mineral och behovet av råvaror styrs nu om, precis som Lorena Delgado Varas säger, från den tidigare gamla, lite mer omoderna och ohållbara industrin till de nya mineral som behövs. Hur sker gruvbrytningen i de länder som vi nu importerar dessa mineral och råvaror ifrån?

Det finns stora frågetecken kring detta. Det jag vill se från den svenska regeringen och som svensk handelsminister är att svenska företag och EU:s företag är där, gör nytta på plats och känner sig trygga i att man kan göra en investering och inte bli diskriminerad av mindre hållbara företag i det landet.

Jag har sagt detta många gånger här i kammaren, och jag säger det återigen: Handeln är en möjliggörare för att vi också ska kunna bidra med social och klimatmässig hållbarhet. Där tycker jag att gruvindustrin är ett utmärkt exempel på områden där det finns stora brister vad gäller social hållbarhet.

För att företagen ska våga göra detta i länder som man inte fullt ut ser som väl fungerande rättsstater vill vi från regeringens sida se att vi tecknar investeringsskyddsavtal med dessa länder. Och det ska vara moderna investeringsskyddsavtal.

Det ska också vara avtal som värnar dessa staters handlingsutrymme när man väljer att gå mot en mer hållbar teknik och när man väljer att ersätta den fossilpåverkande energiindustrin i landet med en hållbar energiteknik. De här staterna ska inte vara inlåsta i gamla tekniker på grund av att man på ett dyrt sätt behöver kompensera utländska företag. Det är det jag menar med ett modernt investeringsskyddsavtal.

Staters rätt att reglera också robusta åtaganden på områden som miljö, klimat och arbetstagares rättigheter måste vara grundläggande i investeringsskyddsavtalen. Det är därför jag återkommer till detta: Det är inte en motsättning att kunna ha en progressiv utveckling även i länder som har en lite längre väg att gå vad gäller hållbarhet. Om dessa länder väljer att ta den hållbara vägen i sin utveckling ska inte investeringsskyddsavtalen förhindra detta. Vi ser faktiskt inte heller bevis på det, men vi ser att avtalen behöver moderniseras och att de måste kunna tillförsäkra dessa länder den möjligheten och den rätten.

Anf. 118 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Jag tror också att handel är möjliggörande på många sätt och vis, och jag tror att vi skulle kunna förstärka det här mycket mer. Vi har inte gjort det hittills, utan det har varit det ekonomiska intresset som

har varit det primära. Det har inte direkt varit så att man har försökt pressa på för att stärka demokratin och se till att företagen tar mer ansvar för sina investeringar. Det kommer lite grann nu, men det finns en ganska lång historia av att företagen inte har tagit detta ansvar, och inte heller de här länderna.

Jag vill lyfta att Huawei har överklagat beslutet i två svenska domstolar och förlorat båda gångerna. Men de får genom investeringsavtalet ytterligare en möjlighet att stämma svenska staten. Det här scenariot upprepar sig lite var som helst där det finns investeringsavtal.

Jag tycker inte att det är rimligt att vissa investerare får så många möjligheter att pröva sitt case, om man säger så, speciellt när det gäller rättssystem i rättssäkra länder, som Sverige ändå är. Där behöver man kanske inte ta om beslutet igen i en väldigt lång och kostsam process, som investeringsdomstolarna ändå innebär, som en form av att trycka på för att ändra demokratiskt fattade beslut.

Anf. 119 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Jag kommenterar som sagt inte enskilda rättsliga processer.

Däremot kan man säga att det här visar det som Lorena Delgado Varas beskriver: Vi har ett behov av en effektivare tvistlösningsmekanism. Den måste vara effektiv, transparent och förutsägbar. Det är också det vi föreslog i de modernare investeringsskyddsavtalen, som jag nämnde.

Vi ska inte heller blanda ihop de olika juridiska processerna. Den ena handlar om upphandling, och den andra handlar om investeringsskyddsavtal. Och det är inte alltid det handlar om investeringsskyddsavtal när man driver en juridisk process, utan det kan handla om att man har ett överklagande i en upphandlingsprocedur.

Fru talman! Med det sagt skulle jag vilja tacka Lorena Delgado Varas för att hon lyfter frågan i den här viktiga debatten. Jag tror att man ibland kan ha svårt att genomlys vilken otroligt stor betydelse det har att investerare känner sig trygga när de går utanför landets gränser och att stater också känner sig trygga. Man ska ha långtgående rättigheter att reglera till skydd för allmänna ändamål.

Det är den här balansen jag ser att vi nu kan föra in i de nya investeringsskyddsavtal som EU tecknar. Regeringen har varit drivande för att EU och dess medlemsstater i sina nya handelsinvesteringsavtal med tredjeland ska modernisera våra investeringsskyddsavtal. Det handlar om att säkerställa att investeringsskyddsbestämmelserna utformas på ett sätt som gör att de undanröjer allt tolkningsutrymme som har funnits tidigare vad gäller staters absoluta rätt att kunna reglera för allmänna ändamål. Det handlar också om rätten att kunna sjösätta – vilket vi vill göra – ett transparent och effektivt system för att lösa tvister.

Regeringen kommer inte att stoppa eller avveckla avtalen, men de måste moderniseras. Vi kommer att driva på för att detta också ska bli fallet med EU:s framtida investeringsavtal.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2021/22:83

17 mars

Svar på
interpellationer

§ 14 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2021/22:153 Genomförande av elmarknadsdirektivet när det gäller nätverksamhet

2021/22:187 Genomförande av ändringar i direktivet om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster

Motioner

med anledning av prop. 2021/22:131 Nytt regelverk för kvalificerade säkerhetsärenden

2021/22:4444 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V)

2021/22:4449 av Johan Pehrson m.fl. (L)

2021/22:4452 av Tobias Andersson m.fl. (SD)

2021/22:4457 av Johan Forssell m.fl. (M)

2021/22:4462 av Andreas Carlson m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2021/22:138 Ett särskilt brott för hedersförtryck

2021/22:4433 av Johan Forssell m.fl. (M)

2021/22:4446 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V)

2021/22:4447 av Juno Blom m.fl. (L)

2021/22:4453 av Tobias Andersson m.fl. (SD)

§ 15 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 16 mars

2021/22:401 Beredskapsskatten

av Niklas Wykman (M)

till finansminister Mikael Damberg (S)

§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 16 mars

2021/22:1278 Rysk finansiering av klimat- och miljörorelsen

av Björn Söder (SD)

till klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S)

2021/22:1279 Marknadsföring av krediter

av Angelica Lundberg (SD)

till statsrådet Max Elger (S)

2021/22:1280 Samhalls prissättning och arbetsmiljöarbete
av *Katarina Brännström* (M)
till arbetsmarknads- och jämställdhetsminister *Eva Nordmark* (S)

Prot. 2021/22:83
17 mars

2021/22:1281 Väntetider för pass
av *Maria Malmer Stenergård* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2021/22:1282 En blockad mot ryska fartyg
av *Magnus Jacobsson* (KD)
till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 16 mars

2021/22:1166 Brist på massa och papper
av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till näringsminister *Karl-Petter Thorwaldsson* (S)
2021/22:1179 Bristen på halvledare
av *Sten Bergheden* (M)
till näringsminister *Karl-Petter Thorwaldsson* (S)
2021/22:1215 Arbetsförmedlingens uppdrag
av *Magnus Persson* (SD)
till arbetsmarknads- och jämställdhetsminister *Eva Nordmark* (S)
2021/22:1213 Arbetsförmedlingens verktyg för att bekämpa bedrägerier
av *Magnus Persson* (SD)
till arbetsmarknads- och jämställdhetsminister *Eva Nordmark* (S)
2021/22:1212 Europas försörjning av metaller och mineral i en orolig samtid
av *Eric Palmqvist* (SD)
till näringsminister *Karl-Petter Thorwaldsson* (S)
2021/22:1193 Regelverket för fastighetsbildningen
av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)
till statsrådet *Johan Danielsson* (S)
2021/22:1217 Samarbete för Ukraina
av *Anders Österberg* (S)
till kulturminister *Jeanette Gustafsdotter* (S)
2021/22:1224 Länsstyrelsernas uppdrag
av *Anders Åkesson* (C)
till statsrådet *Ida Karkiainen* (S)
2021/22:1220 Sjukvårdsmateriel till Ukraina
av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)
2021/22:1219 Möjlighet till körprov
av *Martina Johansson* (C)
till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2021/22:1216 Uteslutning av Ryssland ur Unesco

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:1218 Svenska företags verksamheter i Ryssland

av *Anders Österberg* (S)

till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:1214 Uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl

av *Maria Malmer Stenergård* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:1222 Internationella domstolen och Azerbajdzjan

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:1228 Skydd för ryska desertörer och oppositionella

av *Tony Haddou* (V)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:1237 Det svenska elsystemets sårbarhet

av *Katarina Brännström* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2021/22:1232 Frivilliga till Ukraina

av *Markus Wiechel* (SD)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2021/22:1233 Konfiskering av ryska tillgångar

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:1240 Svenskt bistånd

av *Kjell Jansson* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:1238 Drivmedelskrisen

av *Michael Rubbestad* (SD)

till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:1226 Torvens roll som inhemskt bränsle

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet Khashayar Farmanbar (S)

2021/22:1229 Plan för mottagande av människor som flyr kriget i Ukraina

av *Maria Malmer Stenergård* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:1234 Utvisning av rysk underrättelsepersonal

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:1239 Stöd till mödra- och förlossningsvården i Ukraina

av *Yasmine Posio* (V)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:1236 Tillsättning av ordförande för Överklagandenämnden för etikprövning

av *Boriana Åberg* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:1223 Effektiviteten hos Lantmäteriet

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Johan Danielsson (S)

2021/22:1227 Ryska fartyg i svenska hamnar

av *Björn Söder* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:1235 Det kommunala och regionala beredskapsarbetet

av *Mattias Karlsson* i Norrhult (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:1221 Läkemedelsverkets nya avgiftsstruktur

av *David Josefsson* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:1230 Antalet människor som kan komma till Sverige från krigets Ukraina

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:1242 Svenskt bistånd

av *Kjell Jansson* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:1241 Bistånd till länder som ej vill fördöma invasionen av Ukraina

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:1243 En svensk Natoutredning

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:1244 Natoutredning

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

Prot. 2021/22:83

17 mars

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 17.00.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till och med § 6 anf. 9 (delvis),

av ålderspresidenten därefter till ajourneringen kl. 13.21,

av andre vice talmannen därefter till och med § 10 anf. 98 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

GERGÖ KISCH

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Extra ändringsbudget för 2022 – Garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken för lån till Ukraina	2
Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU45	2
(Beslut fattades under § 9.)	2
§ 6 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga	2
Näringsutskottets betänkande 2021/22:NU16	2
Anf. 1 MATHIAS TEGNÉR (S)	2
Anf. 2 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	5
Anf. 3 JOSEF FRANSSON (SD)	8
Anf. 4 MATHIAS TEGNÉR (S) replik	9
Anf. 5 JOSEF FRANSSON (SD) replik	10
Anf. 6 MATHIAS TEGNÉR (S) replik	10
Anf. 7 FÖRSTE VICE TALMANNEN	10
Anf. 8 JOSEF FRANSSON (SD) replik	11
Anf. 9 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	11
Anf. 10 LORENA DELGADO VARAS (V)	13
Anf. 11 CAMILLA BRODIN (KD)	15
Anf. 12 ARMAN TEIMOURI (L)	17
Anf. 13 MATHIAS TEGNÉR (S) replik	19
Anf. 14 ARMAN TEIMOURI (L) replik	19
Anf. 15 MATHIAS TEGNÉR (S) replik	20
Anf. 16 ARMAN TEIMOURI (L) replik	20
Anf. 17 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	21
Anf. 18 CAMILLA BRODIN (KD)	22
(Beslut fattades under § 9.)	22
Ajournering	22
Återupptaget sammanträde	22
§ 7 Frågestund	22
Anf. 19 ANDRE VICE TALMANNEN	22
<i>Ukrainska flyktingbarn i svenska skolor</i>	<i>22</i>
Anf. 20 LARS HJÄLMERED (M)	22
Anf. 21 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLÖM (S)	23
Anf. 22 LARS HJÄLMERED (M)	23
Anf. 23 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLÖM (S)	23
<i>Statligt huvudmannaskap för skolan</i>	<i>23</i>
Anf. 24 RICHARD JOMSHOF (SD)	23
Anf. 25 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLÖM (S)	24
Anf. 26 RICHARD JOMSHOF (SD)	24
Anf. 27 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLÖM (S)	24
<i>Elnätsutbyggnaden i norra Sverige</i>	<i>24</i>
Anf. 28 LINDA MODIG (C)	24

Anf. 29 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	25	Prot. 2021/22:83
Anf. 30 LINDA MODIG (C).....	25	17 mars
Anf. 31 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	25	
<i>Importen av rysk olja och gas</i>	25	
Anf. 32 JENS HOLM (V)	25	
Anf. 33 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	26	
Anf. 34 JENS HOLM (V)	26	
Anf. 35 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	26	
<i>Samordning av civilsamhällets stöd till Ukraina</i>	27	
Anf. 36 HANS EKLIND (KD).....	27	
Anf. 37 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	27	
Anf. 38 HANS EKLIND (KD).....	27	
Anf. 39 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	27	
<i>Ny kärnkraft</i>	28	
Anf. 40 ARMAN TEIMOURI (L)	28	
Anf. 41 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	28	
Anf. 42 ARMAN TEIMOURI (L)	28	
Anf. 43 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	29	
<i>Importförbud mot fossil energi från Ryssland</i>	29	
Anf. 44 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	29	
Anf. 45 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	29	
Anf. 46 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	29	
Anf. 47 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	30	
<i>Arbetslivskriminaliteten</i>	30	
Anf. 48 JOHAN ANDERSSON (S)	30	
Anf. 49 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	30	
Anf. 50 JOHAN ANDERSSON (S)	30	
Anf. 51 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	30	
<i>Stöd till kommunernas flyktingmottagande</i>	31	
Anf. 52 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	31	
Anf. 53 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	31	
<i>Politisk åskådning som diskrimineringsgrund</i>	31	
Anf. 54 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD).....	31	
Anf. 55 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	32	
<i>Krisberedskap och skyddsrum</i>	32	
Anf. 56 OLA JOHANSSON (C)	32	
Anf. 57 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	32	
<i>Situationen för plattformarbetare</i>	33	
Anf. 58 CICZIE WEIDBY (V).....	33	
Anf. 59 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	33	
<i>Särskilda undervisningsgrupper i skolan</i>	33	
Anf. 60 CHRISTIAN CARLSSON (KD)	33	
Anf. 61 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLOM (S)	34	
<i>Enkla bostäder för flyktingar</i>	34	
Anf. 62 JAKOB OLOFSGÅRD (L)	34	
Anf. 63 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	34	
<i>KlimatdeklARATIONER för byggnader</i>	35	
Anf. 64 EMMA HULT (MP)	35	
Anf. 65 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	35	
<i>Ukrainska flyktingar och stöd till Moldavien</i>	35	

Anf. 66 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	35
Anf. 67 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	36
<i>Lantmäteriets handläggningstider</i>	36
Anf. 68 VIKTOR WÄRNICK (M)	36
Anf. 69 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	36
<i>Bränsleprisernas effekter för jordbruk och företag</i>	37
Anf. 70 MATTIAS KARLSSON i Norrhult (SD)	37
Anf. 71 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	37
<i>Id-kontroller i Öresundsregionen</i>	37
Anf. 72 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	37
Anf. 73 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	38
<i>Stöd till Ukrainas luftförsvar</i>	38
Anf. 74 MAGNUS JACOBSSON (KD).....	38
Anf. 75 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	38
<i>Utredningen om statligt huvudmannaskap för skolan</i>	39
Anf. 76 ROGER HADDAD (L).....	39
Anf. 77 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLOM (S).....	39
<i>Friskolorna och offentlighetsprincipen</i>	39
Anf. 78 PIA NILSSON (S)	39
Anf. 79 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLOM (S).....	40
<i>Väntetiderna för passförnyelse</i>	40
Anf. 80 LOUISE MEIJER (M)	40
Anf. 81 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	40
<i>Klimatdeklaration vid renovering</i>	41
Anf. 82 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	41
Anf. 83 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	41
<i>Utbyggnad av havsbaserad vindkraft</i>	41
Anf. 84 MONICA HAIDER (S)	41
Anf. 85 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	41
<i>Uppdraget till Myndigheten för digital förvaltning</i>	42
Anf. 86 MATS SANDER (M)	42
Anf. 87 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	42
<i>Finansieringen av de höjda försvarsanslagen</i>	42
Anf. 88 PONTUS ANDERSSON (SD)	42
Anf. 89 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	43
<i>Arbetslivskriminalitet och offentlig upphandling</i>	43
Anf. 90 SERKAN KÖSE (S)	43
Anf. 91 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	43
Ajournering	44
Återupptaget sammanträde	44
§ 8 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 mars	44
SoU12 Stöd till personer med funktionsnedsättning	44
MJU17 Fiskeripolitik	47
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	49
FiU45 Extra ändringsbudget för 2022 – Garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken för lån till Ukraina	49
NU16 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga	49

§ 10 Svar på interpellation 2021/22:381 om jämlikhetsperspektivet i pandemihanteringen	50
Anf. 92 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	50
Anf. 93 MARKUS WIECHEL (SD)	52
Anf. 94 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	53
Anf. 95 MARKUS WIECHEL (SD)	54
Anf. 96 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	54
Anf. 97 MARKUS WIECHEL (SD)	55
Anf. 98 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	55
§ 11 Svar på interpellation 2021/22:392 om hjälpmedel till personer med funktionsvariation	56
Anf. 99 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	56
Anf. 100 MARGARETA FRANSSON (MP).....	57
Anf. 101 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	58
Anf. 102 MARGARETA FRANSSON (MP).....	58
Anf. 103 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	59
Anf. 104 MARGARETA FRANSSON (MP).....	60
Anf. 105 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	60
§ 12 Svar på interpellation 2021/22:371 om avhopp från lärarutbildningen	61
Anf. 106 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	61
Anf. 107 ROGER HADDAD (L)	62
Anf. 108 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	62
Anf. 109 ROGER HADDAD (L)	63
Anf. 110 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	64
Anf. 111 ROGER HADDAD (L)	65
Anf. 112 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	65
§ 13 Svar på interpellation 2021/22:380 om investeringsavtal	66
Anf. 113 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	66
Anf. 114 LORENA DELGADO VARAS (V).....	67
Anf. 115 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	68
Anf. 116 LORENA DELGADO VARAS (V).....	69
Anf. 117 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	69
Anf. 118 LORENA DELGADO VARAS (V).....	70
Anf. 119 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	71
§ 14 Bordläggning	72
§ 15 Anmälan om interpellation	72
§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar	72
§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor	73
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 17.00	75